

GARDA DE FIER - IX -

ian. - mart.'37

Documentele în ordinea introducerii în calculator :

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - 20 mart.'37
- continuare -

Vezi documentarea privind episodul , motivația, participarea și sacrificiul
legionarilor -voluntari în războiul spaniol.

fișier **Garda de Fier, scrieri** ,

- (44.) **CZC./** 5 nov.1936   ▣ **Memoriu : politica externă**
- (48.) **CZC. /** 8 ian.1937   ▣ **Circulară : 7 legionari români în Spania.**
- (49) **CZC. /** 15 ian.1937   ▣ **Circulară : moartea lui Moța și Marin**
- (50.) **CZC. /** 16 ian.1937   ▣ **Ordin : parastas pentru Moța și Marin**
- (51.) **CZC./** 12 febr.1937   ▣ **Jurământul gradelor legionare pe trupurile lui Moța și Marin .**

fișier **Garda de Fier, scrieri** ,

- (18) **V.Marin, Note din drumul spre frontul spaniol**
- (19.) **Vasile Marin**[postum] : ▣ **Ciocoliașul [Armand Călinescu] ("Cuvântul Argeșului " , mart.1937)**
- (5.) **Al.Cantacuzino, Pentru Christos**,/ Misiunea în Spania / martie 1937
- (6.) **Al.Cantacuzino, Cuvinte la sicriul lui Moța și Marin**, febr.'37

fișier **Garda de Fier, scrieri**

- 47.) **CZC./** 1 ian.1937   ▣ **Ordin : schimbarea cadrelor partidului.**
  ▣ **Corpul Inspectorilor Legionari.**
  - 52.) **CZC./** 26 febr..1937   ▣ **Circulara 58 : Nu " Complot " sau "Lovitură de Stat"**
  - 53.) **CZC./** 2 mart.'37 /▣ **Comunicat : incidentul Traian Bratu**
  - 54.) **CZC./** 2 mart.'37 / ▣ **Circulara 60 : Nu răspundeți la provocări !**
  - 55.) **CZC. /** 3 mart.'37 /▣ **Ordin : ... Închiderea Universităților**
  - 56.) **CZC. /** 4 mart.1937 /▣ **Circulara 42 : atitudinea față de Maniu**
  - 57.) **CZC. /** 9 mart.1937 /▣ **Primirea oamenilor politici în Mișcarea legionară.**
-

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37

- continuare -

1.) Scandal diplomatic : diplomați străini la înhumarea lui Moța și Marin , 13 febr.'37

(DAD, MO nr. 28, șed. de marți, 16 febr.'37) **Doc.integral - fișier Naționalism IV**

- a.) **Armand Călinescu** (PNȚ) , Comunicare , Cameră , 16 febr.'37
- b.) **Gh.Tătărescu** (prim-ministru ; interimar Afaceri Străine) -răspuns

[LD : Este dificil să plasezi incidentul într-o anume categorie :

Este expresia faptului că , pentru PNȚ , orice fapt era un bun pretext pentru a culpabiliza guvernul, în continua **campanie de răsturnare** care intra în al patrulea an , an decisiv, electoral ?

Este expresia unei reacții la confruntarea cu mișcările naționaliste, din ce în ce mai tensionată, mai agresivă ?

Este expresia realei neliniști pentru evoluțiile pe plan internațional, în care războiul civil spaniol ajunsese a fi punct de referință ?

Probabil din toate câte ceva.

Dar, din punctul de vedere al Gărzii de Fier ?

Înmormântarea celor doi eroi-martiri - cu toate valențele ei politice, morale, emoționale - indirect contestată, blamată, devenită subiect de scandal diplomatic.

Războiul continuă ? Războiul intră în altă fază ? Se aleg apele ?

Și toate acestea, vor avea ca exponenți principali, două personaje :

CZCodreanu și Armand Călinescu. Astfel privit, avem de a face cu un nou episod din vendeta celor doi. Dar ar fi simplistă o atare tratare.

Guvernul Tătărescu ? : locul real de răspundere și, paradoxal, rol secund.

/ Armand Călinescu (în numele PNT) : Declarație - somare a guvernului .

/ Gh.Tătărescu : Răspuns - parțial, până la cercetare

---

a.) Armand Călinescu (PNT) (p. 1036) , Comunicare , Cameră , 16 febr.'37

" Am onoarea de a adresa , în numele Partidului Național Țărănesc , următoarea comunicare d-lui președinte al Consiliului de Miniștri :

" Sâmbătă, 13 crt., s-a desfășurat în Capitală ceremonia înhumării a doi tineri [Moța și Marin] căzuți eroic în războiul civil din Spania.

Desigur, orice partid politic poate socoti legitim să proslăvească pe membrii săi, așa cum crede de cuviință. Din acest punct de vedere , noi nu avem să ne amestecăm și, prin urmare , nu vom prezenta nici o observație .

Cât pentru problema ordinii publice, nu o vom releva , deocamdată .

" Cu prilejul semnalat , a avut loc , însă , și o manifestație care depășește cadrul restrâns al unei organizații de partid, pentru a atinge importante interese de Stat .

În adevăr , ziarele au anunțat că la ceremonia amintită , au participat reprezentanți diplomatici ai mai multor State .

Întreb pe dl președinte al Consiliului de miniștri , dacă are cunoștință de acest fapt ?

" Partidul Național Țărănesc socotește de a sa datorie să afle dacă guvernul este fixat asupra caracterului și semnificației acestei participări ?

Întâiu : a fost ea un act oficial ? În acest caz , întreb guvernul dacă a avut cunoștință despre intenția reprezentanților acreditați a 4 State de a face un asemenea act și de a participa la o ceremonie , la care guvernul însuși lipsea ?

Nu a fost prevenit de o asemenea manifestație ?

În acest caz , care este situația în care a fost pus guvernul ?

Al doilea : au participat reprezentanții străini ca simpli particulari ?

Oare un asemenea act , prin care se manifestă sentimente în legătură cu fapte din viața publică internă a țării , este compatibilă cu actele diplomatice ?

" Noi știm că , spre mândria acestei țări, epoca în care consulii străini se amestecau în luptele interne de partide, a dispărut încă din timpurile Divanurilor adhoc

(aplauze la PNT) și credem că sentimentul de demnitate națională împune oricărui patriot să împiedice reîntoarcerea , sub orice formă , a unei asemenea epoci de tristă aducere aminte " (aplauze la PNT)

" Dar , în afară de aceasta , de 8 luni de zile , opinia publică de pretutindeni , privește cu înfrigurare războiul civil din Spania ;

există temeri ca acest curs să nu primejduiască pacea europeană ; de aceea , Puterile fac sforțări spre a îngradi extinderea conflictului.

" În asemenea împrejurări , nu socotește guvernul nostru că este dator să vegheze , cu excepțională atenție , pentru ca prin amestecul insolit a unor factori din afară , ori de unde ar putea să vină , să nu transforme România

într-un focar de agitațiuni primejdioase pentru viitorul Statului

" Mai mult decât atât , noi socotim nu numai că trebuie să împiedicăm aprinderea unor focare

de agitațiuni , dar că avem datoria să evităm chiar un simplu echivoc.
" În momentul de față, credem că se impune o atitudine limpede și fermă ,
menită să risipească orice îndoială în relațiunile de politică externă.
" Am onoarea , așa dar , să întreb pe dl președinte al Consiliului ,
dacă guvernul este în măsură să adopte o asemenea atitudine și care este
punctul său de vedere în chestiunea pe care am ridicat-o ? "(aplauze la PNT)
////////////////////////////////////

b.) Gh.Tătăărăscu -răspuns (p. 1037) / 16 febr.'37

"Comunicarea d-lui deputat Armand Călinescu , reclamă un răspuns care nu trebuie,
care nu poate să întârzie. Faptele cuprinse în această comunicare , în adevăr
au fost aduse la cunoștința guvernului și, ca interimar la Departamentul Afacerilor Străine
[LD : Antonescu era , probabil încă în Turcia ?] am dispus un act de cercetare .

"Oricare ar fi rezultatele acestui act , oricare ar fi explicațiile date ,
mă grăbesc să precizez că, dacă faptele relatate în comunicarea d-lui deputat Armand
Călinescu , dacă faptele aduse la cunoștința guvernului , se vor dovedi întemeiate ,
evident , guvernul se va găsi în fața unei situații serioase.

" D-lor deputați, este un principiu unanim admis în practicile noastre internaționale
și potrivit căruia reprezentanții Statelor străine , ai tuturor Statelor străine, mici sau mari,
nu pot , nu trebuie , nu au îngăduința , să participe , direct sau indirect ,
la manifestări de politică internă .

"Întrucât se va dovedi că acest principiu a fost înfrânt - declar de pe acum că ,
participarea agenților diplomatici la o solemnitate religioasă ,
făcută sub egida unui partid politic și transformată astfel într-o manifestare politică ,
este o înfrângere a tuturor principiilor și a tuturor uzanțelor internaționale .

(vii și prelungite aplauze pe băncile PNL și PNT)

" Guvernul va lua în grabă considerare , situația creată .

Mă grăbesc să adaug că această situație creată de acte cu caracter personal,
nu poate să aibă nici o repercusiune asupra raporturilor dintre țara noastră și
țările reprezentate , pe care le dorim din ce în ce mai strânse și din ce în ce mai prietenești.
(vii aplauze la PNL)

" Rog deci pe dl deputat Călinescu, rog Camera întreagă , să creadă
că guvernul va cerceta și va soluționa acest incident , zelos de prerogativele acestui Stat ,
care timp de aproape trei pătrimi de veac , de la independența sa,
nu a practicat decât principiile demnității naționale .

(vii aplauze pe băncile majorității , strigăte de bravo)

-Armand Călinescu : " Aș fi voit să fiu în măsură de a mă declara mulțumit cu răspunsul
d-lui președinte de Consiliu . Fiindcă în momentul în care am ridicat o chestiune,
care este în legătură cu situația țării , în raporturile sale de politică externă,
eu nu am înțeles să mă adresez unui guvern al PNL , sau unui guvern de partid,
ci am înțeles să mă adresez guvernului țării .

" Dl președinte al Consiliului a binevoit să recunoască astăzi gravitatea situației
pe care am relevat-o .D-sa a adăugat însă că va examina de aproape această chestiune
și va aviza la măsurile compatibile cu demnitatea și prestigiul țării.

" Să-mi permită d-sa , așa dar , să-mi rezerv răspunsul definitiv ,
până în ziua când dl președinte al Consiliului va fi în măsură
să înfățișeze Adunării un rezultat pozitiv al politicii sale.

Până atunci voi adăuga un singur lucru :

D-le președinte de Consiliu , în momentul acesta dvs v-ați asumat o gravă răspundere .
Vă rog să credeți că nu este vorba aici numai de interesele și de răspunderea care poate
să se abată asupra unui singur guvern - la urma urmelor guvernele sunt trecătoare -
aici este vorba de interesele țării , pe care toți , și dintr-o parte și din alta ,
trebuie să ne silim să le salvărdăm." Aștept, deci, dle președinte ,

rezultatul pozitiv ,pe care îl veți înfățișa Adunării Deputaților .(Aplauze la PNT)

Incident diplomatic / 16 febr.'37

2.) Incident diplomatic : înmormântarea lui Moța și Marin ,Cameră , 17, 18, 19 febr.'37

(DAD, MO nr. 28, ședința de miercuri, 17 februarie 1937, p. 1036 - 1069)

Declarații Răspunsuri Polemici

[LD : 27 oct.2003 . Astă noapte am pus punct dialogului epistolar cu **Jan Ancel** .

M-am plictisit de atâta suspiciune și procese de intenție ... în controversata

" problema evrească " din România.

Ziua încerc să rezolv acest **al III-lea " scandal diplomatic :**

după cel cu **Ostrovski** (Rusia) , după cel cu **Șeba** (Cehoslovacia) ,
acum cu cel provocat de **participarea diplomaților german, italian și portughez** ,
la serviciul religios al **înmormântării lui Moța și Marin.**

Se discută foarte puțin , sau doar aluziv, despre **Garda de Fier**,
despre **sacrificiul celor doi** , despre **războiul civil spaniol.**

Este doar **o limpezire de ape : naționaliști - democrați ;**

este doar **un pretext** de răfuială politică : **opoziție - liberali ;**

este **un mijloc** de captare : **a curentului naționalist ;**

este **un prilej** de opțiune în politica externă : **pro-Democrații - pro-Axă - pro-echilibristică ;**

Subtitlurile, semnele și colorările , îmi aparțin .]

a.) Octavian Goga (PNC)

b.) Pamfil Șeicaru ("**Curentul**")

c.) I.Modreanu (Fr.Românesc -Vaida)

d.) Gr.Iunian (PRT)

e.) Ion Inculet (vicepreșed.al Consil.de miniștri .)

f.) Aurelian Bentoiu (subsecretar de Stat)

g.) Gh.Brătianu (PNL-2

h.) C.Argetoianu (Partidul Agrar) -

i.) Dimitrie Luca (ministru Interne) / răspuns lui Gr.Iunian , 19 febr.'37

j.) Grigore Gafencu (PNT) , Senat

a.) Octavian Goga (PNC) / 17 febr./ (p. 1063 -1064)

"Die președinte, d-lor deputați, vă rog să-mi îngăduiți să fac **o declarație**,
în legătură cu **cele desbătute ieri** , în ședința Camerei, **la care nu am asistat** .

[**Blamarea atitudinii PNT**]

În ședința de ieri a Camerei, printr-**o interpretare volnică și interesată** ,

s-a pus în discuțiune **înmormântarea tinerilor Moța și Marin** , săvârșită în ziua de **13 februarie.**

" Partidul Național -Țărănesc , prin rostul d-lui **Armand Călinescu** ,

deformând aspectul acestui act de pietate

și **coborându-l la nivelul măruntelor preocupări politicianiste** ,

eu mă cred dator să fac unele constatări **conform adevărului** ,

ca unul care **am luat parte la mișcătoarea ceremonie religioasă** ,
menită să răsplătească , o dată cu simțământul **de doliu**, și o înaltă **reculegere morală.**

" D-lor deputați, **moartea eroică a celor doi tineri intelectuali** ,

căzuți pe frontul războiului din Spania, trebuie privită prin prisma **semnificării ei reale** ,
care este **dincolo de raza obișnuită a luptelor noastre politice** .

Resorturile sufletești care au determinat-o ,

nu au nici o înrudire cu orizontul îngust al micilor întreceri pentru **acapararea puterii**

și **spiritualitatea** care le-a pus în mișcare ,

nu se poate acorda cu imboldurile de cras materialism

ale arenei politice din trecutul apropiat "

[**Resurecția " românismului "**]

" **Este o largă transformare** , care se petrece aici, sub ochii noștri,
este **o rectificare de conștiință** , care trebuie contată , d-lor deputați,

dacă vrem să avem la baza judecății noastre ,

realitățile hotărâtoare ale sufletului românesc, astăzi.

lată **adevărul care trebuie privit în față și trasă concluzia din el.**

" **Spiritul public** se găsește astăzi într-o **frământare** , o frământare necunoscută încă.

Ideea națională , cu toate atributele ei firești , **sbuciumă acest popor** , cerând o satisfacție târzie , după aproape două decenii , care nu au slujit îndeajuns consolidarea de Stat .

" **În masele populare** , cu deosebire **în tineretul** îndrumat de o **specială sensibilitate** , este o stare protestatară , care crește în măsura rolului exploatator al elementelor străine pe pământul nostru . **Românismul**, sbiciuit în instinctele lui de viață , a intrat într-o **fază de surescitare** , care împinge la suprafață **revendicări justificate** , întreține o **nevroză permanentă** și propagă **o atmosferă de ultim sacrificiu** , pentru **câștigarea unei biruinți** . "

[Sacrificiul lui Moța și Marin]

" **Din această configurație etică** , în care svâcnește o **credință dârză** , ca totdeauna în ajunul mișcărilor de prefacere , **s-au ridicat cei doi tineri plecați în Spania** să afirme , cu arma în mână , o **solidaritate împotriva bolșevismului distructiv** și **pentru apărarea Crucii lui Cristos.**

" Ei au făcut **acte individuale de conștiință**, jertfa lor nu aparține unui clan și **legitimarea ei se găsește în starea sufletească a țării.**

De aceea, **moartea celor doi** a trezit o **spontană și adâncă rezonanță** în lumea românească , un **sentiment de admirație** a tuturor care își dau seama că **sacrificiul de sânge pentru idee**, a fost pretutindeni **prologul marilor reforme.**"

[Sentimentul de pioșenie al opiniei publice]

" **Acest sentiment de elevație morală** , pe deasupra categoriilor politice, **le-a întovărășit sicriile** în drumul de **reintegrare în țărâna strămoșească** .

Veneau acasă doi morți ai unui ideal de resurrecție națională.

Primirea lor respectuoasă era , pe seama celor înțelegători , o **datorie elementară de civiuită** , în fața **supremului devotament pentru țară** .

" **Cu această interpretare a alergat lumea** să aducă morților **salutarea cea de pe urmă** . **S-au grăbit să-i cinstească** , alături de **mulțimea anonimă**, **personalități reprezentative de diversă înfățișare.**

" Ce mâna , oare , în gara din Cluj , pe **Alexandru Vaida -Voevod** și atâția **membri ai Academiei Române sau profesori universitari**,

dacă nu impulsul normal de a omagia , ca totdeauna , **jertfele vitejiei românești ?**

" Ce îndemna pe **Patriarhul țării [Miron Cristea]** să le ofere **scutul bisericii** și **o dreaptă pomenire** , iar pe **mitropolitul Ardealului [Nicolae Bălan]** să le împletească **o cunună de martiri** la solemnitatea îngropăciunii ?

De sigur , că **nu chemarea unui act politic** , ci **preferințe de ordin moral.**

[Conduita guvernului]

" Mărturisesc , d-lor deputați , că **această interpretare** , de care **și eu m-am călăuzit** , ca atâția alții , **am atribuit-o și guvernului**, din momentul ce am văzut

că îngăduie manifestarea liberă a pietății creștinești , în atâtea centre din țară , pe unde **cei doi morți au fost lăsați să treacă , fără nici o opreliște și fără nici un obstacol.**

Cum se putea admite paradoxul că , fiind vorba de agitația unui partid , guvernul să fi avut slăbiciunea de a o îngădui ,

cu gândul de a o condamna în mod postum , peste câteva zile ,

dându-și astfel certificatul penibil al lipsei de prevedere și de autoritate ?

[**Diplomații străini ? : sentiment moral**]

" Ei bine , în această **învederare** de respect public pentru cei doi morți , **s-au încadrat** , conform uzanțelor consacrate , și **câțiva miniștri** reprezentanți diplomatici ai mai multor State , **nefăcând un act de demonstrație politică**,

ci **afirmând** , cu prezența lor , **un sentiment de ordin moral**

[Călinescu : reacția politicianistă , intrigă de culise

Tătărescu : - retorică ușoară]

" Când totul a trecut fără nici o frământare și cei doi călători ai morții ,
înfășurați în îndurerarea unanimă , s-au coborât sub glie ,

**un domn reprezentant al gândirii din care se hrănește aici o intrigărie învederată ,
politicianizează actul de pietate obștească și , prezentând la tribuna parlamentară ,
gestul miniștrilor străini ca o imixtiune frivolă în treburile interne ,
invocă cu grandilocvență ultragiată < mândria Statului nostru .>**

" Nu vreau să insist asupra acestei **manifestări de jalnică disonanță morală** ,
și nu vreau să o analizez , fiindcă nu am crezut nici o dată în evoluția spre bine
a politicaștrilor responsabili , cu deprinderile lor , **pentru actuala fierbere din țară .
Inadaptabili și incorijibili** , acești **martori ai unei mentalități anacronice** ,
vor fi înlăturați mai curând sau mai târziu **de valul cotropitor al renașterii românești .**

" **Mă miră** însă faptul că **dl președinte al Consiliului n-a trecut** , cu un zâmbet înțelegător ,
la ordinea zilei , **asupra acestei mici intrigi de culise și a lăsat impresia că a luat-o în serios
pentru câteva clipe** , acordându-i chiar **unele accente de retorică ușoară** ,
în legătură cu **comandamentele demnității naționale .**"

[PNC : preocupare patriotică]

"**Conștient de urmările grave** ce pot avea **atitudinile pripite**

în chestiunile **ce angajează prestigiul de Stat** , dintr-o parte sau alta ,
în această **perioadă de tensiune** în raporturile internaționale ,
pătruns de îngrijorare pentru ziua de mâine ,

condensez în două întrebări preocuparea patriotică a Partidului Național Creștin :

1. Crede cineva , vreun **om serios** , **cu simț de răspundere** pentru îndrumarea politică a țării ,
crede , în temeiul celor petrecute , **că România , în starea ei actuală** ,
trebuie împinsă spre un conflict diplomatic cu consecințe incalculabile ?

2. Crede cineva că , în mod meșteșugit , **putem crea un joc al aparențelor** ,
pe urma căruia **România să dea impresia că s-a clasat alături de Rusia Sovietică** ,
cu **toate sugestiile și toate consecințele**
unei asemenea nechibzuințe pentru țară și străinătate ?

" **Aștept răspunsul d-lui președinte al Consiliului** , pentru a vedea dacă este cazul
să dezvolt pe larg complexul de motive de pe urma cărora am formulat aceste două întrebări "
(**aplauze la PNC**)

////////////////////////////////////

b.) Pamfil Șeicaru ("Curentul") / 17 febr.'37 (p.11065- 106 7)

[LD : ce mare sforag era Șeicaru ! Mie mi se pare de-a -dreptul șantaj !

Ce speculații a putut să facă pe această temă ... numai **pentru a salva de consecințe
participarea diplomaților străini** ! Mi se pare , de altfel , ciudat faptul că la toate aceste crize
(ca în cazul scandalului Șeba) , Șeicaru a scos din mânecă un articol ... "cenzurat" .

Altfel , lunecos , lunecos ... greu de taxat ...]

" **Presa s-a abținut de la orice comentariu**

cu privire la **solemnitatea religioasă** care a avut loc.

Dar atunci **când primul ministru al țării** , **răspunzând** unui deputat **reprezentant al
opoziției** , **aduce problema participării unor agenți diplomatici** la solemnitatea religioasă ,
ca un semn de respect pentru șeful guvernului , **m-am ținut obligat să comentez .**

" **Comentariul a fost găsit subversiv de cenzură !**

[**el indică și cuvintele cenzurate** , pe care eu le voi scoate **în relief pe fond galben** .]

lata textul :

[Participarea diplomaților]

< Un moment grav în politica țării , una din acele situații ,

în care **simți cum stă să se frângă în două însăși conștiința națională** ,

un impas pe care nici în cel mai crâncen moment al neutralității noastre nu l-am cunoscut .

<Cine și-ar îngădui , oare, nesocotința de a aproba participarea reprezentanților străini, la frământările inerente ale **vieții noastre publice** ?

Cine ar putea să aibă o concepție așa de puțin măgulitoare despre prestigiul țării lui ?

Cine nu s-ar simți umilit , prin aceste **verificări de vasalitate a patriei** ?

Ce este de fapt independența unui Stat , decât o răspicată hotărâre a suveranității ?

< **Participarea agenților diplomatici** , la serviciul divin , [-----]

a fost sau **nu** un **act de raliere** la o manifestare politică internă ?

Și da și nu.

< **Da**, prin faptul că **cei doi voluntari** ai unei credințe , **căzuți în luptă împotriva comunismului** , aparțineau unei **organizații politice** [**Totul pentru Țară**] , erau **doi fruntași ai acestei organizații** .

["**Șah** " la implicarea Bisericii ortodoxe]

< **Nu**, fiindcă **fusese neutralizat caracterul politic** ,

de **participarea șefului bisericii** noastre de Stat , **patriarhul Miron**.

Ceva mai mult. **Șeful bisericii** nu s- a mărginit la participarea sa personală ,

ci a **dat o chemare către toți preoții** ,

socotind pe **cei doi ostași nu numai luptători ai ideii naționale** ,

ci drepti ostași ai bisericii creștine , în luptă cu **apocalipsul marxist** ,

vrăjmaș de moarte al bisericii .

< **Dacă** solemnitatea religioasă **a avut un caracter politic**,

pe care l-a dat faptul că **a fost făcută sub egida unui partid** [**Totul pentru Țară**] ,

atunci , **implicat , șeful bisericii noastre de Stat și-a pierdut calitatea de neutralitate**

în cele laice, de păstor al tuturor sufletelor creștine , și **a coborât în arena politică**.

< **Dacă** se dă solemnității religioase un **caracter de manifestare politică**

- și cum partidul [**Totul pentru Țară**] **nu-și renegă caracterul revoluționar față de actuala**

rânduială a Statului, **nu-și ascunde hotărâta lui voință**

de răsturnare totală a organizației politice a Statului ,

atunci prin participarea lui , **patriarhul , șeful bisericii ortodoxe** ,

prin prezența lui, **dacă nu a anulat orice caracter politic solemnității religioase**,

s-a **raliat unei organizații politice în insurecție împotriva Statului** . [-----] **atunci** ,

simultan cu luarea în gravă considerare a situației create prin participarea unor agenți

diplomatici , **guvernul va fi obligat să examineze și situația bisericii ortodoxe , ca biserică de**

Stat .

Participarea șefului bisericii noastre de Stat , cum și **chemarea către toți preoții** din eparhie,

n-a fost un act izolat , fiindcă **mitropoliții și episcopii** celorlalte eparhii **au făcut la fel**,

deci s-ar putea interpreta ca o unanimă participare a bisericii ortodoxe

la solemnitatea religioasă. Și **socotind că această participare**

nu a anulat caracterul politic, atunci examinarea gravei situații create ,

ar impune două soluții : anularea autonomiei acordate Bisericii ortodoxe ,

sau separarea bisericii de Stat .>

" **Întreb ce neașteptate probleme** ridică răspunsul dat de dl prim-ministru Tătărescu întrebării

pusă de dl Călinescu. Este o examinare a **complexului de probleme**

pe care l-a dat **calificarea care s-a dat participării unor agenți diplomați**

la o solemnitate religioasă. În adevăr, **eu am socotit că nu a avut un caracter politic** ,

ci a avut **mai mult un caracter religios** ; [-----]

" **Biserica de Stat** , când a participat , **a făcut un act politic** ? **Întreb pe dl prim-ministru** .

Atunci, cum **actul politic l-a făcut alături de o organizație politică**,

care **se declară în insurecție revoluționară față de Stat** ,

vrea o **transformare radicală a ordinii de Stat** ,

atunci d-sa [**Tătărescu**] **se găsește în fața Bisericii ortodoxe** ,

care este în stare de insurecție împotriva Statului . "

[**Șantajul cenzurii**]

Dar **întreb pe dl ministru de Interne** [**D.luca**] : care este **elementul subversiv** din pasajul citit ?

Întreb Camera : în conștiința dvs , întrebarea pe care o pun eu este o întrebare **legitimă sau nelegitimă ?**

Dacă este legitimă , unde este legitimitatea bunului simț în exercitarea aceluia [**cenzura**] care este chemat **să stea treaz , paznic la orice îndemn subversiv ?**

Unde este îndemnul subversiv ? Din pasajul pe care l-am citit dvs, pe care dl ministru l-a găsit subversiv, se degajă, dimpotrivă, un spirit împăciuitoar, o deosebită grijă , de a numai adăuga problemelor inerente ale Statului , **alte probleme, cu mult mai grave**, care deschid perspective iritante .
Încă o dată , **întreb pe dl ministru de Interne** dacă nu este bine ca , în exercitarea cenzurii , în afara precipitării creionului censorilor , **și puțin bun simț politic ?**
Aceasta am avut de spus."

////////////////////////////////////

c.) **I.Modreanu (Fr.Românesc -Vaida) / 17 febr. '37 (p. 1066)**

"Dle președinte, d-lor deputați, la sumarul ședinței de ieri, în numele **Frontului Românesc** condus de **dl Alexandru Vaida -Voevod** , vă rog să-mi permiteți să citesc de la această tribună , următoarea declarație :

" **Frontul Românesc, organ de politică națională dincolo de barierele de partid,** ține cu această ocazie să afirme principiul că **respinge în mod absolut orice amestec străin în actele lăuntrice ale țării , ori de unde ar veni și din partea oricui.**

[Înfirmare , nu "**manifestație politică** " !]

"Nu înțelegem însă **de ce Partidul Național Țărănesc și guvernul au luat drept manifestație politică** ceremonia înhumării celor doi tineri , căzuți eroic pe frontul civil din Spania , când la această ceremonie **au participat ,spontan ,** printr-un **instinct comun, o imensă mulțime românească** , care , dincolo de politic , a interpretat acest moment ca un **omagiu adus jefei eroice în lupta pentru credință , neam și Rege. "**

" **Dacă Partidul Național -Țărănesc a înțeles să transforme o clipă de izbucnire națională , într-un instrument de speculație de partid ,**

în nici un caz **guvernului nu-i este permis să cultive acest echivoc,** întrucât **el singur a înlesnit** , fără să aibă scuza surprinderii , **toate posibilitățile ca manifestația să-și capete și caracterul și grandoarea care-l înspăimântă acum.**

" **Desfășurarea manifestațiunii funerare de-a lungul țării, timp de mai multe zile,** a îmbrăcat un caracter quasi oficial , întrucât tot timpul s-a semnalat **prezența organelor oficiale : autoritățile publice, școlile, biserica** cu întreg forul conducător, de la smeriții preoți de sate până la Înălții Chiriarihi.

[**Diplomații- omagiu simbolic pentru statul național**]

" **Cum poate , dar , guvernul să interpreteze că participarea unora din mebrii Corpului diplomatic din Capitală la o asemenea ceremonie cu caracter atât de general , constituie totuși o imixtiune în treburile noastre intenre ?**

Dacă jertfei supreme a acestor mucenici , țineți să-l dați un sens politic, acesta nu poate fi altul decât **al instinctului de consrvare național** , dincolo de mărunțișurile noastre de partid , iar **participarea reprezentanților altor țări,** nu poate fi socotită **decât ca un omagiu ce se aduce** , alături de nația română , **acelui simbol de jertfă pentru națiune , pentru credință și pentru Tron,** care constituie **fundamentul Statelor naționale "**
(**aplauze la Fr.Românesc și PNC**)

////////////////////////////////////

d.) **Gr.Iunian (PRT) / 17 febr.'37 (p. 1065- 1068)**

[**LD : Iunian echilibrează puțin "temperatura " dezbaterii , după discursurile predecesorilor.**

Și o face ca un magistru al barei. Reușește o performanță uluitoare :

/ să-și atragă succesiv sau alternativ aprobarea (prin aplauze) :

PNL+PNȚ + PRȚ sau PNȚ+ PNLgeorgist + PRȚ sau PNL -georgist + PRȚ ;

/ să găsească fiecărui partid **vinovății și responsabilități condamnabile** : PNC-Goga ;Garda de Fier -Totul pentru Țară; PNL și guvernului ; PNTJ și guvernării ;
/ să facă **elogiul democrației , a parlamentarismului, a pluripartidismului** dar ... să nu-și depășească condiția lui de lider de **partid disident, minor, intrigant ,** vorbind , mai ales , pentru urechile lui Carol al II-lea !

"Dle președinte, d-lor deputați , ieri, în urma **cuvintelor rostite de către d-l prim-ministru și în care se afirma** , cu o energie pe care cu toții am subliniat-o, **hotărîrea noastră de a ne păstra dreptul de a diriguire treburile noastre înăuntru, fără nici un fel de amestec străin , am crezut că aceste cuvinte** ale d-lui prim-ministru trebuiau și **au avut aprobarea unanimă a Adunării.** "

Gr.lunian /

[Eroarea lui Goga : sentimentalism , nu simț politic .]

Azi s-au ridicat **două glasuri protestatoare** împotriva declarațiilor d-lui prim-ministru .. **Cel dintâi**, în acea minunată formă care este apanajul bunului meu prieten **Goga**, și în care , desigur, că **vibrează cu sinceritate sentimentele d-sale**, care au fost totdeauna **călăuza actelor sale**.

Dar , d-lor , **sentimentele sunt una și atitudinile politice sunt alta .**

-**Goga** : Eu mă prevalez și după puțină logică în viață .

-**lunian** : Eu nu vreau să discut cu dvs și să vă contest acest lucru .

Eu vreau să discut **punctul de vedere ce l-ați exprimat** : din moment ce v-ați ridicat la această tribună și **ați expus un punct de vedere** , el este susceptibil de discuție.

-**Goga** : Eu nu eram sub un impuls sentimental .**Eu pun foarte mult la contribuție judecata mea, pe care sunteți liberi să o dărâmați .**

Gr.lunian /

[De acord cu protestul PNTJ]

[Politicianizarea este la ceilalți]

- **lunian** : Dvs ați spus aici adineauri că **momentul este foarte grav** și că **atitudinile pe care noi le luăm,trebuie să cântărim bine consecințele acestor acte** , argument valabil și **pentru ipoteza în care gestul celor doi miniștri**, care au asistat la ceremonia pioasă, **ar fi avut indiscutabil un caracter politic** . Așa am înțeles.Atunci chestiunea este : **poate România să primească o asemenea invitație**, la o **permanetă supunere a tuturor injoncțiunilor și a tuturor amestecurilor în treburile noastre interioare ?**

- **Goga** : Nu .

-**lunian** : Și chiar protestând , **am putea risca unele consecințe grave ?**

Eu nu cred că se poate întâmpla **ceva mai grav** pentru neamul nostru , **decât pierderea simțământului de demnitate** și a încrederii în forțele noastre proprii (**aplauze puternice**) **S-a spus că intervenția de la această tribună a Partidului Național Țărănesc ar însemna o tendință de politicianizare** a actului pios săvârșit sâmbăta trecută . Să mă iertați, **am impresia că tendința de politicianizare este în altă parte .**

(**Vii aplauze la PNTJ**)

-**Goga** : La mine ?

-**lunian** : Nu la dvs.Să nu-mi cereți precizuni .

-**Goga** : De ce nu, dacă mă pui în discuție ?

Gr.lunian /

[Nu ideal personal, ci idealul "Gărzii de Fier "]

-**lunian** : iată de ce : Era vorba de un **act pios**, o manifestare a **simțământului de pietate** pentru doi tineri cu **credință, capabili să-și sacrifice viața lor pentru un ideal** , înțeles **bine sau greșit ?**

Nu , d-le Goga . **Dacă** condițiile înmormântării ar fi îngăduit

exprimarea unor sentimente personale , poate ați fi văzut pe mulți dintre noi acolo.
Eu personal, nu mă sfiesc s-o declar : **regret profund** , cu deosebire **moartea lui Ion Moța** ,
pe care l-am cunoscut mai bine și l-am prețuit pentru **marile sale însușiri**
de hotărâre , de sinceritate , de ideal și de bravură.

Dar nu aceasta este chestiunea !

Nu este vinovat nimeni , care ar fi vrut să arate aceste sentimente ,
că **nu le-a putut manifesta** .

Întreaga solemnitate a avut un caracter politic, i s-a dat un caracter politic,
pentru că **asa au crezut aceia care aveau conducerea partidului**
căruia i se dedicaseră Ion Moța și Vasile Marin .

Și din moment ce această ceremonie a avut un caracter politic,
atunci chestiunea se schimbă .

[LD . **Goga** vorbind despre moarte , cu un an înainte de moarte !

Nu știu când și cum a murit **Grigore Iunian** .]

- **Goga** :Dar când se va întâmpla ca noi doi să murim, să facem plăcerea acesata
adversarilor noștri, **nu este normal ca partidul nostru să fie și el la înmormântare ?**
Ceea ce nu v-ar împiedica pe dvs să veniți la îngropăciunea mea. (**ilaritate**)

- **Iunian** :Eu sper ca Dumnezeu o să mă ferească de această durere (**mare ilaritate**)

- **Goga** : Vă rog, eu vreau să vorbesc normal și cinstit . **Eu cred că vei veni**
și că **îmi vei acorda această ultimă recunoaștere** .

- **Iunian** : Am mărturisit prietenie pentru d-ta în toate prilejurile , subliniind, în același timp ,
deosebirile fundamentale , în ceea ce privește **concepțiile politice** .

Dar , vă rog, să nu vă angajați, **se poate întâmpla să mor mai târziu**
și în **împrejurări în care această participare ar putea fi rău subliniată** .

De aceea **nu vreau să vă angajez pentru viitor**.

- **Goga** : **Nu rezistă acest răspuns**

Gr.Iunian /

["**Totul pentru Țară** " : schimbarea ordinii constituționale !]

- **Iunian** : Din moment ce **caracterul solemnității era susceptibil de interpretare** ,
acest lucru **era dejuns ca să impună reprezentanților țărilor străine o atitudine** ,
care să înlăture necesitatea discuției care a urmat, **cu atât mai mult** , dle Goga ,
cu cât aici **nu este vorba de manifestarea unui partid**
în cadrul dispozițiilor noastre constituționale ,

este vorba de **un partid care afirmă o politică contrarie**
aceleia pe care o apără Constituția noastră , până când , pe baza voinței majorității țării,
exprimată în condiții legale , această temelie se va schimba .

"Prin urmare , această mișcare politică nu are numai un simplu caracter protestatar.

[**Mișcări protestatate**]

Și aici **greșiți când afirmați** că, **pentru întâia oară** , se întâlnește în țară
o mișcare **cu caracter protestatar** , care a cuprins sufletul al aproape întregii opinii publice.

Au mai existat - am mai afirmat-o de la această tribună - asemenea mișcări.

A existat o **mișcare a d-lui mareșal Averescu** , la 1920,

a existat **mișcarea țărănistă** de la 1920 până la 1928 .

S-au folosit împreună mișcării țărăniste mijloace de împotrivire

și s-a putut uneori observa în sprijinul mișcării țărăniste ,

același amestec al unor elemente interne

a căror prezență și a căror apărare a putut să fie discutabilă .

Este pentru a treia oară o mișcare protestatară [-----]

" **Dar** , dlor, **nu era vorba numai de o acțiune protestatară** , ci de altceva .

< **Totul pentru Țară** > reprezintă o **mișcare** , cum am arătat și cum ați afirmat și dvs,
care **tinde la schimbarea a însăși alcătuirii noastre politice** ,

vrea să dea **o altă temelie alcătuirii noastre politice** .

-**Goga** : Îmi dați voie ? Nu am afirmat acest lucru ; nu am vorbit de mișcarea

< **Totul pentru Țară** >. Am vorbit de **fenomenul sufletesc** cu consecințe politice ,
De o stare de surescitare sufletească , determinată de motive de ordin divers.
Uitați-vă în jurul dvs , dacă puteți să **descifrați ce este sufletul poporului nostru** .
Eu cobor în acest suflet și constat că, din punct de vedere național ,
se găsește într-o stare de surescitare și protestare ;
eu însumi care sunt român simt în sufletul meu , **partidul politic** , din care fac parte ,
canalizează și el mișcarea de protestare națională " (**aplauze la PNC**)
- **lunian** : Nu vreau să intru acum din nou în dezbateră problema ,
cum să aperi mai bine interesele naționale ,
în cadrul în care încearcă să le apere **mișcarea** despre care am vorbit
Gr.lunian /

[Participarea diplomaților străini - inoportună !]

- **lunian** : Și atunci , dacă este vorba de o mișcare cu tendința de a modifica însăși actuala
bază de organizare a Statului , **este posibil ca măcar cât de vag să se lase impresia**
de către reprezentanții Statelor străine , că ei își dau aportul lor moral
la o asemenea acțiune în țară la noi ?
N-ar fi spus nimeni nimic dacă o reprezentanță a **partidului fascist din Italia**
ar fi venit aici sau o reprezentanță a **partidului național-socialist din Germania** ar fi venit aici
Dar ministrul Italiei și ministrul Germaniei , care aici reprezintă guvernele și capii Statelor
respective , **nu poate comite nici un act** care este măcar **susceptibil de interpretare**
Nu este posibil ca noi să ne aflăm la intervale scurte , acum 10 zile,
în fața unei **manifestări** ca aceea a unui reprezentant al unui Stat total amic și legat de noi ,
cum a fost cazul d-lui ministru Jan Šeba ,
iar astăzi să ne găsim în fața manifestării reprezentanților Italiei și Germaniei ;
atâtea amestecuri , pe care , dacă nu le-am lua în seamă și nu ne-am gândi la măsuri de
apărare , **parcă ar înfățișa precizarea zilei de mâine ; ar putea însemna prefața**
amestecului ceva mai hotărât și mai direct , care se practică în nenorocita Spanie ,
ce este **pradă amestecului Statelor străine** în războiul civil care se desfășoară acolo "
(**aplauze la PNL, PNȚ, PRȚ**) Cred că guvernele statelor respective sunt conduse
de un **spirit de cumințenie și de înțelegere** . [-----] am dreptul să sper și avem cu toții datoria
să credem că guvernele acestor două țări vor înțelege , împreună cu noi,
această lipsă de la un sentiment de delicateță
față de **susceptibilitatea demnității noastre naționale "**
(**aplauze prelungite, îndelung repetate , la PNL, PNȚ și PRȚ**)
Gr.lunian /

[Necesitatea demnității consensuale]

Dacă asemenea **atitudini grave ne vor găsi pe noi împărțiți** și nu ne vor găsi găsi trei,
pentru ca , peste deosebirile de partid și de înțelegere ,
să protestăm împreună în contra unor asemenea încercări,
de sigur că , în asemenea condiții , **situația noastră poate fi slăbită** .
Înăuntrul fruntariilor noastre , putem să discutăm și să luptăm între noi . Am făcut-o și până acum
Dar cu metode legale .**Este treaba noastră** .Se vor comite abateri ? Sunt legile care ne
ocrotesc , care ne pun la adăpost în ontra abuzuriloraaaaa - dacă se aplică .
Dar , înăuntrul țării noastre , **sprijinul de către străini a unei mișcări sau unei**
concepții împotriva celeilalte , acordat astăzi de către unul, mâine de către altul,
este un lucru inadmisibil. [-----]
O imixtiune de neîngăduit astăzi, o imixtiune de neîngăduit mâine ;
la început având doar **grija să îmbrace secretul** , pentru ca să nu adauge **la caracterul grav**
al imixtiunii , și acel ofensator al ostentației ; ei bine, de aici până la amestecul în forma în
care ea s-a făcut acum, nu era decât un pas .El a fost făcut .
De la acest pas făcut , și în lipsa unui protest general al țării în contra unor asemenea
practici , nu este decât unul **până la aservirea totală a noastră și până la distrugerea**
sentimentului național - și aceasta **noi avem dreptul să o împiedicăm "**

(aplauze prelungite, îndelung repetate , la PNL, PNT și PRT)
Gr.Iunian /

[Greșala dizolvării Gărzii de Fier]

[Neputința organelor de Stat]

Discuția obligă și la discutarea altei probleme.

" **Acea atmosferă nenorocită** care s-a creat țării noastre ,
lipsiți de prestigiu în fața străinătății și lipsiți de autoritate în lăuntru frontierele noastre.
Aceasta datorită unei serii **de greșeli și de abdicări de la demnitate ,**
în raport cu reprezentanții țărilor străine .

" Aceasta s-a întâmplat în mod frecvent și **obârșia răului stă**
în părăsirea mijloacelor legale , în clipa **când s-a dizolvat Garda de Fier.**
În loc să lăsați o mișcare , care atunci nu avea o prea mare însemnătate ,
să se canalizeze aici, în lăuntru Parlamentului , pe calea alegerilor ,
și să-și expună aici programul , pentru ca **să vadă țara** întreagă ,
pe ce temei înțelege să fericească țara... (**aplauze la PNT**)

- **O.Goga** (**adresându-se majorității**) : **Aplauzați , domnilor !**

- **Iunian** : ...dar **ați comis actul grav politic** , care poartă în el izvorul tuturor neajunsurilor de astăzi . **Ați crezut că puteți să ieșiți din calea legală și să angajați o luptă ilegală ,**
o luptă de forțe și ați crezut că sunteți în stare să duceți această luptă de forțe.

Ce s-a întâmplat ? **Ați votat o lege specială în contra acestei mișcări .**

V-am arătat și cu ocaziunea **dezbaterei la Mesaj**, v-am arătat cu ocazia discuțiunii
la **Legea pentru apărarea ordinii în Stat** , că nu prin asemenea mijloace
se poate înfrâna o mișcare , ci prin stârpirea răului , prin înlăturarea cauzei,
care determină acest sentiment răzvrătire , care în mod firesc se canalizează
spre acei care manifestă mai mult curaj și mai multă putere de jertfă .

" **Ce ați făcut dvs ? Ați votat o lege , ca să vă dovedeți și mai mult neputința dvs !**

Nici un moment nu ați putut-o aplica . A fost parcă înadins făcută ca să încurajeze mișcarea
(**aplauze la PNT și PRT**) , ca să o pună în situația de a vede că
ea [mișcarea legionară] , prin această forță lăuntrică pe care o posedă,
este mai puternică decât organizarea de apărare a Statului ."

Gr.Iunian /

[Poliția de Stat / poliția ocultă]

" **Dle ministru de Interne** , în zilele din urmă s-au petrecut **lucruri foarte grave** ,
pe care nu se poate să nu le cunoașteți.

Avem la noi , **în afară de Poliția de Stat** , care nu funcționează decât ocazional,

o poliție particulară , care are **un cabinet de inchiziție** [-----]

Dar după ce **ați făcut primele excese și ați scos din viața politică o grupare politică ,**
pentru comoditatea dvs , v-ați **trezit apoi neputincioși și ați făcut neconținute compromisuri ,**
care să vă salveze situația , fără să vă dați seama că **împingeți țara la război civil.**

(**aplauze la PNL -georgist, PNT și PRT**)

" **Prin aceste practici și în politica internă și în politica externă ,**
s-a creat acea stare de spirit că în hotarele țării **nu mai pot să intervină elementele de ordine**
și să activeze în cadrul legilor actuale , pentru îndreptarea situației ,
și că **mijloacele acestea violente** sunt singure în măsură **să asigure îndreptarea în această**
țară . Ați vrut acest rezultat ? S-o știm , pentru ca să știm în contra cui luptăm ,
să luăm aceeași atitudine și în contra dvs "

Iunian /

[Democrația confundată cu pseudo-democrația]

[LD :26 oct.'2007 . Sunt **întru totul de acord cu acest punct de vedere .**

Este **valabil și pentru zilele noastre** , și tocmai asta reproșez eu actualelor partide
din România.Dar asata este o altă poveste ! .

Pentru epoca lui, **lunian una spune și alta face !**

Cum s-ar putea explica , altfel , **radicalismul** lui la fel de intransigent **de " stânga"**

și **sprijinul** pe care l-a dat **tendințelor** lui **Carol** ;

ruperea de PNȚ și **apărarea** unor **acțiuni ilegale ale Găzii** ;

ba . În anume momente , filo-germanismul care i se reproșa ?!]

"D-lor deputați, **nu știu dacă mai este multă vreme de pierdut** ; pe mine mă impresionează

- nu pot să contest aceasta ! - că această mișcare [**legionară**] **canalizează și sentimentul**

național , și , e adevărat , **nemulțumirile** acesteia **profunde** de care am vorbit.

Dar cum această mișcare [**legionară**] **îmbracă forme necunoscute nouă** ,

nepotrivate structurii sufletești și mintale a poporului nostru,

sunt convins că , o dată **înlăturate** mijloacele **neîngăduite** de manifestare a oricărei opinii

publice și **la câmpul larg al desbaterilor** , va putea fi folosită **adevărata cale**

pe care **se pot îndrepta** aceste **interese ale țării** , compromise până acum.

" D-lor deputați, va fi fără îndoială nevoie **să arătăm că ceea ce se repropune democrației**

, este un reproș ce se aduce pseudodemocrației ,

care singură este **vinovată și de relele făcute și de aceste manifestări violente** ;

dar **un regim democrat , sincer aplicat** , este în măsură să apere interesele țării

mult mai bine decât aceste mișcări , care sunt **făcute pe calapodul unor concepții**

care își pot avea **justificarea în țările lor respective** , dar **nu pot să-și găsească justificarea**

la noi în țară . (**aplauze la PNL -georgist, PNȚ și PRT**)

//

e.) **Ion Inculeț** (**vicepreșed.al Consil.de miniștri .**) (p. 1068)

" D-lor deputați , **evenimentele petrecute** sâmbăta trecută , în legătură cu **înrmormântarea**

celor doi tineri români , a căror moarte, indiscutabil, că o regretăm cu toții ,

aceste evenimente **pot fi privite sub mai multe aspecte** .

Ar fi un **aspect pur uman** , se înțelege de la sine ;

ar fi un **aspect de politică internă** și ar mai fi un **aspect de politică externă**.

Inculeț /

[**Politică externă independentă, demnă, fără amestec.din afară**]

"Am înțeles și ieri și astăzi **să discutăm** aceste **evenimente**

exclusiv sub aspectul politicii externe ; și în această privință,

guvernul nu înțelege astăzi să adauge nimic la declarațiile care au fost făcute aici ,

ieri, de către d-l **prim-ministru Gheorghe Tătăărăscu**

" Tot o dată noi, **guvernul**, am rugat pe d-nii deputați , ca chestiunile de ordin extern

să fie ridicate cu multă grijă la tribuna Parlamentului ,

fiindcă aceste chestiuni sunt **foarte delicate prin natura lucrurilor**.

Să fie lăsată în grija guvernului rezolvarea acestor chestiuni ,

căci **guvernul stă de strajă în permanență la interesele țării noastre** ,

în raporturile ei exterioare și este , în același timp,

foarte gelos de demnitatea noastră națională .

" D-lor deputați, **politică internă trebuie să fie exclusiv de competența noastră**

și noi **nu putem și nu trebuie să admitem** ca această **politică dinăuntru**

să fie influențată de nici o colorațiune străină, sub orice formă ar fi ea. (**aplauze la PNL**)

" **Am ferma convingere** că, **dacă s-ar ivi o chestiune** în care ar trebui

să se **îngrădească** cu hotărâre **independența noastră** , sub toate raporturile,

cu toții, fără nici o excepție, vom fi împreună și n-ar fi nici o voce discordantă .

[-----]

//

f.) **Aurelian Benteiu** (**subsecretar de Stat**) (p. 1068.1069)

[**LD : o lecție de demnitate și responsabilitate** , nu atât în serviciul **instituției cenzurii**,

- nu prea dorite și hulite- **cât în apărarea prestigiului bisericii și a capului ei suprem** .]

Benteiu /

[Cenzura - răspuns lui Șeicaru]

Se grăbește să răspund lui Șeicaru ., la întrebare

"Cred că dl Șeicaru este ultimul om care are a se plânge de asprimea cenzurii , pentru că d-sa sa s-a bucurat tot timpul de un regim deosebit , datorat trecutului său și datorită simțului de răspundere profesională .

Este de ajuns să arăt , și asta nu se poate nega,

că în 6 luni , s-au suprimat d-lui Șeicaru, 3 articole .

- **Șeicaru** : Aceasta pentru că sunt prudent .Dar eu v-am întrebat : pasajul cenzurat , este subversiv sau nu este subversiv ? Atât am întrebat .

-**Bentoiu** : De vreme ce trebuie să răspund de pe banca ministerială ,

nu aștept să-mi dați îndrumări . Eu răspund la întrebarea dvs

și solicit atâta deferență prietenească , cât am avut eu totdeauna pentru dvs ,

când ați luat cuvântul. Lăsați-mă să vorbesc și , dacă veți avea ceva de adăugat ,

veți adăuga la urmă .

" În toate cele trei prilejuri , când vi s-au cenzurat articole în " Curentul" ,

ați intervenit la tribună. Ați făcut-o în așa chip , încât , să mă iertați , m-am întrebat :

cine vorbește , mandatarul națiunii sau proprietarul gazetei ? (aplauze la PNL)

Bentoiu /

[**Biserica - ferită de orice jignire !**]

" Vă voi demonstra imediat că necazul d-lui Șeicaru nu este justificat .

Într-adevăr , noi am dat la cenzură , între alte norme generale,

și ordinul ca biserica să fie obiectul unui deosebit respect ,

a unei constante preocupări de a fi ferită de orice jignire .

Și astfel formulat principiul , ca principiu,

cred că toată această onorată Cameră este de acord cu el.

Venim la speță, la articolul pe care l-a scris dl deputat Șeicaru astăzi

și care i-a fost suprimat . Și răspund la somația d-sale , **dacă are sau nu ceva subversiv**.

lata, vedeți, dle Șeicaru, **nimic catastrofal** în articolul dvs,

nimic care să surpe temeliile societății românești .

Dar ceea ce am să examinez eu acum este **dacă serviciul cenzurii** ,

de la care d-ta te întrebi dacă nu a evadat bunul simț

și **pe care eu îl găsesc că este unul dintre cele mai bune dintre serviciile publice** ,

fiind că este condus de foarte vigilentul și foarte vrednicul colonel Hotineanu ,

a tras just concluzia logică, cu privire la articolul dvs, din norma pe care a primit-o,

adică **dacă a făcut o justă aplicare a acestei norme**.

" Dle Șeicaru, tonul face muzica .Dvs ați citit articolul în așa fel ,

încât ați trecut foarte mioros peste părțile lui tari.

-**Șeicaru** : Care sunt acelea ? Poftim textul (**protestări la PNL**)

-**Bentoiu** : Este în acest articol o oarecare **lipsă de deferență** , prin aceea că

se pune în discuție și se angajează polemică cu exponentul suprem al bisericii noastre ,

care nu poate descinde , în plan polemic , ca să facă polemică cu dl Șeicaru. .

Care este cuprinsul articolului și rostul lui ?

Comentariul semnificației participării Înalt Prea Sfântului Patriarh

la **îngroparea celor doi români , morți în Spania**.

Ei bine, d-lor deputați, **este de discutat dacă**, în ce privește alte persoane ,

semnificația poate să fie complexă ; dacă , cu alte cuvinte,

din complexul ideologiei partidului căruia aparțineau cei morți,

cineva , prin faptul participării , **și-o însușește în întregul ei** ,

implicând și **elementele politice ale ideologiei partidului** .

" **Cu privire la exponentul suprem al bisericii**,

mi se pare că **faptul nu poate să sufere comentarii** , fiindcă **este absolut univoc**.

Nu poate să ducă la altă interpretare , nu poate să se dea alte semnificații acestei participări,

decât aceea al adevizunii la gest , **privit în partea lui de spiritualitate creștină**.

"Se pare că și d-ta crezi lucrul acesta , fiindcă nu afirmi altceva .

Pui în sens interogativ problema și apoi tragi unele consecințe ,

care sunt **deadreptul catastofale**, d-le Șeicaru .

D-ta vorbești acolo - atât am reținut din articolul d-tale - că dacă semnificația este aceea care ar putea să fie, în credința d-tale , **trebuie să mergem la autonomia Bisericii , la separația bisericii de Stat și așa mai departe .**

"Ei bine, iartă-mă, **găsesc că serviciul cenzurii nu a greșit atunci când a aplicat suprimarea acestui articol.** Eu cred, d-le Șeicaru , că **verva d-tale caustică și spiritul d-tale polemic se pot liber exercita în atâtea domenii.** Ai această putință să o faci .

Menajează cel puțin capul suprem al Bisericii noastre ,

fiindcă nu va câștiga neamul nostru nimic ,

dacă băgăm pe teren politic și instituția bisericii .

Așa încât , nu este un sentiment de dușmănie care a prezidat la suprimarea aceasta , față de d-ta personal .**Ferească Dumnezeu !**

Nu aş putea găsi ca **singură explicație** a acestei suprimări **decât prietenia ,**

fiindcă am voit să te împiedic de a fi autorul unei schisme bisericești "

(**Aplauze la PNL**)

- **Pamfil Șeicaru** / replică /

[**Este ironic , este șicanator, este încăpățânat , este Șeicaru !**

În rest revine cu explicațiile inițiale,accentuând faptul că ceremonia funerară nu a avut caracter politic , deci nici participarea biseicii, nici a diplomaților nu putea fi încriminată]]

Declarații la sumar / 17 febr.'37

g.) **Gh.Brătianu (PNL-2) / - la Sumar - 18 febr.'37**

[**LD . din relatarea lui Argetoianu , rezultă că Gh.Brătianu participase la ceremonia funerară**

Prin el, aluziv și vag , se dă a înțelege că ... partidul - și ne duce gândul la Dinu Brătianu - nu ar fi fost informat de la guvern ... de cele ce se întâmplau ...]

A lipsit din București și a luat cunoștință de comunicările și declarațiile făcute cu privire la **manifestațiile** ce au avut loc pe prilejul **înmormântării** celor **doi luptători români,**

Ion Moța și Vasile Marin. , căzuți pe frontul naționalist spaniol

și la **participarea reprezentanților unor puteri străine** la această solemnitate .

"Sacrificiul vieții pentru o idee , care în acest caz este aceea a ordinii sociale și religioase , impune de sigur respectul tuturor; ne-am manifestat din capul locului această convingere.

Gh.Brătianu /

[**Neamestecul diplomaților în treburi interne]**

"Aici sunt , însă, **două chestiuni distincte .De aceea , am constatat cu satisfacție** că **factorii noștri de răspundere și-au adus aminte că este de apărat**

o demnitate națională , care nu îngăduie nici un amestec străin în treburile noastre lăuntrice , amestec care ne place a crede că **nu a putut fi în intențiunea unor diplomați conștienți**

de rolul și de menirea lor, **atunci când au luat parte la o ceremonie religioasă ,**

a cărei desfășurare nu era cu putință ,

fără autorizația și consimțământul autorităților răspunzătoare .

" **Ar fi însă bine ca asemenea reacțiuni** să se producă întotdeauna , în egală măsură,

față de toate manifestările ce ar putea fi interpretate **ca ingerințe în afacerile noastre interne,** indiferent de forma în care s-ar produce , fie pe cale de manifestație publică sau publicații ,

fie de alte demersuri . **Numai în acest fel s-ar putea dovedi** că, îndrumarea politicii noastre de Stat și a **legăturilor noastre externe , nu este subordonată nici unei influențe din afară ,** fie ea **germană sau sovietică , franceză sau italiană,**

ci că este determinată de interesele unei politici , integral și exclusiv românești .

Gh.Brătianu /

[**Răspunderea guvernului]**

" Dar mai este și **o altă latură a problemei ,** care nu poate fi ocolită de ridicarea unor incidente diplomatice , **ale căror urmări se cer a fi bine cântărite .**

Dacă cineva are de tras consecințe , în urma evenimentelor de la sfârșitul săptămânii trecute , este , în primul rând , **guvernul însăși .**

**Desmițându-se la fiecare pas ; mereu în contradicție cu propriile sale acțiuni ,
într-o atitudine de permanentă ipocrizie față de propriul său partid
și de forțele a căror încăerare se complace a o provoca ,
el nu mai are astăzi autoritatea , nici de a menține înăuntru ideea ordinei în Stat
nici de a reprezenta , în afară , în împrejurări tot mai grele și mai turburi ,
tradiția de mândrie și conștiința de demnitate
a făuritorilor unei Români întregite și independente " (aplauze la PNL -georgist)**
////////////////////////////////////

h.) **C.Argetoianu (Liga Agrară) - la Sumar / 19 febr.'37**

[LD : trebuie să recunosc **perspicacitate și simț " diplomatic "** la Argetoianu.

Poate că aceste sugestii , date în momente descumpănitoare...

**I-au propulsat pe Argetoianu în atenția lui Carol II ,
sau viceversa, prin el , glăsua chiar " camarila" .**

Cert este că **soluția avansată de el va fi adoptată de guvern ,
și ea va diminua avalanșa de " scandaluri diplomatice" care se prăvălise , succesiv ,
prin actele sau atitudinile unor diplomați acreditați la București :
Ostrovski, Șeba , ambasadorii Italiei și Germaniei ...]**

Argetoianu /

[**Cusur parlamentar]**

Mulțumește că i s-a dat cuvântul la **Sumar** , pe care nu are de gând să-l conteste .

Leagă intervenția sa de intervenția de ieri a lui Gh.Brătianu .

El nu luase cuvântul până atunci , deoarece **considera incidentul
intrând în atribuțiile cancelariilor .**

"Noi avem în **moravurile noastre parlamentare cusurul
de a bagateliza** , de multe ori , **chestiuni mari** , și **de a umfla** , alteleori , **pe cele mici .**

Ce s-a întâmplat ? **Un domn [Armd.Călinescu] a pus o chestiune ministrului de externe.**

Primul ministru , **interimar la Externe [Gh.Tătărescu] a răspuns.**

"Credeam ca incidentul urma să fie considerat ca închis , cel puțin în incinta Parlamentului

Ei da, **dar noi nu suntem în Anglia , ci suntem în România**

și fiecare a trebuit să-și spună punctul de vedere .

Atâta vreme cât am avut un **tovarăș de tăcere , am tăcut și eu** , pentru că eram doi ;

Dar ieri m-a **abandonat și acest ultim tovarăș ,**

dl Gh.Brătianu , care și-a spus și el punctul de vedere **Am rămas astfel singur.**

Și cum **nu vreau să am aerul că mă codesc și că nu îndrăznesc** să-mi spun părerea

- ceea ce nu este cazul de loc - să-mi îngăduiți

să-mi **spun și eu cu câteva cuvinte** asupra acestei chestiuni ."

Nu are de gând **nici să atace guvernul , nici să pună gaz pe foc.**

Argetoianu /

[**Greșala diplomaților**]

"**Două lucruri** sunt certe în incidentul de sâmbătă :

**primul , acela că domnii reprezentanți ai unor puteri străine au comis o greșeală ,
asistând la o manifestare politică internă românească ;**

al doilea , tot așa de cert , este că demnitatea noastră națională - găsesc eu -

nu a fost întru nimic atinsă sau jignită.

Eu cel puțin vă mărturisesc că **demnitatea mea** - și mă consider tot așa de bun român
ca oricare dintre dvs - **nu a fost atinsă .**

[**varianta diplomatului german**]

...Din ce-i relatase un domn [**Gh.Brătianu care fusese la ceremonie ?**] , **diplomații fuseseră**

invitați [de cine ?] la sosirea sicriilor în Gara de Nord ,

să participe la slujba de la biserica Sfântul Ilie din Capitală

și la **înhumarea de la Bucureștii Noi ;**

dându-și seama că acestea **reprezentau manifestări de ordin politic, ar fi refuzat să participe la ele , și ar fi dorit să meargă doar la biserică , pentru a aduce un omagiu celor doi tineri căzuți într-o luptă pe care Statele lor o îmbrățișaseră oficial ; omagiu cu atât mai justificat , spunea diplomatul german , cu cât la trecerea prin Berlin , aceste sicrie au fost în special onorate de șeful Statului german .**

Din această versiune, reiese intenția de a nu se amesteca în treburile interne. S-ar putea , totuși, obiecta că **au o vină mare , pentru că este știut că un diplomat nu poate primi invitații oficiale , decât transmise prin canalul Ministerului de Externe sau prin Casa Regală .**

" **Prin urmare , greșala d-lor este netă și nu poate fi tăgăduită . "**

Dar ... " Putem noi admite ca **din cauza erorii a doi agenți acreditați la noi , să ne încurce pe noi în raporturile noastre cu țările străine ?**

Cred că nu, și atunci problema se pune cu totul altfel. "

Argetoianu /

[Răspunderea guvernului]

S-a răspândit **zvonul** că prin angajamentul pe care l-a luat , **Gh.Tătărăscu sau obține satisfacție** de la cancelariile statelor implicate , sau pleacă de la guvern .

" **Gădesc că este iarăși o eroare "** . Ar fi un amestec străin în afacerile noastre interne , **dacă un guvern ar putea să cadă din cauza unui act greșit a unor agenți diplomatici ! ar fi o capitulare față de o intervenție străină !**

El găsește că greșala guvernului constă în faptul că

" **s-a transportat un incident de pe un plan secundar , pe un plan principal "**

și este de datoria d-lui Tătărăscu să readucă acest incident

de pe planul acesta "principal", nu pe plan " secundar" , ci **pe " al treilea plan "**

Argetoianu /

[Răspunderea ministerului de Externe]

" D-lor deputați, **Parlamentul țării, Țara , opinia publică , nu se pot interesa de soarta a doi agenți diplomatici .**

Aceasta este o chestiune de ordin personal, care **va fi rezolvată** cum va fi mai bine pentru interesele fiecărei țări , **de cancelariile respective .**

" Eu cred , însă, că **este interesul nostru , să nu se mai lege politica noastră externă de acest incident și să nu fim obligați să îndrumăm politica noastră externă , după cum un agent sau un alt agent diplomatic face sau nu o greșală ."**

El crede că acest incident va fi astfel închis, și că țara va rămâne la relațiile la care ajunsese înainte de incident(**aplauze la P.Agrar**)

////////////////////////////////////

i.) **D.luca (ministru Interne) / răspuns lui Lunian (p. 1115 -1116) / 19 febr.'37**

[LD , 29 oct. 2003 . **Violența și asasinatul - arme de luptă în practica Gărzii de Fier.**

Inovație ? Contaminare ? Import .. de la cine ? Specific tinereții ?

Contra-răspuns la ignorare și persecutare ? Cui aparține vinovăția , începutul ?

" Fenomenul Pitești" , înainte de Pitești ; nefuncționarea mecanismelor și instituțiilor de stat; complicități - compromisuri - consecințe]

D.luca / 19 febr.'37

[Poliție "particulară " ?! - răspuns lui Gr.Lunian]

["Inchiziția" Gărzii de Fier : cazul studentului Rădulescu]

"D-lor deputați, în ședința de alaltăieri , **dl deputat lunian** , luând cuvântul în chestiunea în care a venit și astăzi dl Argetoianu, **a strecurat următoarea informație :**

< **D-le ministru de Interne**, în zilele din urmă s-au petrecut lucruri foarte grave pe care nu se poate să nu le cunoașteți. Avem în țară la noi , **în afară de poliția de Stat** , care nu funcționează decât ocazional **o poliție particulară** care are **un cabinet de inchiziție** și în care a fost adus - ca să vă complacă - **însuși șeful tineretului dvs.liberal** [-----] **citiți articolul publicat în " Românu l "** [-----] >

" Dlor, cred că **nu există nimeni** , nu în lăuntru l Parlamentului , nu pe banca ministerială, dar în lăuntru l țării, **să nu reprobe un asemenea fapt odios** , fiindcă , în ce privește faptul , **trebuie să recunosc** de la această tribună , **că dl. lunian n-a adus o informație greșită , căci faptul s-a petrecut** (**exclama ri**)

"Unde greșeste dl lunian, este acolo unde **învinovătește poliția** că **nu-și face datoria** decât în mod ocazional și **deci, implicit** , unde **mă învinovătește și pe mine** , **ca ministru de Interne**, care am în subordine acest organ.

"Aș fi răspuns chiar de atunci , întrucât **faptul era prea grav** . , fiindcă este un fapt care se petrece **pentru prima oară la noi în țară**, și sufletul și **moravurile poporului nostru nu se împacă cu asemenea acte** .

" Dar eu , dacă **nu am răspuns alaltăeri** a fost , d-lor deputați- și o să-mi justificați tăcerea de atunci - pentru că **nu puteam prinde pe cei vinovați** ,

dacă ași fi mărturisit gândul și măsurile care ar fi pus în gardă pe cei urmăriți.

Am adus cazul azi pentru a vă arăta **ce s-a făcut** în această chestiune .

Și fiindcă vorbim de fapte grave și ca **să vă arăt monstruozitatea acestui fapt**, vă voi citi **declarația însăși a victimei** .

" La început, **am fost informați**, la Ministerul de Interne, de câțiva prieteni ai d-lui **Rădulescu, student la Drept**, că de unde până în seara acelei zile erau împreună cu toții , au văzut că **de 2 zile unul dintr'înșii nu mai apare de nicăeri** .

Poliția, sesizată de noi, fiindcă **acest caz a fost adus la cunoștința dlui** subsecretar de Stat **Bentoiu**, de prietenii lui Rădulescu , **a pornit cercetările** ca să se afle unde se găsește Rădulescu . S-au făcut **investigații : întâi la domiciliul lui** , cum era și firesc, apoi **la rudele lui, la cunoștințele lui.**

Toate informațiile pe care le aveam , **coincideau** cu ceea ce afirmau prietenii lui Rădulescu , și anume că **acesta a dispărut** .

"Ni s-a dat , la un moment dat , **o informație** că **ar putea fi în casele bănuitorilor agresori** .

S-au făcut **imediat percheziție în toate aceste case** care , din nenorocire, mai au și titlatura de **<cămin> ! Căminele acestea studentești** , pentru care s-au făcut **atâtea sacrificii** , **clădite din banul public**, cu scopul de a înlesni **studentilor săraci** , **să poată găsi un adăpost** , **s-au transformat în localuri politice** și în localuri, după cum veți vedea, din declarația însăși a victimei , ce fel de politică se face : **politica violenței și a terorii."**

D.luca / 19 febr.'37

[**Competențele Poliției și ale Justiției**]

" După câteva zile de cercetări, a apărut victima , studentul Rădulescu ,

care la început nu vrea să declare nimic,

dar, deoarece **prietenii lui insistau că a fost sechestrat și bătut**, **am sesizat Justiția** care a dat chestiunea în cercetare d-lui **procuror Prosper Constantinescu** .

Acesta a chemat imediat pe Rădulescu și l-a întrebat : **< unde ai fost ? >**

Dar Rădulescu nu a vrut să declare nimic, nu pentru că nu s-a întâmplat, ci **de groază** . **Am cerut atunci personal d-lui procuror să cheme un medic**, să vadă **dacă are urme de lovituri și violențe**.

" **Medicul a constatat o stare extrem de garvă** , iar Rădulescu silit să declare **ce s-a petrecut cu el**, pentru ca **țara să știe ce mentalitate se încearcă să se întroneze**

în viața noastră politică , voi citi această declarațiune în întregime **ca să o reprobăm cu toții așa cum e cuvine "** (**aplauze la PNL**)

-**N.Simionescu** (PNT? PNL ?) : **Nu reprobări, sancțiuni !**

-**D. luca** : D-le Simionescu, dacă dvs bănuieți că eu, **cu răspunderea pe care o am, ca ministru**, și **cu răspunderea** ce am când aduc în fața Parlamentului , nu sunt pătruns , așa cum am datoria, de **nevoia sancționării unor asemenea fapte** ,

atunci întreruperea dvs. își are locul. Cât mă cunoașteți însă, **nu puteți bănuși la mine că aș fi absent de la această datorie.**

-N.Simionescu : Dle ministru, sunt convins de sinceritatea dvs, **dar sancțiunile nu le aplică Ministerul de Interne, le aplică Justiția.**

-D.luca : **Eu am încredere și în justiția țării, care în atâtea rânduri și-a făcut datoria.**

-N.Guranda (? **Zeci de procese** s-au intentat , și **nici o condamnare nu s-a dat !**

-D.luca : " Toate întreruperile acestea , **sunt justificate** de durerea de care suntem cuprinși cu toții că în țara noastră **se pot petrece asemenea fapte , pe care nu le-a cunoscut neamul nostru .**

-N.Georgescu -Tulcea (PNT) : **Cine le-a tolerat ?**

D.luca / 19 febr.'37

[Declarația studentului Rădulescu]

[Sechestrarea și torturile aplicate de legionari]

R : < **În seara zilei de 26 ianuarie , am fost prins de numeroși membri ai fostei Gărzi de Fier și dus la sediul , în str. Imprimeriei nr 3, în casele d-lui general Cantacuzino -Grănicerul ...>**

-Voce PNL : Halal să-i fie !

R : <...**în fața Ministerului Lucrărilor Publice .Am fost văzut de dl Constantin Pârnci , student, cum eram dus cu forța .Temându-se de o descindere a autorităților ... >**

-luca : **Va să zică cei ce fac infracțiuni știu să se teamă de autoritate și știu că autoritatea nu este, cum a spus dl Lunian, numai ocazional la datorie, ci este permanent la datoria sa.**

R : < **Temându-se de o descindere , m-au dus la Căminul mediciniștilor, camera 65 . Aici am fost torturat pentru a mi se smulge diverse declarațiuni , de pildă : cine este autorul manifestului ...>**

-luca : Fiindcă trebuie să vă spun că **ura contra acestui Rădulescu s-a născut din faptul că, cu toate multiplele publicațiuni și scrisori de amenințare , care pornesc din această stradă a Imprimeriei ,**

un grup de tineri , care nu înțelegeau să oprime opinia nimănui, dar înțelegeau să fie protestatoare împotriva mijloacelor de violență,și-au permis ca studenții să spună :

< noi să nu ne lăsăm îndrumați pe drumul cel greșit , să facem politică și noi studenții - spuneau ei -dar să o facem pe aceea permisă de legile țării și de moravurile acestui popor >

Acest manifest a supărat pe adversari. Cu privire la autorul acestui manifest se cereau declarații lui Rădulescu :

R : < **Unde locuiește dl Amedeu Bădescu ? >**

-luca : Acesta era al doilea prieten căruia **trebuia să i se aplice pedeapsa sechestrării .**

R : < **Ce amestec are guvernul în mișcarea noastră de organizare ?**

Efectivul și programul nostru de viitor .

În tot timpul acestei nopți de iad, cât am fost în mâinile lor,

nu conteneau cu insultele la adresa primului ministru ,

izbucniri de ură cu privire la frunzașii partidului,

cărora li se imputa moartea și schinguirea mai multor legionari.

Nici marii noștri morți nu erau cruțați de insulte .Astfel Ionel Brătianu era învinuit și blamat pentru că, prin Constituție, a înlesnit invazia semită.

După ore de torturi , lovituri , amenințări cu cuțitele și revolverele,

mi s-a spus să aștept verdictul Căpitanului .

Toată vremea mi se striga : trădătorule , liberalule, democratule ,

cum mi s-ar fi spus : hoțul, criminalule.

Înspre ziuă, mult așteptatul verdict sosi : 26 lovituri cu funia udă și împletită în opt . >

-luca : " **Tribunalul studenților din Căminul mediciniștilor aplică studentului Rădulescu verdictul : 25 de lovituri cu funia udă și înodată ,ceea ce s-a executat cu promptitudine .**

-Voci : Rușine !

R : < **Mi-am pierdut cunoștința de mai multe ori .Readus în simțiri, iar începea ploaia de**

lovituri . Când, în sfârșit, s-au terminat loviturile, mânat nu știu de ce îndemn divin, m-am repezit și mi-am sărutat călăii . >

-luca : Pricepeți starea acestui nenorocit om !

R : < Imediat, cu capetele plecate în pământ, au ieșit afară.

Înainte de a pleca, mi s-a spus să nu mai activez în Partidul Liberal,

sau să activez , dar , în fond, să nu mai fiu liberal

și să mă înscriu în Asociația Prietenilor Legionari . > [----întrerupere -----]

R : < De asemenea mi s-a spus că în cazul când voi spune ceva autorităților sau colegilor despre cele întâmplate , îmi voi risca viața. >

D.luca / 19 febr.'37

["Disfuncționalități în colaborarea dintre instituții]

-Mișu Slăvescu (?) : Căminul acela este închis sau este tot deschis ?

-D.luca : De ce mă întrebați pe mine ?

-Slăvescu : Sunteți reprezentantul guvernului .Cred că vorbiți în numele guvernului (sgomot, întreruperi, vociferări)

-luca : " Dlor deputați, eu cred că această chestiune, care poate înfățișa opiniei publice anume metode necunoscute încă tuturor, merită din partea onoratei Adunări, asculare .

Eu nu spun că din relatările , care se fac aici, nu se nasc mai multe probleme

și deci nu se pot pune mai multe întrebări. Dar lăsați să arătăm țării întâi, noi, aceștia ,

care cu mijloacele noastre am putut descoperi faptele ,

care se pun în sarcina celor care veți vedea mai la urmă că vor fi sancționați

-I.Manolescu -Strunga (PNL-2 ? Chestiunea aceasta datează de 3 ani , nu de astăzi .

[Justiția....]

-luca : " Față de această declarațiune, se înaintează cazul spre cercetare

d-lui judecător de Instrucție Mitulescu, și dl judecător de Instrucție , sâmbătă- rețineți , abia sâmbătă - lansează mandat de aducere în contra a trei agresori , declarați de victimă .

Trebuie să vă mărturisesc că poliția a întâmpinat o mare greutate în executarea acestor mandate, pentru că l s-au dat niște nume fără nici o adresă , fără nici o indicației precisă , ceva vag ;

iar ca adrese , la cămine sau la vreuna din facultăți .

În aceste timp de trei zile s-a produs cuvântarea d-lui Iunian [17 febr.]

[Administrația universitară]

"Am pornit cercetări .Și aici nu mai este vorba nici de legionari, nici de prietenii legionarilor, este vorba de organele oficiale . Ni s-a spus că unul din ei ar avea sediul în căminul condus de dl Gheață , căminul Matei Voevod. Ne-am dus acolo și însuși dir. căminului ne-a spus :

< acest domn nu stă aici > Ne-a dat indicațiunea să mergem la Academia de comerț.

Dar acolo, secretarul Facultății mărturisește : < Noi avem doi Popești , unul este Popescu

V.Vasile și altul Popescu C. Vasile .Unde stau, nu știm, la cursuri nu vin.>

Vă spun aceste amănunte - care , recunosc, n-au ce căuta în această discuție -

numai ca să dovedesc nevinovăția organelor oficiale , și sunt dator să fac aceasta ,

fiind vorba de colaboratorii mei , de organele de poliție,

pe care nu pot să le las învinovățite pe degeaba.

Vă mărturisesc că în fiecare zi chemam polițiștii la telefon , de câte cinci șase ori , și întrebam :

< Ce se mai întâmplă în cazul Rădulescu ?> Deci nu dormeam ; îmi făceam datoria .

[Prefectura poliției]

"În fine, astăzi pot veni în fața Camerei să spun că i-am arestat "(

vii aplauze, bravo, la PNL) I-am găsit ascunși tot la căminul mediciniștilor ,

unde am făcut o percheziție astă noapte la 2 jumătate ,

cu ajutorul aparatului de cercetări al Prefecturii poliției Capitalei,

și am pus mâna pe doi dintre ei . Este un început .

DI Simionescu -Bârlad spunea adineaori : nu este suficientă măsura dvs ,

mai trebuie să se adauge și alte măsuri .

-N.Simionescu - Bârlad (PNL -2 ?) : Cred că nu este prudent să mă provocați

(exclamări)

-D.luca (ministru de Interne) : " D-lor , eu trebuie să vă mărturisesc un regret

Eu, în această chestiune , **ca parlamentar , aş înregistra declarația ministrului , bazată pe acte, bazată pe corectitudine, și pe conștiința pe care trebuie să o aibă , atunci când vorbește Camerii și țării.**

și n-aș emite nici o părere , în sensul acela , **că se poate ca o autoritate să lipsească de la datorie , căci aceasta ar constitui o primă încurajare a acelor care , în disprețul autorității , își permit acte de teroare ca acesta.**

Vă rog, deci, **să nu rețineți ceea ce a spus dl lunian, că poliția a lipsit de la datorie.**

Ea a fost prezentă la datorie , și cu mijloacele pe care le-a avut , a ajuns la rezultatele pe care vi le-am arătat .Sunt sigur că Ministerul Justiției și organele ce depind de el , vor colabora în așa măsură cu noi , încât prin sancționare exdemplară , să facem să dispară ceea ce azi , în țara noastră nu este decât un trist început , și care trebuie înfrânt din primul moment " (aplauze la majoritate , PNL)

////////////////////////////////////

j.) Grigore Gafencu (PNȚ) , Senat / 18 , 19 febr.'37 ?

[LD : nu am uramrit dezbaterile de la Senat, unde **ministrul Antonescu a făcut o Declarație . Am acest fragment din intervenția lui Gafencu care ... denotă închiderea incidentului]**

Gafencu /

[Rezolvarea incidentului diplomatic]

" Dle președinte, d-lor senatori, **am ascultat declarațiunea d-lui ministru al Afacerilor Străine, am ascultat de asemenea declarațiunile guvernului german , ale guvernului italian și ale guvernului portughez .**

Luăm act că, **față de reacțiunea hotărîtă a opiniei noastre publice, ni s-au dat unele lămuriri , cu caracterul unei manifestațiuni care ne-a surprins, cât și cu privire la intențiunea acestor puteri - Germania și Italia - de a nu se amesteca în treburile noastre interne .**

Dorim, d-lor senatori, și noi , să păstrăm cele mai bune relațiuni politice și economice , atât cu Germania , cât și cu Italia

Dealtminteri, **aceste relațiuni, folositoare și nouă , și acestor două puteri, nu au fost puse nici o dată în discuție.**

Ne dăm însă seama , că bunele noastre relații cu Statele străine, depind de hotărârea și de sinceritatea cu care vom respecta , și unii și alții, drepturile și prerogativele de suveranitate ale Statelor noastre .

Avem conștiința că , **în aceste vremuri , când curentele de idei , de simpatii , și uneori de interese , trec atât de ușor granițele ,**

ori și ce slăbiciune poate face dintr-o țară pașnică , în câmp de luptă între frați,

în dauna și spre ruina acestei țări, în primul rând,

în dauna și spre ruina țărilor vecine și a păcii generale .

De aceea, suntem hotărîți să ne ferim de asemenea slăbiciuni "

[-----]

Gafencu /

[Politica de pace a României]

" **Așezăm voința noastră de pace , de pace internă ca și de pace în afară, sub oblăduirea simțământului nostru de desăvârșită neatârnare națională , simțământ împărțășit de toți Românii , fără deosebire de păreri politice.**

" **Și cerem Statelor , care vor să trăiască cu noi , cum dorim și noi,**

să trăim cu ele, în bună pace și înțelegere ,

să dovedească că știu să prețuiască acest simțământ .

Gafencu /

[Răspunderea guvernului]

"Cu aceste observări , se încheie creditul pe care , din patriotism , vi l-am acordat , d-lor miniștri, pentru a vă înlesni să ajungeți la deslegarea acestui regretabil incident .

" Cercetând împrejurările în care acest incident s-a putut ivi, întârzierea pusă în rezolvarea lui, declarațiile atât de categorice ale d-lui președinte de Consiliu, angajamentele solemne pe care le-a luat și care păreau că izvorăsc dintr-o conștiință asupra căreia apăsa sarcina unor atitudini șovăitoare și nelămurite . Cercetând de asemenea rezultatele la care s-a ajuns, constatăm : **Politica guvernului , neprevăzătoare în fapte , șovăitoare în acțiune** , extrem de **energică doar în cuvinte , întreține anumite stări dăunătoare , atât autorității Statului înăuntru , cât și prestigiului în afară .** **Ordinea nu se apără prin zvâcniri sau porniri trecătoare și ușuratece ,** oricât de solemn ar fi exprimate . **Ea se apără prin atitudini statornice și printr-o acțiune măsurată , susținută și unitară , care impune** celor din afară , ca și celor dinăuntru, **respect față de Statul nostru "**

////////////////////////////////////

Incident diplomatic - înmormântarea lui Moța și Marin / 16 -19 febr.'37

3.) **Al.Rotta (Fr.Rom),Interpelare** : studenți naționaliști arestați , **1 mart.'37**

Madgearu (PNT) , Goga (PNC)- intervenții , precizări, delimitări .

/Curentele extremiste : naționaliști versus comuniști & antifasciști]

(LD : 2 nov.2003 . Greu an anul 1937 ....

Comunism - fascism - democrație / Anticomunism - antifascism- antidemocrație

Doctrine, etichete, confuzii, înregimentări, echivocuri , consecințe.

Confruntări între curente , partide și presa românească .

[LD : la Justiție, - **VVSassu** .Ce să spun ?! Farmec au atunci când le ascuți dialogul !

Cum încerci să extragi " esențe", concluzii parțiale sau generalizante,

dispar nuanțele, dispar confuziile , dispăre atmosfera ....]

[LD : trebuie să tratez fără nici un echivoc **confuzia care s-a întreținut** , în epocă ,

și în istoriografia comunistă , privind **"etichetele" anexate de mișcarea comunistă .**

În egală măsură, trebuie să indic, tot fără echivoc, **confuzia întreținută de naționaliști** , atunci când identificau **antifascismul cu comunismul.**

Și , fără scuze, **exploatarea acestor confuzii în beneficiul electoral**, de către partide, chiar și de către cele democratice.

Din acest **triplu evantai de confuzii**, s-au extras **sloganuri electorale**, care au provocat **grave confruntări**, de la **amenințări, huliganisme, bătăi**, până la **teroare și asasinat.**

Răspunderea și vinovăția este , de aceea, greu de cuantificat ,

dar **consecințele s-au simțit .** În cele de mai jos, o " mostră" ...

Consecința ? : **atentatul contra prof.Bratu !]** Doc.integral - **Frontul Românesc -Vaida**

Al.Rotta / 1 mart.'37

▣ **Comunicatul M.de Int. / 27 febr.'37**

▣ **Arestări abuzive : 14 studenți legionar**

" Am onoarea de a interpela pe **ministru de Interne [VVSassu]** , următoarele :

" **Imperativul momentului** de față este **restabilirea ordinii** , grav zdruncinată

- așa ne-a declarat dl prim-ministru .

Nu știu în ce măsură este justificată această alarmă , dar dacă am judeca

după primele acte de autoritate ale ministerului de Interne remaniat ,

nu am avea motive de îngrijorare , căci **guvernul nu face decât**

să-și îndrepte acțiunea în contra partidelor naționaliste .

"Într-adevăr, **Comunicatul** Ministerului de Interne , din **27 februarie 1937**, arată că **au și fost arestați și depuși la Jilava studenții naționaliști :**

V.Trifa , Spânu Iordache, Popescu Vasile, Virgil Rădulescu , de la **Universitatea București**, pentru faptul că **au maltratat** pe studentul liberal , **Aurelian Rădulescu ,** iar la **Cernăuți ,** au fost arestați și trimiși în judecata Consiliului de Război al Corpului IV Armată, studenții **Vișan Liviu, Ion Nemțeanu, Jitariu Spiridon, Orendovici Mircea, Scalan Cezar , Marian Poppingiu, Toma Victor, Telinski Gheorghe , Mateescu Valeriu și Voinic Bujor,** pentru **o agresiune** săvârșită asupra lui **Vasile Parascop.**

" Întreb pe dl ministru de Interne: **Oare aceste singure fapte ,** care , încadrate în noul Cod Penal , **de competența judecătorului de Ocol,** să fi declanșat **toată furia guvernului** în contra unor studenți a căror vină este că **au administrat o lecție** unor colegi de ai lor, care **n-au înțeles să-i urmeze pe linia mare a naționalismului ?**"

- **Al Rotta :** " Nu socotește guvernul că prin așa-zisele acte de autoritate , care mai mult ar **friza abuzul, mișcarea naționalistă pierde din intensitatea ei ,** că, în mod indirect , **se face jocul dușmanului neamului nostru ?**

Cine conduce din umbră asemenea **acțiuni dăunătoare intereselor țării ?**
Vrea guvernul , în mod sincer , să-și afirme întreaga autoritate , **să oprească ordinea ?**
Pentru ce atunci , manifestă **atât dezinteres** față de acțiuni care , întradevăr, **ruinează siguranța Statului ,** de la temelia acestei țări ? [-----]

-**VTPrelipceanu (PNC) :** "D-le Rotta, nu este de scăpat din vedere că **studenții comuniști activează la Universitatea din Iași și Cernăuți ,** însă au **marele avantaj** că au printre ei **profesori care îi susțin.** Așa , distinsul profesor **Bratu a afirmat public ,** cu prilejul procesului lui **Constantinescu -Iași, că este antifascist .**

Întrebat : de ce ? A răspuns : **pentru că este țărănist "** [-----]

V.Madgearu / 1 mart.'37

▣ **PNT antifascism, nu mișcare antifascistă & comunistă**

-**Virgil Madgearu (PNT) :** "Die președinte , **este foarte regerabil că** despre un om **de autoritatea d-lui rector al Universității din Iași , dl Bratu, se vorbește cu atâta ușurință ,** cum a vorbit dl coleg. D-le Prelipceanu, dvs nu puteți să vă **faceți aici canalul de scurgere al tuturor calomniilor** care se publică împotriva oamenilor de valoare și distincțiunea morală a profesorului și rectorului Universității din Iași, **prof.Bratu .**

-**VTPrelipceanu :** " Aceasta nu este o calomnie . **Fiind întrebat de ce este antifascist, d-sa a răspuns : fiindcă sunt țărănist"**

-**Madgearu .** " **A fi antifascist este una și a fi comunist este alta .** [-----]

-**VTPrelipceanu :** "Așa cum a fost și **Constantinescu -Iași !"**

-**Madgearu :** " **A se înrola într-o mișcare antifascistă este o greșală ,** socotim noi, pentru că **îndărătul antifasciștilor militează comunistii ,** și **noi am hotărât precis și categoric, că nu admitem această confuzie ,** deci **nu tolerăm** ca vreo unul din **membrii partidului nostru să se înroleze în mișcarea antifascistă .**

Dar aceasta este o chestiune cu totul deosebită de **atitudinea principială , doctrinară, pe care orice democrat o are împotriva fascismului ,** ca reprezentant al **sistemului dictatorial și deci împotriva sistemului constituțional și democratic.**

Eu vă rog să nu creați asemenea confuzii , într-un moment când claritatea de vederi se impune tuturor partidelor politice " (**aplauze la PNT**) [-----]

Goga / 1 mart.'37

▣ **Mișcarea naționalistă studentească**

" Ei bine, **manifeste** de acestea se multiplică neconținut , și în vremurile acestea, când **comunismul** lucrează , eu cred că **se face un exces de zel ,**

luându-se o atitudine de prigoană împotriva studenților.

D-nii mei, **vă atrag atenția** , sunt dintre aceia care **am venit aici la Cameră** în zilele grele, triste , **după moartea regretatului Duca** , și atunci **am spus :**

nu trebuie să ne întindem acum într-o atitudine de prigonire împotriva studenților ; să se facă ordine, dar **să nu se cadă în greșala de a se exagera.**

Ei bine, **acum se exagerează. Se arestează toți acești băieți pe capete.**

Eu vă spun - poate sunt greșit , dvs să judecați : **tâmpilele fierbinți ale tineretului mai bine vreau să le văd angajate pentru mișcarea naționalistă ,**

dacă vreți , extremistă, decât pentru mișcarea comunistă din România.

Acesta este adevărul."

-Voce PNȚ : Amenințările cu revolverul ! (întreruperi)

-Goga : " Nu exagerați .Cred că se poate pune regula - și regulă trebuie să se pună.

Nu se pot permite acțiuni care distonează cu ideea de ordine.

Dar să nu exagerăm , să nu creadă studențimea din țară , elementul acesta a cărui sensibilitate în materie națională nu poate fi contestată, că este acum vorba de o prigoană.

Când va veni vorba despre **desființarea căminelor studențești** , voi avea onoarea să iau cuvântul și să vorbesc asupra acestei probleme ; însă, fiindcă dl deputat Rotta aduce în discuție , de la tribuna Parlamentului, chestiunea să se ia măsuri împotriva studenților,

eu, cu dovezi , rog să fie îndreptată atențiunea dvs împotriva agitațiilor comuniste din țară "(aplauze la PNC)

//

Madgearu / 1 mart.'37

▣ **Diversiunile interesate ... cu mișcările extremiste**

[-----]

-Madgearu : " Noi am declarat întotdeauna că nu avem absolut nici un fel de legături, nici directă, nici indirectă, cu mișcarea comunistă.

-Goga : S-a văzut !

-Madgearu : În același timp, ori de câte ori ni s-au trimis manifeste , invitațiuni de acest fel, le-am respins ; astfel că este regretabil ca să se ridice încontinuu asemenea chestiuni .

[-----]

Eu primesc și **de la cei care își zic comuniști**, și de la **cei ce-și zic naționaliști ;**

le primesc și de la unii și de la ceilalți ; eu însă nu pierd timpul Camerei

să citesc **6 pagini bătute la mașină** .Vă asigur însă, că **sunt terfeliți toți oamenii politici , și din Partidul Național -Țărănesc, și din Partidul Național-Liberal, și din partidul dvs , d-le Goga ; nu este cruțată nici Coroana .**

De aceea, întreb continuu : **cum se exercită controlul la tipografii de către cenzură , când încontinuu apar tipărite asemenea manifeste și sunt răspândite cu atâta profunzime ? "**

//

Al Rotta / 1 mart.'37

▣ **Încetarea prigoanei contra studenților naționaliști ! România Românilor !**

" Pentru ce , întreb pe dl ministru de Interne, s-au adoptat două măsuri ?

Față de mișcarea naționalistă , guvernul pornește la reprimare cu toată furia .

Față de mișcarea comunistă , mișcare de distrugere a tot ce este român, de distrugere a Statului , de compromiterea Coroanei, guvernul stă impasibil .

"Rog pe dl ministru să-și revizuiască poolitica de ordine în această țară,

și să privească acțiunea studenților naționaliști , chiar atunci când depășesc cadrul legilor existente,

prin prisma sentimentului lor curat de dragoste de țară,
prin hotărârea lor de a imprima conducătorilor țării , mai mult spirit de jertfă,
mai multă conștiință în îndeplinirea datoriei .

" România a Românilor ! acesta este strigătul studențimei naționaliste .

De aceea, rugăm guvernul să avizeze la măsuri de ordine ,
fără însă să bruscheze lucrurile.

Atenție! Atenție! toată preocuparea numai față de mișcarea comunistă !

Al.Rotta / 1 febr.'37

4.) V.P.Sassu (ministr.Juстиției) - răspunde lui Al Rotta - 2 mart.'37

Rotta - nemulțumit .

Atentatul contra lui Tr.Bratu (luni, 1 mart) - în dezbateră Camerei .

(DAD, MO 38, șed. de marți, 2 mart.'37, pag. 1806 - 1812 , după amiaza)

Armand Călinescu (PNȚ) Victor Iamandi (ministr .Culte și arte) ,

Gr.Iunian (PRȚ)

GH.I.Brătianu (PNL-2)

VTPrelipceanu (PNC)

G.A.Cuza (PNC)

O.Goga (PNC)

Al.Rotta , M.Isăcescu (Fr.Rom)

[LD : Nu știu dacă la deschiderea ședinței se știa de atentatul contra lui Bratu.]

V.P.Sassu (ministr. Justiției , ad-interim la Agricultură)

▣ Arestarea legionarilor teroriști

" D-lor deputați, în ședința de ieri a Camerei , d-l deputat Rotta a adresat guvernului

o întrebare , și a cerut un răspuns cu privire la arestarea unor studenți

din București și Cernăuți .

" Este vorba de arestarea , de către organele parchetului militar , a acelor studenți care ,

prin teroare , au atras într-o cursă pe alți colegi ai lor, spre a-i pedepsi

pentru faptul că nu le-au urmat calea și nu le-au urmat școala violenței și a teroarei.

" I-au sechestrat pe acești colegi și i-au maltratată în mod barbar ,

aplicându-se zice - o sentință a unui tribunal extra legal , deci inchiuzitorial -

o sentință dată de oameni fără calitate , fără răspundere și - adaug - fără suflet .

(aplauze la PNL)

" Fapta acestor studenți a fost cercetată de îndată și, atât justiția civilă ,

cât și cea militară , au constatat că fapta lor constituie delictul

de < asociere contra liniștii publice > ,prevăzută și pedepsită de art. 315 din noul Cod Penal ;

iar potrivit art. 3 din Legea stării de asediu ,

asemenea delictelor merg în competența instanțelor militare ,

care au dat Ordonanțe de urmărire și au emis împotriva lor cuvenitele mandate de arestare." .

VPSassu / 2 mart.'37

▣ Comunicarea sfidătoare a lui Rotta

"D-lor, înainte de a da răspunsul guvernului, țin să reținem din cuprinsul întrebării d-lui Rotta

două afirmații ,pe cât de netemeinice, pe atât de absurde.

În prima afirmație , cuprinsă în începutul comunicării sale, dl deputat Rotta ,

aduce acuzații guvernului, învinuindu-l că măsurile pentru asigurarea liniștii publice ,

pe care le-a instituit,nu constituie decât o acțiune de vrăjmășie contra partidelor naționaliste ,

iar a doua afirmație bazată pe faptele acelor doi studenți teroriști ,

indirect dar vizibil, făcea apologia acestor grave infracțiuni arătând că acești studenți

nu au altă vină decât aceea că " au administrat o lecție celor doi colegi ai lor , care n-au

înțeles să urmeze linia mare a naționalismului " (Exclamări , protestări la PNL)

-Voci :Rușine ! Rușine !

-VPSassu : "Într-adevăr d-lor, aceste afirmațiuni constituie o rușine pentru cel ce le-a făcut

(aplauze la PNL)Căci este imposibil ca un membru alParlamentului

să facă asemenea declarațiuni , care constituie o primă de încurajare dată infractorilor. "

VPSassu / 2 mart.'37

▣ Naționalismul constructiv al PNL

▣ Naționalismul distructiv -terorist

" În toată această comunicare , **se vorbește** de la început și până la sfârșit **de naționalism** și -și ia îngăduința **dl deputat Rotta să ne servească** nouă, acestui guvern, **lecțiuni de naționalism**

D-lor guvernul acesta , care este **reprezentantul partidului** ce a avut **tăria și mândria ca, în ceasul cel mai mare istoric al neamului nostru** , să **prezideze și să realizeze** cele mai îndrăznețe **aspirațiuni naționale** ale neamului nostru (**aplauze prelungite, strigăte de bravo**) acest guvern **n-are nevoie să mai apere naționalismul** lui, care **întotdeauna a fost constructiv și fecund** .

" **Acest guvern** , însă , **se îngrijorează de naționalismul** acelora care , în loc să puie la contribuție **puterea ideilor și a sentimentelor lor**, **folosesc armele teroriste și ucigătoare** (**aplauze la PNL**) , **un huliganism absurd și străin de sufletul poporului nostru** , **huliganism pe care** , orice minte luminată, **trebuie să- l vestejească și să- l suprime "**
VPSassu / 2 mart.'37

▣ Guvernul își va face datoria

" D-lor deputați, **guvernul își va îndeplini până la capăt hotărîrea de a păstra liniștea publică** , și eu , ca **ministru al Justiției** , în împrejurările de față **nu am decât una și singura datorie : Aceea de a păzi ordinea legală** , prin **respectarea legilor și prin stricta și prompta păzire a lor** . (**aplauze, strigăte de bravo la PNL**)

Cred că **această misiune** este , pe cât de **grea**, pe atât de **delicată** ; știu că în îndeplinirea ei , **am de întâmpinat obstacole mari** , **amenințări și riscuri** ; **dar sunt hotărît** - așa precum îmi este felul, **de a lua în serios însărcinările publice** ce mi se dau - **să- mi fac datoria cu hotărîre și fermitate , până la capăt** .

" Eu am convingerea că **slujesc astfel** nu numai **interesele superioare ale țării** , ca **slujitor credincios al ei** ; dar cu această acțiune - **întărind scutul legilor** - **apăr instituțiile constituționale și democratice** care stau **la baza mecanismului Statului nostru** și de care are nevoie pentru dezvoltarea și înălțarea ei . (**aplauze prelungite la PNL**)

" **Acesta este** , d-lor , **răspunsul pe care am găsit cu cale să- l dau imprudentei întrebări a d-lui deputat Rotta** " . (**aplauze prelungite la PNL**)

////////////////////////////////////
Atentatul Traian Bratu

////////////////////////////////////

Armand Călinescu (PNȚ) / 2 mart.'37 (p. 1807-1808)

▣ Atentatul la viața lui Traian Bratu

" Dle președinte, d-lor deputați **ieri seară, la lași**, **rectorul Universității ,dl prof. Traian Bratu**, pe când **se întorcea de la Facultate la locuință**, **a fost urmărit de câțiva tineri studenți** , **oprit într-o stradă întunecoasă**, **atăcat mișelește pe la spate cu cuțitele și lăsat într-o baltă de sânge**.

Așa dar, **câțiva studenți**, **au încercat să asasineze** pe rectorul lor ;

Câțiva tineri au voit **să suprime** pe învățătorul lor...

-VVSassu (ministr. Justiției) : **Adevărat paricid**.

-Călinescu : ...și încă pe unul dintre cei mai **distinși profesori** ,

un adevărat caracter în această țară . **Mă întreb cu durere** :

dacă **studențimea noastră** cuminte **poate îngădui o asemenea rușine** ;

dacă **biserica și preoțimea noastră** **pot lăsa nevestejit un asemenea act necreștinesc** ;

dacă **nația aceasta** **poate tolera sistemul** de destrămare, prin **suprimarea** celor mai aleși fii ai

ei .dacă poate exista în această țară **o conștiință care să nu înfiereze un asemenea odios act ."**

Armand Călinescu (PNȚ) / 2 mart.'37

▣ Răspunderea guvernului, a PNL

" Din nefericire, **nu cred că pot veni astăzi să cer lămuriri guvernului** , care a supraviețuit , așa cum a supraviețuit , **asasinării șefului său** , mai poate aduce astăzi **un răspuns cu o garanție** de temeinicie și de liniște în această chestiune . (**aplauze la PNȚ**) [-----]

" **Vă întreb** : în ceasul când **este atăcat regimul politic**

la a cărui așezare au contribuit înaintașii dvs, în ceasul acesta **nu simțiți dvs oare tresărind sentimentul dvs de demnitate pălmuit astăzi ?**

nu simțiți **răspunderea pe care o aveți în fața țării și în fața istoriei ?**

Nu vă gândiți că, dincolo de nevoia de a sprijini un guvern vremelnic , se pune **problema asigurării regimului politic din această țară ?** (**aplauze la PNȚ**)

" În ce ne privește, **venim încă o dată** , după **atâtea și repetate proteste**

ridicate de la această tribună , **să subliniem în fața țării**

halul în care am ajuns și să degajăm răspunderile , care apasă asupra dvs .

" **O dată cu aceasta, voi adăuga în ceea ce ne privește** ,

că ne vom face datoria de a sta mai departe , cu orice risc și cu orice jertfă,

în slujba ideilor de libertate și de legalitate .

care sunt la baza regimului politic din țară "(**aplauze PNȚ**)

////////////////////////////////////

Victor Iamandi (ministr.Culte și arte) (p. 1808-1809) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul la viața lui Traian Bratu Doc.integral la fișier PNL - XII**

▣ **Naționalismul extremist**

" D-le președinte, d-lor deputați, **în numele guvernului și ca ieșan** îngăduiți-mi să-mi exprim **adâncă mea indignare și revoltă împotriva oribilului asasinat** , a cărui victimă a căzut rectorul Universității din Capitala Moldovei .

Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) / 2 mart.'37

▣ **Naționalism constructiv**

▣ **Naționalism extremist**

" Eu fac parte dintre aceia care au avut totdeauna intuiția exactă a **evoluției nenorocite imprimată așa -zisei mișcări de redeştere națională** a tineretului nostru .

" **La început s-a crezut** că este vorba , într-adevăr, **de o acțiune menită să consolideze anumite pozițiuni naționale** pe care să se sprijine cu mai multă temeinicie rosturile poporului nostru . **S-a creat** , de sigur, și din motive uneori întemeiate , **o atmosferă generală prielnică unei asemenea acțiuni.**

Dar, d-lor, s-a făcut din capul locului **deosebirea între acțiunea constructivă** , dusă în numele naționalismului creator,

și între **acțiunea dusă la întuneric , utilizând mijloace violente și având ca lozincă : distrugerea cu orice preț a adversarului pe care îl întâlnești în calea ta .**

Roadele acestei acțiuni apar din ce în ce mai evidente .

" Ceea ce s-a întâmplat ieri **la Iași** , nu este decât **continuarea unei serii întregi de acte teroriste** , care constituie , de altfel, **singurul bagaj pozitiv al reformatoilor totalitari ai vieții noastre de Stat "** (**aplauze la PNL**)

Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) / 2 mart.'37

▣ **Răspunderile**

"Îmi veți îngădui însă să vorbesc deschis : **răspunderea acestei stări de lucruri apasă , deopotrivă, asupra întregii noastre clase conducătoare .**

De trei ani încoace, **mișcările acestea au fost speculate .**

Din ele, unii dintre oamenii care voiau să aibă răspunderea conducerii în această țară, au încercat să-și facă piedestal nou[LD : aluzie evidentă la PNC și Fr.Românesc și PNL-g] pentru promovarea scopurilor lor politice în viața Statului nostru . (aplauze la PNL)

" **Procesul asasinării lui Duca n-a fost în realitate decât procesul la care s-au întrecut competitorii la sufragiile disponibile ale ucigașilor fostului prim ministru .** (aplauze la PNL)

" Chiar ieri , pentru că ne referim la cazul nenorocit de la Iași , în această incintă s-au rostit **la adresa rectorului** Universității din Iași [**VTPrelipceanu - PNC**] , vorbe care au fost necontrolate , în ceea ce privește informațiile care stăteau la baza lor **Nu este admisibil** ca deținătorul unui mandat în Parlament , să vină la tribuna Camerei sau a Senatului , și să **arunce asupra unui om** , care a avut în această țară și situații politice de primul rang , căci **a fost președintele Senatului** - și care **deține și în știință și în învățământ** una din situațiile care nu pot fi comparate decât cu puține altele,

să i se arunce învinuirea că ar fraterniza sau ar fi deadreptul comunist .

Să nu ne jucăm cu vorbele, să nu jucăm cu această **facilitate de acuzații**,

crezând că , făcând așa, prin ea **obținem rezultate politice** ,

pentru că, direct sau indirect, **contribuim la dărâmarea resorturilor**

pe care se înalță edificiul Statului nostru . (aplauze la PNL)

Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) / 2 mart.'37

▣ Personalitatea lui Bratu

" D-lor deputați, **rectorul Universității din Iași** ,

nu are nevoie de apărarea mea și nu are nevoie de apologia nimăui.

Dar , pentru că este vorba de d-sa, **dați-mi voie să spun aceluia care nu știu ,**

cine este Traian Bratu . [-----]

Este unul din caracterele cele mai impecabile, conștiința lui este de o puritate cristalină , **viața lui a fost închinată până la 60 de ani** , pe care o are astăzi,

exclusiv învățământului național și cauzei românești . [-----]

DI Traian Bratu este una din figurile cele mai proeminente ale Universităților noastre și ale vieții publice românești " (**aplauze la PNL; la PNT și la PRȚ**)

Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) / 2 mart.'37

▣ Problema tineretului, a studenților

▣ "Profesioniștii " terorii

" S-a vorbit de **problema tineretului și a studenților** , se vorbește de **3 ani și jumătate**

neîncetat .Există, de sigur, problema și ea îngrijorează pe toți oamenii de răspundere .

Se caută remedierea ei, se preconizează soluții serioase pentru ca , într-adevăr,

să se creeze tineretului o situație mai bună .

" **Dar nu confundați întreaga studențime universitară** , care se ridică la **peste 40.000** ,

cu cele câteva sute de rătăciți , care sunt **crescuți în cultul urii și al asasinatului .**

-Al.Popescu -Necșești : Dar am dori și manifestarea celor buni ,nu numai a celorlalți .

-**Iamandi** : Dvs **știți care este psihologia mulțimilor** , în genere . **și a studenților** , în special

Sunt **studenți eminenti la carte** , care luptă cu greutatea materiale din cele mai mari,

care **trudesc în laboratoare și seminarii și își desăvârșesc pregătirea** pentru ziua de mâine,

și care **nu pot reacționa în fața teroarei unei minorități** , fie din indiferență , fie din alte cauze. .

" **Există, însă, alături de această imensă majoritate a tinerimei universitare , muncitoare și**

liniștite , **o categorie de profesioniști ai studențimei** , care **poartă această titlatură** ,

ocupând căminurile și utilizând această situație , pentru a se transforma în

îndrumători politici ai țării , prin revolvere, cuțite și bombe "(**aplauze la PNL**)

"Clasa noastră conducătoare și unii dintre oamenii noștri politici ,

să fie deosebit de atenți și să nu-și facă iluzia că, sprijinind direct sau indirect ,

asemenea formațiuni , vor avea ceva de folosit de pe urma lor.

" **Dacă**, prin imposibil, o astfel de organizațiune ar fi mâine triumfătoare ,
fie siguri sprijinatorii ei că nu vor fi scutiți de consecințele neplăcute și grave
ale unei asemenea biruințe , pe care vom fi obligați să le suferim cu toții.
Ei vă utilizează pe toți , rând pe rând, și după aceea vă vor da deoparte ,
pentru a-și realiza ceea ce cred ei că trebuie să realizeze ." (aplauze la PNL)
Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) / 2 mart.'37

▣ **Guvernul - la datorie !**

" În ce privește **ultima întrebare a d-lui Armand Călinescu ,**
dacă guvernul și partidul liberal se mai simte în stare să facă față situației destul de grele ,
din momentul de acum, **dacă prin măsurile pe care le-am luat și , mai cu seamă,**
prin hotărârea fermă de a le duce la îndeplinire până la capăt ,
vă asigurăm că, nu numai că vom menține ordinea legală , restabilind principiul
autorității [LD : lipsă ultimele rânduri]
////////////////////////////////////

Gr.Iunian (PȚR) (p. 1809) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul la viața lui Tr.Bratu**

" Am să fac o singură **declarație** , în legătură cu **atentatul odios ,**
care s-a petrecut ieri seară. Vreau să-mi exprim **profunda mea indignare**
împotriva acestui act odios care lovește pe unul dintre cei mai merituoși și din cei mai
vrednici oameni din această țară, și, în același timp, să-mi exprim toată simpatia mea ,
cred că a tuturor,.. față de profesorul Bratu .(Aplauze la PNL, PȚR și PȚR)
"Actul acesta , pe lângă **sentimentul de revoltă** pe care îl naște în sufletul nostru, al tuturor,
provoacă și unul de îngrijorare și trebuie **să supună judecății și atenției noastre**
o serie de probleme. Da-ți-mi voie să **nu examinez aceste probleme ;**
să nu iau act nici de criticile aduse guvernului și mai puțin încă de asigurările pe care ,
de sigur, de bună credință , **dl ministru Iamandi le-a dat în numele guvernului."**
////////////////////////////////////

G. I.Brătianu (PNL-2) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul = pretext pentru măsuri excepționale !**

▣ **Prevestire : pretext pentru știrbirea regimului constituțional**

[LD : Dacă vorbele lui Gh.Brătianu se plasează strict în episodul care le-a provocat ,
opinia lui pare a unui **iremedial inamic al guvernului,**
a unui **neconsolat opozant** ajuns cu partidul său la periferia politică ,
a unui invidios căzut din grațiile regale , etc etc.....
Dar , dacă vorbele lui sunt confruntate cu cele întâmplare doar peste un an ,
atunci .... Gh Brătianu a fost un lucid vizionar , și a avut dreptate !]

" **Foarte bine** a făcut adineauri d-l **Călinescu** , când, ridicând această chestiune ,
nu s-a adresat guvernului - oricine ar vorbi în numele său - fiindcă prin întreaga desfășurare
a evenimentelor , desigur că **nimeni nu este mai puțin chemat decât guvernul de astăzi ,**
ca **să dea urmare acestor împrejurări și să ia măsurile care se impun.**
(**exclamări la PNL -1; aplauze la PȚR și PȚR**)

" În special, dacă nu sunt greșit informat , una din măsurile recente , imediate,
luate de după ce s-a aflat acest trist eveniment de ieri, ar fi **închiderea tuturor universităților**
din țară , și atunci **vă întreb : pentru fapta câtorva ticăloși, care sper că vor putea fi pedepsiți**
cât mai degrabă și cât mai drastic, trebuie să sufere întreaga studențime a acestei țări ;
trebuie **să fie aruncată în stradă** și , prin lipsa ocupațiilor ei normale, firești,
trebuie lăsată tocmai pradă anarhiei și dezordinii ?

" D-lor , **aceasta nu se poate !** Ceea ce **constat** , din nefericire,

este o deplorabilă continuitate în activitatea acestui guvern - o deplorabilă continuitate - fiindcă și de rândul acesta , ca și în alte împrejurări triste ale trecutului, se încearcă să se arunce **fapta câtorva vinovați** ,

asupra întregii studențimi și a întregului tineret .

" Mai mult decât atât . **Se constată** încă o dată , această foarte îngrijorătoare împrejurare : **născuți prin violență , dvs încheiați prin violență !**

" Și mai ales rostul acestei declarații este să **adrez , nu guvernului și Camerei , un strigăt de îngrijorare și un cuvânt de prevestire ,**

că aceste împrejurări **să nu se mărginească la consecințele lor firești , care trebuie să fie urmărirea și pedepsirea făptuitorilor , ci să servească ca pretext comod,**

în aceste vremuri în care **măsurile excepționale devin o regulă , pentru cine știe ce atentate care se plănuiesc din umbră ,**

împotriva vieții constituționale și a libertății în România "

(**Exclamări la PNL- 1 ; aplauze la PNL -2)**

////////////////////////////////////

V.T.Prelipceanu (PNC) / 2 mart.'37

▣ Atentatul Bratu

[LD : **Atenție !** Introdu undeva această idee : se discută despre atitudinea unui profesor, rector de universitate, față de curentele studențești.

Mă gândesc la faptul că, imediat după primul război, și chiar în tot interbelicul, **conotațiile privind extremismul**, curentele politice botezate "**de stânga**" sau "**de dreapta**" .... **nu erau încă încărcate de sensul pe care l-au imprimat atrocitățile** ce s-au săvârșit apoi în numele acestor ideologii, culminând cu războiului al doilea mondial ...

- **Prelipceanu** : N-aș fi intervenit în această discuțiune , dacă dl ministru **Iamandi** nu ar fi făcut **aluzie la interjecția mea de ieri** Eu însă **regret și dezavuez actul laș și urât**

- **Tr.Berberianu** : Dar ești foarte indulgent , dle Prelipceanu ...

- **Prelipceanu** : ... în felul său de a vorbi, unul are un limbaj mai violent, altul mai temperat . **Calificarea făcută de mine este datorită limbajului meu moderat** ; vă rog însă să credeți că **nu am nici o rezervă de făcut asupra calificării acelu act .**

-**Voci majoritate** : Foarte bine ! Așa da!

-**Prelipceanu** : N-am cuvinte pentru a manifesta **dezavuarea mea deplină** contra acestui **gest urât** , făcut de **trei inși** , în **contra unuia singur, pe la spate, protejați de întunericul nopții** ; pentru aceasta **nu am calificare .**

-**Emil Folea** : Sunteți avocat , găsiți termenul tehnic .

-**Prelipceanu** : Dar , pentru a încheia, țin să atrag atenția d-lui ministru , rugându-l să-și amintească că la Iași, a fost un **proces cu Timotei Marin** , tradus în fața Consiliului de Război, **drept comunist. A fost judecat și atunci** , spre regretul meu , **tot dl prof. Traian Bratu** a găsit cuvintele cele mai frumoase pentru **a-l apăra .**

-**Iamandi** : Pentru că **Timotei Marin** era un student foarte bun, și **Traian Bratu**, ca profesor și ca rector al Universității , **apăra totdeauna pe studenții buni**, după cum **apăra și pe studenții care făceau parte din grupările extremiste** , care **astăzi și-au manifestat față de d-sa recunoștința că odinioară au fost ajutați !**

Să nu uităm că dl rector Traian Bratu a făcut pentru Universitatea din Iași, ceea ce nu a făcut nici un **rector de 20 de ani încoace.**

-**Prelipceanu** : Se poate, dar **atitudinea d-lui rector Bratu atunci** , precum **și în procesul lui Constantinescu -Iași**, când d-sa a **afirmat că este antifascist , aceștia m-au determinat să fac afirmația de ieri** ,

fără ca aceasta să însemne **nici un fel de aprobare pentru vreun fel de violență** , în **contra oricui s-ar manifesta ea, și cu atât mai puțin atunci când ea se manifestă în contra unui profesor** , care este și **rectorul Universității din Iași . "**

////////////////////////////////////

G.A.Cuza (PNC) (P: 1810) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul Bratu**

" Cred că nu este nimeni în această Cameră care să fie de altă parte , care să nu vibreze dimpreună în unanimitatea sentimentelor de aici , **veștejind actul personal , făcut de trei studenți de la Universitatea din Iași , împotriva rectorului Bratu.** " **Noi, ca partid naționalist -creștin, ca partid de ordine, încadrat în legile țării și respectuoși ai ordinii publice, suntem cei dintâi care să **înfierăm asemenea inițiative , asemenea porniri barbare , criminale.****
G.A.Cuza (PNC) / 2 mart.'37

▣ **Violența " personală" versus violența "organizată"**

▣ **Violența " naționalistă" versus violența " democrată"**

▣ **"Gărzile cuziste" versus " Gărzile țărănești"**

[LD : la urma -urmei, **bătaia " electorală" era sau nu** o practică împământenită la români ? Faptul că ea a căpătat , sub regimul votului universal, pin dreptul acordat "**poporului**" la participare politică ... trebuie sau nu luat în considerație ?
Care trebuie să fie "granița " care să indice când ea se transformă într-o metodă "**teroristă**" sau "**extremistă**" , și când ea era "**democrată**" ?]
" Nu este mai puțin adevărat că, **dacă nu justificăm** întru nimic atentatul săvârșit ieri, **îi găsim totuși o explicație** . (**exclamări**)
Nu a fost o dată numai când noi **am venit la această tribună** să protestăm împotriva **violenței organizate** ,și împotriva acelor care **au utilizat violența** , ducând-o **până la asasinat** .

Ori , printre aceștia și **în primele rânduri** se situează **partidul d-lui Mihalache**.

[-----]

Vă spuneam atunci dvs : **când un partid care a guvernat această țară , un partid care are pretenția de respectare a legalității , care astăzi , prin glasul d-lui Călinescu , a venit la această tribună cerând asigurarea libertăților și respectul ordinei , când asemenea organizație este **capabilă de a alcătui bande de criminali** , când însuși **șeful acestui partid, dl. Mihalache** , la un moment dat a îndemnat- o dată cu constituirea gărzilor țărănești- **ca aceste gărzi să nu aibă nici un fel de rezervă în a lovi** , indiferent până unde merge lovitura ...**

-Virgil Madgearu : **Este absolut fals !**

-G.A.Cuza : ... când **acest Partid Național-Țărănesc** , nu mai departe decât acum două luni , printr-un **fruntaș** al său, fost **general în armata română, Negrei** , **asasinează** pe unul din luptătorii mei de la Vaslui , **el nu mai are dreptul de a ridica strigătele de protestare cu atâta vehemență.**
Când noi am venit aici și am protestat împotriva acestor asasinat , firește, că **întreaga democrație a stat cu brațele încrucișate** ; nimeni nu avea nimic de zis și odioasele încredințări treceau așa, aproape neobservate , **fiindcă cel lovit era un nenorocit de țăran** , iar **asasinul era un fost general [Negrei] și un actual parlamentar [Hudiiță]**
G.A.Cuza (PNC) (P: 1810) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul Bratu = ispășirea păcatelor democrației române.**

▣ **Lupta dintre " lumea veche" și " lumea nouă"**

" **Ce vreți să facă un tânăr impulsiv și lipsit de experiența vieții** , când el are în fața lui **asemenea pilde, asemenea exemple anarhice**, date de fruntașii vieții noastre publice ?

Și ce prestigiu mai poate avea un profesor care aparține unei asemenea organizații , lipsite de autoritatea morală și care face să cadă discreditul și asupra universităților ?

" D-lor deputați, nenorocirea întâmplată la Iași nu este decât răbufnirea pe un tărâm restrâns și expresia acelei lupte generale , care se dă astăzi în întreaga țară, încercând două mentalități diametral opuse , două lumi dușmane , potrivnice până la exterminare .

" De o parte, o lume învechită, înrăită în păcate, lumea partidelor democratice , care ne-au adus în halul acesta , impunând țării o grabnică retrezire și o serioasă scrutare a conștiinței guvernanților .

De altă parte, o lume nouă , care se ridică și vine să ispășească păcatele de 17 ani ale democrației române. "

G.A.Cuza (PNC) / 2 mart.'37

▣ PNC =partid de ordine

[LD : de atâta suspiciune și învinovățire reciprocă,mă bat și pe mine gândurile " subversive" : **dacă** aş porni de la **ipoteza** că păstrarea și menajarea **gogo-cuziștilor** a avut ca substrat tocmai această funcție de " tampon" , de " paravan" împotriva adversarilor PNL ?

dacă aş porni de la **ipoteza** că, **PNT și Garda de Fier** reprezentau , atunci , în scena politică , **curente extremiste de stânga și dreapta** - cu nuanțele de rigoare ?

dacă aş adăuga la asta și **ipoteza** că, **regele Carol avea și el planurile lui** ?

.... Atunci nu s-ar explica ascensiunea PNC în 1937 ?]

-NNSăveanu : Dle deputat , mi-ați cerut cuvântul în chestiune personală !

-Gh.Cuza : Vorbesc în numele Partidului Național Creștin .

Nu insistăm asupra acestui conflict hotărâtor. [-----]

" În numele acestei legalități , pe care noi am respectat-o și pe care vrem să o vedem respectată de toată lumea,

protestez astăzi deopotrivă contra violențelor unora [legionari]

cât și a violențelor celorlalti . [PNT] "

[LD : lipsă ultimele două rânduri]

////////////////////////////////////

Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ Atmosfera otrăvită propagată de PNC

[-----] !

-Madgearu : Astăzi se discută cazul precis al atentatului săvârșit împotriva rectorului Universității din Iași . Atât și nimic mai mult.

În fața acestui act odios, reprezentanții tuturor grupărilor politice au exprimat sincerul lor regret , începând cu reprezentanții guvernului și sfârșind cu toate celelate grupări din Cameră .

A trebuit să asistăm aici la **tristul spectacol** , ca din partea grupării **Partidului Național Creștin** să se ridice un **cineva** , care să încerce , **nu să justifice, ci să explice.**

[-----] Aceasta justifică **atmosfera și școala de asasinat**

care este cultivată de grupările de dreapta ! (aplauze la PNT ; proteste la PNC)

-Voci PNC : Asasini !

Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ PNT = Partid comunist ?!

▣ Eticheta pusă de adversari = otrăvirea tineretului

[LD , 3 nov.2003 .Controversa aceasta cu etichetările ... este adevărat că a făcut carieră.

Și Madgearu are dreptate să fie indignat și s-o respingă .

În simetrie , nu tot o etichetă ,și nu tot o carieră a făcut și eticheta de " hitlerist"

s-a pus pe mișcarea cuzistă și cea legionară ?

Oare aceste extrapolări și racordări la ideologiile , mișcărilor și partidele de pe aiurea ...

au avut legitimitate sau ... "contaminarea" a fost conjuncturală]

-Madgearu : Am asistat aici ieri , la un incident . Am socotit că prin intervenția d-lui deputat Prelipceanu s-a exprimat un regret . Dar incidentul de ieri este foarte caracteristic . [-----]

I Prelipceanu intervine și acuză pe rectorul Bratu că ar fi declarat **că este antifascist** și , prin aceasta ,evident, **că d-sa cochetează cu comunismul.**

Chiar astăzi s-a încercat , aici , să se repete **că deoarece rectorul Bratu** a dat o mărturie favorabilă pentru **un student merituos , care ar fi fost comunist**, [**Timotei Marin**] pentru aceasta ,**rectorul Bratu sprijină pe comuniști !**

" **Dacă de la această tribună se cutează a se arunca astfel de acuzațiuni** [-----] **ce putem noi să credem** în ce privește **metodele de propagandă care au otrăvit spiritul public** până la acel grad , care se întrebuițează **de către toate grupările de dreapta** , și , evident, și de gruparea național-creștină ?" (**aplauze la PNT** ; **proteste la PNC**)

Nu pot să-mi închipui că acest lucru s-a limitat numai la **intervenția de la această tribună .**

Nu. Este o sistematică propagandă care se încearcă a se face **de ani de zile , ca să se otrăvească spiritul public** , afirmându-se că **Partidul Național - Tărănesc** , în întregul său, **este un partid comunist . De 18 ani** , de când există această organizație politică, ea a fost supusă **continuu acestui tratament.**

lată rezultatul. S-a otrăvit spiritul tineretului , pentru că **tinerii aceștia sunt rățăciți dar sunt sinceri . S-a otrăvit în mod sistematic sufletele tinerilor** până la acel grad , **încât se ivesc astăzi , dintre tinerii studenți, oameni care cred că îndeplinesc o misiune națională , punând mâna pe revolver , pe pumnal sau pe cuțit ."**

Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ **Apărarea regmului democratic, constituțional, parlamentar**

" D-lor deputați, în acest ceas , eu cred că **trebuie să se reculeagă toate partidele politice**, care vorbesc în numele **regimului constituțional parlamentar și al legalității .**

Nu este destul să se facă declarații solemne la diferite ocaziuni în această privință .

Trebuie să știm precis , delimitându-se câmpurile, cine este pentru constituționalism ,democrație și legalitate, și cine este pentru regimul dictatorial și pentru anarhie.

" **Pentru că , în ce ne privește, noi socotim că este egal de primejdioasă pentru această țară și anarhia de dreapta și anarhia de stânga.** (**aplauze la PNT**)

Țara aceasta nu trebuie pusă să aleagă între cele două anarhii .

Țara aceasta are nevoie de liniște și de ordine, și aceasta nu se poate realiza decât prin consolidarea ei în cadrul sistemului Constituțional și Parlamentar"

(**Aplauze la PNT și PNL-majoritar**)

" Pentru că noi nu putem să ne permitem **luxul experiențelor ,**

să lăsăm experiențele în altă parte, și să nu venim aici cu spiritul de apologie și să încercăm să introducem la noi în țară aceste metode de anarhie ,

care nu pot să ducă decât la distrugerea unității sufletești

și să pregătească sfărâmarea unității politice a Statului Român ."

(**aplauze prelungite la PNT**)

////////////////////////////////////

Octavian Goga (PNC) (p. 1811) / 2 mart.'37

▣ **Mișcarea naționalistă studentească**

▣ **Fenomene prerevoluționare .**

" Însă eu nu pot suprima în mine pe analist . În fața fiecărui fenomen care se petrece , **datoria mea și datoria fiecărui om politic este să despice lucrurile, să vadă și reversul lor și să caute să tragă învățăminte pentru țară .**

" **Mișcarea studentească** nu este de azi , de ieri .

Mișcarea studențească în făgaș naționalist începe imediat de la război

, odată cu **exodul de la țară spre orașe** ,
odată cu **numărul mare al școlilor și al studenților noștri**.

" **Eu m-am ocupat de această mișcare** , am analizat-o în cursul vremii ,
am scris despre această mișcare și am văzut toate **fenomenele pe care le-a deslănțuit** .
Și atunci, d-lor , vă rog să vă gândiți și dvs **ce este îndărătul acestei mișcări ?**

" În România este astăzi **o tulburare sufletească** . De la această tribună, făcând o analiză a lucrurilor, înainte cu câțiva ani, am spus că **trăim vremuri prerevoluționare** ;
Este un fel de **stare sufletească , de agitațiune** , peste tot.

România întreagă este astăzi într-o **stare de agitațiune sufletească**.

Sufletul românesc palpită , este prins de un **neastâmpăr** , care este **protestatar** .

" Și atunci , d-lor , vă întreb pe dvs care știți istoria , care știți cum s-au întâmplat lucrurile în altă parte : **nu înțelegeți dvs că din această stare generală,**

tineretul, care are o specială sensibilitate ,
canalizează mișcarea în sens de violență câteodată și în sens mesianic.

Octavian Goga (PNC) / 2 mart.'37

▣ Fenomene similare în alte țări

▣ Starea de apăsare -protestul -violența

" Dvs știți de exemplu, ce a fost în **Italia** înainte cu 50 de ani, când era apăsare națională .
Vă aduceți aminte atunci că **Piemontul fiind apăsător**, societatea italiană toată era într-o **permanentă tresărire** , și , ca un efect, s-au ivit **carbonarii** ;
știți bine că a eclatat **bomba lui Orsini**.

" Duceți-vă să vedeți ce s-a petrecut sub **regimul rusesc** înainte de război și veți înregistra că,
în **apăsarea rusească de atunci** , a fost **o mișcare de protestare generală** pe care ,
în sens mesianic interpretând-o, **o serie de oameni s-au sacrificat**
și au pus mâna pe revolver.

În Rusia de astăzi, a lui Stalin, dvs citiți că iarăși este o mișcare de protestare,
contrarevoluționară, din care se degajează **oameni** care , sacrificându-se pe sine,
vor să-și facă dreptate singuri.

" **Oriunde în societate, în orice țară din lume**, unde există această materie inflamabilă,
pretutindeni se ivesc asemenea fenomene. "

Octavian Goga (PNC) / 2 mart.'37

▣ Disperarea românismului

▣ România a Românilor !

" Și atunci **ce este de făcut ?**

Măsura pur și simplu cu poliția și cu celelate , este **foarte ușoară** -
dar poliție au avut toți aceia care **nu au putut menține ordinea.**

Cine a avut **cea mai mare poliție din lume, decât țarismul, cu ohranele lui ?**

Nu poliție trebuie aici . Trebuie înlăturată cauza , ca să dispară efectul.

" Pe ce se grefează starea de **nemulțumire sufletească din această țară ?**

Se grefează **pe ideea** , care nu este a clasei conducătoare ,

care purcede de jos, din masele adânci ale poporului român,

ideea că acest popor nu este definitiv stăpân în țara lui,

că sunt infiltrațiuni de exploatare străină de care ne lovim la fiecare pas.

Nu eu voi veni acum să le detaliez . **Coborâți-vă dvs în conștiința dvs** și le veți ști .

D-nii mei, **eu vorbesc aici deschis** , vorbesc ca un analist , ca un om logic,

ca un om cinstit , și suport orice discuție și orice argumentație.

" **Da, românismul are sentimentul acesta penibil ,**

că românul nu este stăpân la el acasă . [-----]

Prin urmare, eu vă fac dvs aici **declarația că , atâta vreme cât în Țara Românească**

**nu se va face o rectificare politică , în sensul ca să se dea simțământul tuturilor
că ideea națională , cu toate atributele ei logice, va învinge-
până atunci liniște nu va fi în această țară ."**

Da , să se facă această rectificare , și **pe urmă să se întroneze liniștea** , cu toate consecințele ei. Aceasta este ceea ce am avut de spus. "(**aplauze laPNC**)

////////////////////////////////////

Declarații / Atentat Bratu / 2 mart.'37

Al Rotta / 3 mart

▣ Dezaprobarea atentatului

" Eu mă ridic la această tribună ,ca să **reafirm și astăzi, în numele Frontului Românesc** ,
că **dezaprob cu toată energia actele de violență** , că **ne repugnă terorismul ca metodă de
governare, ca metodă de determinare de curente .**

Frontul Românesc, ca **mișcare naționalistă de ordine**,
nu poate să fie **decât pentru afirmarea autorității Statului.**

"Când am făcut alaltăeri comunicarea, nu am fost călăuzit decât de acest principiu
și **am cerut guvernului să-și afirme întreaga autoritate** ,

nu numai **față de mișcarea naționalistă , și și de cea comunistă . "**

////////////////////////////////////

dr.Mircea Isăcescu / - la Sumar - 3 mart.'37

▣ Condamnarea atentatului.

▣Condamnarea acțiunilor subversive comuniste

" Ieri s-a adus în discuția Camerei , un **fapt care este profund regretabil**,
și care **trebuie să fie condamnat de noi toți** .

De aceea nu pot să întârzii ca , **în numele Frontului Românesc**,
să nu aduc **dezaprobarea noastră** pentru **gestul necugetat și criminal**
care s-a produs asupra d-lui rector Traian Bratu, profesor la Universitatea din Iași .

" În al doilea rând, s-a adus în discuție aici diferitele manifestațiuni ,
care se remarcă de la o vreme încoace , în toate clasele sociale ale țării,
manifestații **care au luat forme violente, forme ilegale.**

Dintre aceste manifestațiuni , trebuie să **deosebim două mari categorii :**
unele [cele naționaliste] cu un substrat explicabil, justificat , grefate pe interesele populației
române , de a-și asigura existența în țara sa ;

iar altele [cele comuniste] , care **nu sunt explicabile și nu pot fi justificate** ,
acelea care se atribuie **elementelor străine de neam și de țară** ,
și care **caută să submineze tocmai organizația noastră de stat**,
monarhia constituțională, fruntariile noastre,
și drepturile noastre de națiune dominantă și stăpână în țara noastră .

" De aceea, eu îmi permit , **în numele Frontului Românesc, să atrag atenția guvernului** ,
pentru ca **să disjungă aceste două categorii de manifestațiuni :**

acelea care sunt pe bază națională , să fie tratate părintește [-----] "

////////////////////////////////////

Atentatul Tr.Bratu / Cameră / 2-3 mart.'37

5.) Atentatul contra lui Tr.Bratu, / Declarații,Senat, 2, 3 mart..'37

(D.S., MO 36 - 37 , șed. de marți,miercuri, 2 și 3 mart '37)

prof.C.Stoicescu   **prof.I.Botez**   **prof.Dragomir Hurmuzescu**
prof.dr.C.Angelescu (ministr. Ed.Naț),   **prof.Ai.Lapedatu** (președ.Senat)
prof.N.Iorga   **prof. DRIoanișescu**   **prof.ACCuza**

[LD : au cuvântul **rectorii, profesorii universitari**. Cuvântul lor cântărește greu , în balanță.
Solidaritatea lor cu Traian Bratu , absolut justificată .
Indignarea lor față de actul scelerat perfect legitimă.
Politica pătrunsese profund în universități, și printre cadrele didactice .
Fiecare milita pentru partidul și cauza îmbrățișată .
Înțelegerea față de tânăra generație, față de studenți , era ea pe măsură ?
Cunosc ei **cauzele profunde și amploarea** stării de spirit care domnea în universități ?]
-----

prof.C.Stoicescu (rector Univ.București) / 2 mart.'37

▣ **Pedeapsă pentru autorii materiali și pentru autorii morali !**

A aflat din ziare de mișelescul atentat . " Această **sălbatecă agresiune**
a stârnit **indignarea tuturor oamenilor** de bine , indiferent de partidul căruia aparțin.
Îmi permit să întreb **onoaratul guvern , ce măsuri înțelege să ia**,
pentru a curma aceste **continui turburări** , pentru a curma aceste **continui neorândueli**,
care vin **din partea unor indivizi care nu se sfiesc să proclame sus și tare** ,
că sunt mai presus de Stat și de lege.

"Adaug că , după părerea mea,

dacă veți lovi numai brațul care execută și nu creierul care poruncește,
numai autorul material și nu și cel moral, nu veți obține nici un fel de rezultat ."

(Aplauze prelungite) **Eu însămi am fost prevenit ieri**, după eufemismul la modă ,
că voi fi "sanționat" , dar **n-am cedat fricii ; n-o cunosc** (aplauze prelungite)

și o dată mai mult îmi voi face datoria "

(Aplauze prelungite)

////////////////////////////////////

prof.I.Botez (Univ.Iași) / 2 mart.'37

▣ **Lipsa colegialității între profesori**

[LD : Semnalează tensiunea ce domnea în corpul profesoral , adversitățile politice dintre
profesori care antrenau și pe studenți .

" Eu sunt **profesor și coleg cu Traian Bratu** .La Universitatea din Iași toți am fost cuprinși
de durere .**Nu facem , când este vorba de cultură** , nici o politică în **Universitate** .
Suntem **grupați cu toții în jurul colegului Bratu** și **protestăm în numele Universității din Iași** ,
împotriva infamiei care s-a produs (aplauze)

**Această infamie este rezultatul necolegialității în universitate și al împărțirii în grupări
politice**. O spun aici cu curaj, și , în numele Universității și culturii românești ,
dorim ca politica să iasă din Universitate "

////////////////////////////////////

prof.Dragomir Hurmuzescu (?) / 2 mart.'37

▣ **Vinovații morali pentru atentat : toleranța, demagogia, instigarea**

▣ **Prăpastia dintre studenți și educatorii naturali**

" De la tibună Senatului , trebuie să arătăm **indignarea noastră revoltată**
față de **agresiunea sălbatecă în contra colegului nostru , profesorul Bratu** [-----]

Vinovați de această stare sunt și **cei care au tolerat excesele tineretului** ,
dar cu mult mai vinovați sunt cei care l-au încurajat în violența acțiunii lor ,
cei care l-au scos din rostul lor, pentru **a-l îndruma în politica militantă**
și cei care **au căutat să și-l apropie** , ca să le ajute în **propaganda unor idei violente și
agresive**, **incompatibile cu atmosfera de studii și cercetări universitare** .

" S-a făcut o campanie pătimașă pe chestiunea taxelor și s-a căutat a se introduce un fel de proces între profesori și studenți, pentru a-i separa printr-un zid de neîncredere de educatorii lor naturali , pentru a-i folosi în alte direcțiuni .

Este timpul ca cei care au greșit cu bună credință , să-și examineze atitudinea, iar ceilalți să-și examineze conștiința " (aplauze)

////////////////////////////////////

prof.dr.C.Angelescu (ministr.Ed.Naționale) (p. 1901) / 2 mart.'37

▣ **Politica scoasă din universități !**

▣ **Guvernul își va face datoria**

" Guvernul se asociază cu toți vorbitorii de astăzi , și cu dvs toți, pentru a înfieră această faptă mișelească comisă la Iași (aplauze prelungite) în contra unui om de seamă, fost președinte al Senatului, un mare cărturar , care nu a făcut decât să-și facă datoria , în tot timpul, ca rector al Universității .(aplauze)

" Nu putem admite ca la Universitate să se facă politică .

Studenții sunt chemați acolo să învețe carte , iar nicidecum să facă politică . .(aplauze)

"D-lor, vom lua măsuri în această privință . Aveți încredere în guvern ,

că va căuta să-și facă datoria , ca să nu se mai petreacă astfel de fapte , reprobate de către toată lumea civilizată . [-----] " (aplauze prelungite)

////////////////////////////////////

prof.Ai.Lapedatu (președ.) (p. 1901) / 2 mart.'37

[LD : Solidaritatea ardelenescă iese la suprafață, trecând peste adversitățile de partid.

Un amestec de frustrare pentru ingratitudea față de contribuția ardelenescă la lupta pentru unire , cultură , școală .... perfect adevărate.]

" Sentimentul de revoltă și de indignare cu care Senatul țării, prin glasul colegilor ce s-au perindat la tribună, a ținut să condamne și să înfierese de la tribună odiosul atentat la viața vrednicului rector al Universității ieșene, și distinsul fost președinte al acestui Matur Corp, dl Traian Bratu, sentimentele acestea , zic, au găsit în sufletul meu ardelenesc un ecou de puternică rezonanță , dat fiind starea de amărăciune în care Ardealul întreg a fost pus

prin infama încercare de suprimare a unuia din cei mai aleși și mai meritoși fii ai săi.

Născut și crescut în una din cele mai frumoase regiuni ale Ardealului, umblat și purtat la școli ungurești ,Traian Bratu , călăuzit de instinctul său național și de atavicele sale sentimente românești , nu s-a putut aclimatiza în mediul de cultură maghiară de la Budapesta , ci pre pilda nemuritorului înaintaș Gheorghe Lazăr, a luat toiagul pribegiei , a trecut munții , în țară, la Universitatea București .

Aici a studiat , ca toți acei asemenea lui , cu multe lipsuri și mari greutateți , dar și cu multă iubire și mare ardoare pentru învățătura și cultura națională.

A terminat în chip strălucit studiile universitare , a dat examene de capacitate și a funcționat ca profesor secundar .A luat prin concurs o bursă pentru studii de specialitate la Berlin, și, tot prin concurs, o catedră universitară la Iași . Așa s-a format și și-a făcut cariera Traian Bratu , cu muncă și jertfă , dar și cu elan și idealitate .

Iar când țara a cerut fiilor ei sacrificiul suprem , a încins sabia de ofițer în rezervă și a intrat în foc, pe front .

"Unitatea românească l-a găsit , așa dar, pe Trian Bratu , om întreg și deplin format cu situația și reputația bine și temeinic așezată . N-a trebuit să ceară , deci, nimic de la România întregită, afară de favoarea de a-și face mai departe datoria, în același loc, în care și-o făcuse și în România Mică . [-----]

" Și pentru toate acestea , precum și pentru faptul că a căutat să cheme tinerimea la datorie și la muncă, [-----] Traian Bratu a fost ciopârțit în România întregită , pentru a cărei realizare a luptat , nu numai cu lumina minții ,ci și cu armele morții .

Și a fost ciopârțit , ca o rușine indelebilă , în orașul celei mai glorioase tradiții de lumină

și cultură , în lașii marilor dascăli ardeleni, al căror ultim reprezentant antebelic , a fost .
Iată de ce ziceam că ecoul pe care l-a răscolit în sufletele ardelenilor de origine ,
odiosul atentat din capitala Moldovei, este mult mai vibrant și mai dureros, . [----]
Căci prin aceasta, **Senatul țării a vestejit și înfierat pe atentatori , criminali** ,
nu numai pentru că **pumnalele lor sângeroase s-au îndreptat** asupra unui eminent fost
președinte al său, ci și pentru că **ele s-au îndreptat** asupra unuia dintre
cei mai aleși și merituoși fii ai Ardealului , veniți pe vremuri, în țara mună,
spre a cinsti acest Ardeal [-----]
////////////////////////////////////

prof.N.lorga (p.1902) / 2 mart.'37

▣ Responsabilități morale : îngăduință și atățare

[LD : lorga este lorga. Ce să comentez ? Cuvânt cu cuvânt **adevărat , apăsător , direct** .
Dar până și dintr-un asemenea episod nenorocit , el își extrage **doza de otrăvă contra
partidelor** , ca instituții, mutând accentul pe tărâmul indefinibil al moralei .]

" Nu eram aici când s-a semnalat **odiosul atentat de la Iași** .

Am aflat că **reprezentanții tuturor partidelor au luat cuvântul** ,
pentru ca **să-și arate scârba față de aceea ce s-a întâmplat acolo**.

" **Eu n-am de reprezentat un partid, într-o chestiune care nu este de partid,**
ci interesează viața morală și rânduiala țării , și ar fi bine ca fiecare , în tot ceea ce facem,
să ne gândim la viața morală a țării și la această rânduială.

" **Nesocotiiții și criminalii care au făcut ceea ce au făcut la Iași,**
și **n-au avut nici curajul să se predea poliției** , prin urmare **au fost mișei, Iași,**
aceștia sunt produsul unei stări de spirit ,

și în stare aceasta de spirit **sunt multe responsabilități :**
sunt responsabilități de îngăduință și responsabilități de atățare .

"Este foarte ușor ca **pe un criminal să-l trimiți la închisoare** ,
dar **este trist că nu poți să pui mâna pe autorii morali, care sunt mulți.**"

(aplauze prelungite)

prof.N.lorga / 2 mart.'37

▣ Partide violente, instigatoare la război civil

▣ Canaliile din umbră

" **Nimeni nu crede că ar trebui să se împiedice activitatea legală a partidelor**
care se succedă la putere cu forțe împrăpătate , și fiecare aduce țării ceea ce poate ;

dar de o bucată de vreme, în activitatea a **trei sferturi din partide,**
s-au introdus metode de război civil, care au dus acolo. (aplauze)

" Prin urmare , **dacă avem de a face cu 3 criminali,**
avem de a face - scutiți cu dibăcie , fiindcă oamenii aceștia cunosc cum să se pună la
adăpost - cu **un număr de canale** , pe care **conștiința acestei țări să-i pedepsească**
în lipsa unor mijloace judecătorești de a-i trimite alături
cu aceia a căror mână au înarmat-o " (aplauze unanime, prelungite)

" **Cine este om cu conștiință și cu simț de răspundere să înțeleagă că vechia politică**
se putea face prin anumite mijloace ,

fiindcă **nu exista materialul inflamabil** care este acum,
și **nu exista un îndemn din străinătate** , care, fiindcă **a dus acolo la biruință,**
în anumite împrejurări, **se crede că la poporul acesta cuminte** , în fond,
poate să ducă tot la biruință.

Să ne modificăm mijloacele de luptă politică ! " (aplauze unanime , puternice)

" **Și împotriva aceluia care prin ziare - ziare a căror citire este o scârbă și o groază -**
prin ziare și prin cuvântări de întrunire publică , aduc un tineret neexperimentat și
nesocotit în situațiunea de a deveni ucigași și călăi ,

împotriva acelor trebuie să se ridice orice om cu iubire de această țară,
și orice om care are respectul umanității, care nu se exprimă în nici o formă mai frumoasă
decât libertatea gândului onest , **care nu trebuie să aducă după dânsul
nici gloantele revolverului , nici înțepătura pumnalului "**
(aplauze unanime , puternice , îndelung repetate)
////////////////////////////////////

IPSS Miron Cristea /- la Sumar- 3 mart.'37

▣ **Biserica condamnă atentatul, crima ,**

" D-le președinte, d-lor senatori, ieri - după ce **capii tuturor partidelor politice au condamnat
sălbatecul atentat în contra fruntașului român, rectorul Bratu**, de la Iași - unul din domnii
senatori , venind la mine, mă întreabă : **ce opinie are Biserica în această chestie ?**

" **Spre a nu se naște bănueli fanteziste** , care -durere - mișună în atmosfera vieții noastre
publice astăzi , ca și fulgii de zăpadă de afară , **țin să declar** ,
că **Biserica mea română s-a pronunțat clar și categoric** ,
cu ocazia asasinării prim-ministrului Duca,
împotriva oricărui atentat , crime și a oricărei violențe ,
căci nu există biserică creștină , ba nici un alt cult religios,
care să aprobe asemenea fapte criminale.

Deci , de sine se înțelege , că și în cazul d-lui Bratu , **Biserica noastră are același cuvânt
de dezaprobare și de înfierare . (aplauze unanime)**

" În ce mă privește pe mine **personal, am avut** - îndată ce l-am cunoscut -
legături de stimă și prietenie , încât atentatul împotriva lui ,
îmi apare îndoit odios și vrednic de pedeapsă . " (**aplauze unanime**)

IPSS Miron Cristea / 3 mart.'37

▣ **Memoriile IPSSMiron Cristea**

[LD: iată semnalat **un fir care poate duce la semnificarea încrederii ce i se va acorda ,
de către Regele Carol II, în febr.'38 . Deocamdată... suntem în martie '37**]

" În general, observ , cu privire la **situația din țară** , că,
indiferent de cele întâmplare la **autoritățile competente** ale țării noastre ,
există **numeroase memorii ale mele**, în care **am arătat** - după modesta mea părere -
și **unele din cauzele adânci ale stării ce s-a produs**,
indicând și mijloacele de îndreptare , în deosebit , unde sunt mai competent ,
cu privire la școli și tineret .DI. ministru al școlilor ș educației naționale , **dr.C.Angelescu** ,
cunoaște multe din vederile mele.

Și îmi rezerv - de voi mai avea zile - **dreptul și datoria de a le repeta ocazional** și în fața dvs.

IPSS Miron Cristea / 3 mart.'37

▣ **Schimbarea mentalității liderilor de partid**

▣ **Idealuri naționale și creștine**

" Întreagă mentalitate a conducătorilor partidelor noastre politice ,
trebuie revizuită sub raportul **idealurilor naționale și creștine** ,
ce străbat azi **sufletul poporului român**, ale cărui jertfe de viață și de sânge
stau la **temeliile Statului Român**, mai ales că **toate au în programul lor aceste principii**.

**Chestiunile vitale ale neamului a fi rezolvate strict și consecvent
prin prisma acestor postulate** cu cel mai **desăvârșit dezinteres**
și cu **delăturarea oricăror interese lăaturalnice** - precum cu bucurie constat ,
că în timpul din urmă a început a se face ,

**fără a atinge nimic din drepturile etnice , religioase și culturale
ale cetățenilor români de altă origine decât noi, căci am înființat această Românie "**

lată de ce vin și **protestez contra acestei măsuri** , pe care o cred și **profund dăunătoare țării "**
prof.AC.Cuza (PNC)); / 3 mart.'37

▫ **Da** : interzicerea studenților de a se înscrie în partide

▫ **Nu** : interzicerea studenților de a face politică

-**AC.Cuza** : "Dar **ați mai luat încă o măsură** , măsură care înseamnă , cum ziceți dvs,
să introduceți un nou articol [*legea de organizare a inv.superior , în Parlament*]
, prin care **se interzice studenților , sub sancțiunea exmatriculării ,**
să facă parte din vreun partid politic . [-----]

Dar , este și o altă parte cu care **eu nu mă unesc**, care intră în concepția dvs , **regretabilă concepție**, aceea **că studenții n-au dreptul să facă politică** .

Dar d-lor, cine a făcut politica care a adus țara aceasta în starea care se găsește ,
dacă nu studențimea , adică tinerii reprezentanți ai culturii române ?

Voiți dvs ca studenții să nu se mai ocupe de politică ?

Îi condamnați dvs numai la buchea sterilă a cărții ? [-----]

" Prin urmare **nu se poate admite** , sub nici un cuvânt, **ca să se interzică studenților dreptul de a face politică . "**

-**prof.dr.C.Angelescu** (ministru Ed.Naționale) : **Veți discuta această chestiune** imediat ,
fiindcă **vine în discuția Senatului legea învățământului universitar "**

Dezbateri Senat / atentat Bratu / 2,3 mart.'37

6.a) O.Goga , Comunicare : statut studenți ; statut preoți; uniforme ; 3 martie' 37

Vict.Iamandi (ministr.Culte și Arte) ; **Valer Pop** (ministr.Industr)

I.Nistor (ministr.Muncii) - răspunsuri, polemici

(DAD, MO 39, șed.de miercuri, 3 mart.'37 , pag. 1828 - 1837)

[LD : pornește de la un **Comunicat** dat de guvern , privind o serie de măsuri
pentru **despoliticianizarea unor instituții și mișcări** :

studențimea (cămine și universități) , **preoțimea** (biserici și întruniri) ,

uniformele (diverse gărzi) , **protecția muncii naționale** (aplicare)

Este foarte interesant faptul că nimeni nu rostește explicit că măsurile vizau Garda de Fier ,
pe Legionari ! Sunt numai aluzii și tot felul de sintagme ....

de parcă ar fi vorba de " ucigă-l toaca " !

Textul integral - **vezi xerox**. **Doc.integral : fișier PNC - VI**

Goga / 3 mart.'37

▫ **Închiderea căminelor studențești = un abuz guvernamental.**

Generozitatea statului român față de studențime a **fost foarte** " măsurată " ,
nu s-a întemeiat pe o " **instituție serioasă** " cum ar fi " **cetatea universitară** "

Consideră măsurile luate de guvern ca " **nepotrivite** " : trebuia să se facă un **Regulament**
pentru funcționarea căminurilor, și nu să fie închise .

Goga / 3 mart.'37

▫ **Interzicerea studenților de a face politică ?!**

Comunicatul guvernului spune :

< **Consiliul de miniștri aprobă ca în legea depusă la Senat să se insereze un nou articol** ,
potrivit căruia **se interzice studenților , sub sancțiunea exmatriculării,**
să facă parte din vreun partid politic sau să participe la manifestări politice ,
obținându-se astfel despoliticianizarea studențimii universitare . >
[-----]

Goga / 3 mart.'37

▣ Interdicția preoților de a se manifesta politic ?!

"Se merge și mai departe , dincolo de tineret și **se confiscă dreptul preoțimii de a-și afirma părerile politice** . (**întreruperi, proteste la PNL**)

-**M.Negură** (ministr.Cooperației) : **Doar în biserică !** [-----]

Comunicatul spune :

< Aprobă demersul Ministerului Cultelor , făcut în numele guvernului , către IPSS Patriarhul , pentru a sancționa participarea preoților la campaniile de ură și de învrăjbire și care transformă biserica în armă de luptă politică .Autoriză pe ministrul Cultelor a a pela la măsuri pentru prevenirea acestor fapte . >

[-----]

" D-lor deputați, citesc acest lucru în "**Dimineața**" , care pe pagina întâia, **cu mare bucurie, etalează această hotărâre** . Desigur , că este în sânul lui aceasta , **o mare bucurie de familie !** Aceeași gazetă spune că ministrul Cultelor , a cerut aprobarea **Sfântului Sinod** . Iată ce spune gazeta :

< În această ședință urmează să se discute măsurile ce trebuiesc luate împotriva preoților care fac politică militantă și în special contra acelor care au luat parte activă la manifestările grupărilor de extremă dreaptă.>

-**Tiberiu Moșoiu** (subsecretar de Stat) : " Dvs **credeți că orice guvern poate rămâne indiferent** , când **3 dintre cei care asasinează** pe un bolnav și-l ciopârțesc cu topoare , după ce este deja cadavru [**LD : Mihai Stelescu**] , **sunt studenți ai unor facultăți sau academii teologice ?** (**aplauze la PNL**)

-**O.Goga** : Eu trebuie să vă răspund foarte natural , că dvs , în calitate de guvernanți, **dacă hotărâți să mențineți ordinea, trebuie să pedepsiți crima** , oriunde s-ar găsi ea. Prin urmare , nu puteți rămâne indiferenți în fața crimei însăși .

Că între aceia au fost și **3 studenți de la teologie , este cu atât mai rău ....**

-**Moșoiu** : Pentru mine **este simbolic** .

-**Goga** : Ce simbol vedeți dvs aici ?

-**Moșoiu** : **Că există în organizația bisericii noastre "ceva" care trebuie corectat** .

-**Goga** : Vorbiți în sens dodonic ; ceva ! **Acel "ceva" aș vrea să-l sesizați** dvs și să-l corecți . Nu puteți putem vorbi aici cu aerul de sibilă .Care este acel "ceva" ?

-**Moșoiu** : O anumită ambianță , creată , **dvs știți de cine [G de F ?] și în ce împrejurare [Moța și Marin ?]**

-**Goga** : Dar vă întreb pe dvs : **credeți că preoțimea se poate sustrage de la îndeplinirea drepturilor ei politice ?** [-----]

Am auzit însă ultima afirmațiune a d-lui Goga , că prin măsurile pe care le preconizăm , **țintim să scoatem pe preoți din viața politică activă a Statului.**

Este inexact . Însă trebuie să se știe că **atâta timp cât biserica noastră națională este o biserică de Stat** , ea este datoare să sprijine , **cu toate puterile ei morale, ordinea pe care se bazează existența Statului nostru** (**aplauze la PNL**)

În afară de altar și în afară de biserică, preotul este cetățean și este liber să gândească și să creadă după cum îl duce conștiința lui (**aplauze la PNC**)

Însă , în altar și în biserică , să înceteze orice agitațiuni , de incitație la ură și de răstălmăcire a rostului pe care biserica trebuie să-l aibă în viața Statului nostru "

(**aplauze prelungite , bravo , la PNL**)

-**Goga** : Eu nu știu dacă dl ministru cunoaște bine rânduiala în biserica noastră

În altar , la noi, n-a fost vorba de nici un fel de agitații .

-**Iamandi** : Dle Goga, eu aș face apel la dvs , rugându-vă **să credeți că , dacă guvernul a ajuns la hotărârea la care a ajuns și pe care am comunicat-o azi dimineață și șefului Bisericii noastre ortodoxe,**

[**LD : coroborează cu discursul lui Miron Cristea din Senat , în aceeași zi**]

guvernul se întemeiază pe fapte și nu pe presupuneri . (**aplauze la PNL**)

Sunt altare ale bisericilor , în care s-au pus anumite fotografii [Codreanu ? Moța ? Marin ?] și sunt preoți care, de la înălțimea altarelor , au făcut apologia crimei și asasinatelor .

[-----]

Goga -Iamandi / 3 mart.'37

▣ Polemică privind "criminalitatea"

▣ Concurență pentru patriotism

-Iamandi : Dar o politică care își zice națională , dar țintește la însăși surparea organizației Statului, prin mijloace criminale, aceea o repudiem , [G de F] căci nu are ce căuta în biserică .

-Goga : Dvs puneți greșit această teză . Aveți aerul că dvs vă împotriviți impulsurilor criminale , și că eu le apăr !

-Voci : Așa este !

-Goga : Cine spune așa, este o canalie! (proteste, agitație)

-Leon Scridon : Nu ne lăsăm terorizați de nimeni !

-Iamandi : Dați-mi voie să iau act , cu deosebită satisfacție , că dl Octavian Goga a luat poziție netă și categorică împotriva metodelor criminale și împotriva acelor care au introdus asasinatelor în viața publică . (aplauze la PNL)

-Goga : Eu n-am apărut nici o dată crima !

-Iamandi : Însă ați sprijinit prin atitudinea dvs pe criminali

-Goga : Eu sunt un analist care trebuie să explic mișcările . Este foarte ușor să răcnești, dar este foarte greu să gândești . Eu nu sunt temperament de politician, eu sunt temperament de gânditor. Prin urmare, eu nu am apărut nici o dată crima.

Eu , însă, această fierbere a societății românești , din care asemeni fenomene se desfac

-Voci : Mustul ! Mustul ! [aluzie la Mustul care fierbe....]

-Goga : ... această fierbere trebuie să o analizez , și nu mă dau în lături din fața acestei datorii pe care o am.

[-----]

Goga / 3 mart.'37

▣ Misiunea istorică și politică a preoțimii

▣ Locul preoțimii în " dreapta naționalistă" , antibolșevică

" Există mișcarea comunistă dincolo de graniță.

Preoțimea noastră știe ce înseamnă comunismul pentru biserică,

știe suferințele bisericii surori din Rusia,

știe care ar fi urmările unui triumf al comunismului.

Atunci dați-i voie preoțimii ca, cu gândirea ei politică ,

să se plaseze cu totul împotriva mișcărilor de stânga

și să se afilieze așa-ziselor mișcări de dreapta.

fiindcă dvs vorbiți , și în gazete se scrie de " mișcările de dreapta" .

[----- Polemică - Goga - Iamandi : despre naționalism -----]

" Eu nu știu însă un lucru , d-lor deputați ; cine va califica vrăjmășia și ura ?

Dvs sunteți sibilic în toate atitudinile și spuneți < nu li se va îngădui să ia nici un fel de atitudine de vrăjmășie sau ură >

Ce este însă vrăjmășia , ce este ura ? Nu se știe. Cine le califică ? Nu se știe .

Părerea mea este că se face o mare greșală .

Lăsați liberă manifestarea gândirii și a simțirii preoțești .

Nu te poți lupta cu aceste gânduri și cu aceste simțiri ,

care descind din vecinătatea altarului.

Preoțimea noastră a mers totdeauna pe liniile mari ale istoriei .

Nu am nici un motiv să cred că astăzi preoțimea nu va merge mai departe

pe drumul consacrat , pe făgașul istoriei , îndeplinindu-și misiunea ei de odinioară .

(aplauze la PNL ; întreruperi la PNL) [-----clorovăială : trecut , prezent -----]

-Emil Folea (PNL) : un alt fiu de popă din Ardeal vă întrebă :

dvs vredeți că, **preoțimea, prin politică, va ridica prestigiul bisericii ?**

-Goga : "[-----] **dacă preoțimea din Ardeal ar fi scoasă din îndeletnicirea ei firească , de a se ocupa de problemele politice , poporul român din Ardeal ar rămâne politicește orfan**, pentru că în viața din Ardeal , **față de minoritățile care sunt acolo și în special față de minoritatea maghiară** - și cu deosebire în comunele mixte - preotul maghiar este un conducător național , și dvs trebuie să recunoașteți că eu spun adevărul

-Emil Folea : **Nu pe cale politică !**

-Goga : **Ba da ! Conducător politic!**

-Iamandi : **Național. Trebuie să facă o politică națională** .Eu cred că acesta este patriotismul comun al tuturor partidelor de răspundere din țară .

Dar o politică care își zice națională , dar țintește la însăși surparea organizației Statului, prin mijloace criminale, aceea o repudiem , căci nu are ce căuta în biserică .

[-----polemică Goga -Iamandi : crima politică-----]

-Goga : **"Cât despre preoțime, despre vrăjmășie și ură, sufletul preoțimei este împletit din dragoste și ură .**

Dragoste pentru mișcările care pornesc de la altar și se întorc la altar, dragoste pentru mișcările naționale,

care reprezintă linia istorică a frământărilor noastre sufletești,

și **ură împotriva tuturor acelor care , cu atitudinea lor, primejduesc existența altarului și temelia vieții noastre bisericești "** (**aplauze prelungite la PNC**)

" Pe această dualitate de simțire , s-au întemeiat în cursul vremurilor ,

toate atribuțiile cârjei pastorale, pe această dualitate trebuie să meargă înainte preoțimea , îndeplinindu-și misiunea ei istorică .

" Întru cât mă privește pe mine, purtând în sufletul meu rezonanța seculară a altarului strămoșesc, vă asigur că voi îndemna și de aici înainte preoțimea

să meargă pe drumul dragostei și al urii :

pe **drumul dragostei** către țară , către neam și către biserică și **pe drumul urei**

împotriva tuturoar acelor care vor să se pună deacurmezișul misiunii istorice preoțești .

Dvs vorbiți că **veți despoliticianiza viața noastră politică ,**

dacă și studențimea și preoțimea o veți da la o parte.

Nu o veți despoliticianiza , o veți desintellectualiza.

Știu că pentru mulți dintre dvs mare trageră de inimă pentru acest substantiv nu există ; însă aceasta va fi consecința .

" Eu vreau ca preoții să-și aibă mai departe rolul de frunțași politici

în viața noastră publică, pentru că **nu vreau să fac politică cu cârciumarii ,**

vreau să fac politică cu preoții . (**aplauze la PNC**)

De aceea eu calific aceste măsuri - ca să nu folosesc un cuvânt prea tare - ca **gesturi dezordonate care corespund psihologiei omului care pleacă "**

[----- paranteza cu uniformele -----]

-I.Florian (PNL ?) : " Prietenia cu dl Goga naște dintr-o veche admirație [-----]

dar , **deși suntem dintr-o viță de preoți** veche de 400 de ani,

diferim fundamental cu privire la ura pe care o admite preoțimei .

Preoțimea din care mă trag eu , care se șterge în negura veacurilor,

avea o parte sublimă de romantism , pe care am păstrat-o până la vârsta de astăzi.

Preoții pe care i-am pomenit în trecutul meu ,

aveau credința cu toții că în altar vorbeau cu Dumnezeu .

Așa am pomenit din copilăria mea , de la **tatăl meu bătrân**, când, în ziua de Paște, înainte de începerea liturghiei ...

-Goga : **Să nu plângi !**

-Florian : ... Nu , nu plâng .Îmbrăcat în odăjdiiile , cusute de biata maică-mea

în fir de aur și argint , și pe care le îmbrăca o dată pe an , **spunea :**

< în ziua învierii să ne luminăm cu prăznuiri unii pe alții , să ne îmbrățișăm și să ne zicem "fraților" iar celor care ne urăsc pe noi , să le iertăm toate . >

Aceasta era doctrina preoțească de atunci [-----]

Preoția este o taină adâncă care înfrățește și a înfrățit pe oameni pe pământul

pe care s-au născut , l-au muncit și l-au apărat și au murit pentru el.

Aceasta ete frumusețea și taina adâncă a preoției . [-----]
////////////////////////////////////

Victor Iamandi / 3 mart.'37

▣ **Biserica în România Mare**

▣ **Constituția 1923 - drepturi acordate**

" Dar , în viața Statului nostru de astăzi,

Biserica trebuie să se ridice deasupra partidelor politice , ca instituție,

iar **ca îndrumare permanentă , ea nu trebuie să aparțină nimănui ,**

decât sufletului însăși al neamului (aplauze la PNL și PNT) [-----]

prin modificarea Constituției , la Iași, în 1918 ,

am dat drepturi politice și preoților și învățătorilor , dându-le posibilitatea să se aleagă

în Parlament [-----] pentru că **învățătorii și preoții sunt cei dintâi conducători ai satelor . "**

Dar ...

/ Preotul în Biserică , **trebuie să rămână exclusiv al Bisericii .**

/ **Măsura luată de guvern , nu îndepărtează preoții din viața politică ,**

ea nu face decât **să-i cheme la datorie .**

Goga a spus că Biserica și preotul sunt **împrăștiatori de iubire și ură !**

"Eu știam că esența credinței creștine nu trebuie să fie sentimentul de ură !

[-----]

" **Vă rog să nu confundați o minoritate de preoți , care a deviat pe alte drumuri , de acelea a**

datoriei lor, pentru că **împotriva acestora se îndreaptă măsura care se preconizează,**

cu imensa majoritate a slujitorilor bisericii , care sunt la datorie ;

la datoria Bisericii și a credinței creștine" (aplauze la PNL, PNT , strigăte de bravo)

////////////////////////////////////

Ion Nistor (ministr.Muncii) (p. 1835) / 3 mart.'37

▣ **Închiderea și reorganizarea Universităților și căminelor**

Răspunsul detaliat la întrebare îl va da dl ministru Angelescu .

Până atunci , **unele deslușiri :**

"Turburările regretabile din timpul din urmă, care s-au produs la universități și cămine,

au determinat guvernul ca să vină cu măsuri drastice ,

pentru a pune capăt acestor turburări ,

închizând în mod temporar universitățile și căminele.

" Dar , pentru **ca răul să poată fi curmat din rădăcină,** odată pentru totdeauna,

Ministerul Educației Naționale a elaborat un **proiect de lege**

pentru **reorganizarea vieții universitare ,** stabilind dispozițiuni pentru disciplina studenților ,

o lege prin care **să se stabilească condițiile** în care

universitățile să poată funcționa în mod normal.

" **Legea** aceasta a trecut ieri prin **Comisiunea Senatului ; azi se discută în Senat .**

Ea **va veni în fața onoratei Camere** .Atunci dvs veți avea ocaziunea să apreciați

după cum merită , dispozițiile acestei legi care , de bună seamă , că **vor crea condiții favorabile**

pentru o dezvoltare normală și firească a vieții noastre universitare .

" De aceea, eu rog pe dl Goga să aștepte cu încredere **această lege,**

care va da **cel mai bun răspuns la observațiile ridicate aici "** (aplauze la PNL)

////////////////////////////////////

Universități, biserica / 3 mart.'37

6.b) Dr. Sabin Mănuilă ,Le cho^mage intellectuel en Roumanie, [1938], 1937

(Extras din rev. "Affaires Danubiennes",
Inst.Soc. , Centrul de înalte studii internaționale, București, 1938)

Problema șomajului , în general, **nu este considerată** în România ca **o problemă** de importanță capitală , deoarece **ea se manifestă în funcție de sezon** , de arie geografică , sau ca o consecință a **fenomenelor economice localizată** .

Abia **în anii crizei** , și după aceea între 1933-1936 , a stârnit interesul devenind publică , **problema șomajului intelectual** .

În 1936 , s-a constituit , în sânul guvernului, **o comisie** însărcinată cu această problemă , care a făcut apel la Institutul de Statistică .

La 7 martie 1937 , toți **șomerii intelectuali ai țării** , au fost recenzați.

Rezultatul a fost următorul :

Total	Orașe	procent	Licențiați	Sate
6.075	3.554	58,5%	652	2.521

Licențiații șomeri , după criteriile demo -religioase

Religia	șomeri	procent șomeri	procent populație
Ortodocși	470	72,1%	72,6%
Greco-cat.	39	6,0%	7,9 %
Catolici	50	7,7%	6,8 %
Protestanți	16	2,4%	2,2%
Reformați	13	1,9%	3,9%
Mozaici	63	9,7%	4,2%
Unitarieni	1	0,2%	0,4%
Alți	-	-	2,0%
Total	652		[LD : mă rog, nu concordă cu nr de 6.075!]

Se observă că proporția șomerilor corespunde în general proporției demo-religioase.

Licențiații șomeri, după naționalitate

Provincia	Total	Români	Unguri	Germani	Evrei	Alte naționalități
România	652	509	30	29	57	27
Oltenia	15	15	-	-	-	-
Muntenia	265	233	-	1	30	1
Dobrogea	13	10	-	-	-	3
Moldova	99	95	-	-	4	-
Basarabia	56	37	-	1	5	13
Bucovina	51	25	-	6	11	9

Transilvania	102	65	21	10	6	-
Banat	22	11	3	8	-	-
Criș.Maram.	29	18	6	3	1	1

Total Transilv.	153	94	30	21	7	1

Șomeri ntelectuali / 1937

7.) G.I.Brătianu (PNL-g), intervenție : Programul partidului ; relațiile cu G de F, 4 mart.'37

(DAD, MO 40, șed de joi, 4 mart.'37 , pag. 1890 - 1892)

[LD :: De fapt , **Giurăscu aproape își epuizase interpelarea**, iar în această zi ...

deschide șefului său, Gh.Brătianu , o intervenție substanțială

în chestiunile la ordinea zilei .] Doc.integral - **fișier PNL-g III**

Gh.Brătianu / retro'33- 37 , 4 mart.'37

▣ PNL-g față de Garda de Fier.

▣ Partidul de opoziție ? : contra guvernului !

[LD : Încercând să explice poziția față de Gardă, **Gh.Brătianu** - era istoric și doctrinar ! - îmi oferă o cheie, devenită regulă , axiomă , în comportamentul partidelor românești , privind valoarea ce trebuia acordată "alianțelor" electorale sau permanente : **un partid de opoziție ,trebuia să lupte contra guvernului !**

Nu aveau importanță nici doctrinele, nici principiile, nici scrupulele morale.

Pentru a-și susține teza, **Gh.Brătianu** invocă un articol al "**dr.George Ohăbeanu** ", (alias **Zaharia Boilă**), comparându-și poziția , făcându-și alibi, prin aceasta , cu **cel mai** democrat , **cel mai** constituțional ,**cel mai** etc etc partid : **PNȚ** .

Stăruind asupra acestor precizări făcute de Gh.Brătianu , pentru că ele îngăduie tratarea circumspectă a "**pactului de neagresiune**" semnat doar peste câteva luni, între **Maniu -Gh.Brătianu -CZCodreanu** .

Dacă aceasta era o "**regulă de aur**" a opoziției , este foarte **greu să se discearnă corect** , între ceea ce era **valoare doctrinară** și ceea ce era **oportunitate efemeră** .

Chiar declarația aceasta , trebuie judecată prin această grilă.

Cu atât mai mult cu cât .... **Gh.Brătianu** este - nici el nu știa ! - în **ultimul an, al 7-lea, de opoziție pătimașă față de trunchiul din care se rupsesse !**

Cât de dificil este , pentru istoricul de mai târziu, să urmărească adevărul și să fie obiectiv !]

[LD : vezi **broșura** lui **Zaharia Boilă** , exact pe subiect la **fișier G de F - scrieri**]

După dizolvare [33] **G de F** a dat o dispoziție ca membrii săi să voteze cu : **PNL-2, Manoilescu, Averescu sau Maniu.**

Ce valoare efectivă a avut această dispoziție, este **greu de spus !**

În orice caz , ele **nu compensau** voturile furate de **PNL-1 !**

După aceea, s-a căutat cu **stăruință și fără scrupule**, să se împrăștie

o **atmosferă de calomnie, de complicitate** , care au mers până la **percheziții nocturne** , și **refuzul dreptului la replică și protest** (prin cenzură) .

Dacă era vorba de a examina **atitudinea partidelor politice față de Gardă**, de ce să se oprească la ziarul său, și nu la .... **cel mai răspândit ziar din Ardeal** , care scria cu câteva zile în urmă :

" < S-ar putea descoperi lacune în atitudinea noastră .[a PNȚ]

S-ar putea spune că noi nu am atăcat totdeauna și atât de categoric , Garda de Fier , cum ar pretinde-o distanța dintre concepțiile noastre politice.

Dar nu am făcut excepție cu Garda de Fier.

O atitudine similară am observat și față de celelalte grupări .

Un ziar independent de opoziție , cum suntem , trebuie înainte de toate

să lupte cu guvernul , și numai în acea măsură cu opoziția, cât este inomisibilă nevoie.

Tot din aceste motive am avut aceeași atitudine față de goqiști și vaidiști .

Nu am atăcat pe gardiști, fiindcă nu ne-au atăcat nici ei >

Ziarul este "**România Nouă**" , și articolul este semnat **dr.George Ohăbeanu** , care , dacă nu mă înșel, este **dl Zaharia Boilă** ,[-----]

Gh.Brătianu / retro'33 / 4 mart.'37

▣ Echivocul guvernul liberal față de Garda de Fier.

▣ Alternarea violenței cu toleranța

[LD : subscriu aproape în întregime la concluziile lui Gh.Brătianu .

[**Dizolvare**]

" **Ați început prin dizolvare**, prin acea măsură luată în momentul alegerilor , acea **măsură samavolnică** , împotriva căreia toată opoziția , nu numai noi, **am protestat la vreme**, fiindcă **lipsești o mișcare de tărâmul ei legal**, prin care ea se putea manifesta , prin alegeri .

[**Represiune**]

" **Ați deslănțuit o atmosferă de violență** și - pot adăuga acest lucru - eu cred că măsura aceasta nu a fost combătută numai de noi, din opoziție ; eu cred că **nu era nici în asentimentul real al șefului guvernului de atunci** [IG Duca] și a multora din colaboratorii săi , și dvs , nu ignorați, în urma căror **presiuni și din care parte s-a luat acea măsură nefericită.**[-----] S-a deslănțuit atunci o atmosferă de violență care a culminat prin **crima de la Sinaia**, pe care **am reprobato** , cum reprobăm din toată inima , orice acțiune de violență și orice vărsare de sânge, de ieri sau de astăzi ; (**aplauze pe băncile opoziției**) a culminat în acest fapt , în împrejurări care **nici astăzi nu sunt complet lămurite** , pentru că , dacă nu mă înșeală amintirea, de mai multe ori , **unii membri ai majorității au cerut să se lămurească și cererea lor a rămas zădarnică .** " Trebuie să mai remarc un fapt.

[**Toleranță**]

Guvernul [**Tătărescu !**] nu s-a împiedicat de **căderea șefului său** , de **căderea șefului partidului** ; ba, pentru mulți din componenții săi , se poate spune că , **departe de a fi o piedică, a fost un folos .**

" **Și atunci , după regimul de violență** , ați trecut în a doua fază, ați trecut la **regimul de toleranță** , ați permis **reconstituirea partidului desființat** , i-ați îngăduit **deplină libertate** în toate manifestările sale

[**Represiune**]

și astăzi constatăm că **vă speriați de propria dvs operă** și **confundați** , în **măsuri de represiune**, toată studențimea [**aplauze la PNL-g**) toată Universitatea, tot tineretul, cu toți profesorii lui , **cu o acțiune politică** [**G.de F**] pe care **dvs ați desființat-o, și tot dvs ați reînviat-o**" (**aplauze la PNL-g**)

" La rândul meu întreb : unde este echivocul ? "

[-----]

S-a vorbit aici , foarte des în ultimul timp, **de tradiția Partidului Național -Liberal**, și s-a vorbit chiar de unii care au dovedit un **remarcabil simț de adaptare** , pentru că în foarte scurtă vreme au reușit **să se identifice cu o tradiție atât de îndelungată** (**ilaritate la PNL-g**) Dar această tradiție , dați-mi voie să v-o reamintesc, **este caracterizată printr-o latură esențială**, care astăzi a rămas cu totul uitată . **Tradiția Partidului Național-Liberal a fost să facă în această țară** , așa cum cereau împrejurările, așa cum cerea vremea, **fi o politică de dreapta , fi o politică de stânga**, **dar să o facă cu elemente de centru** , **cu elemente de ponderațiune și de echilibru**" (**aplauze la PNL-g**) Gh.Brătianu/4 mart.'37

▣ **Guvernul Tătărescu : încurajarea extremelor**

▣ **Preludiu de război civil.**

[LD : Nu vreau să-l transform pe Gh Brătianu în vizionar , dar ....

previziunile lui, în mare , s-au adevărit ,

atunci când le-a raportat și la contextul internațional în care a evoluat România.

Acum , însă , pune și o doză de patimă , părăsește terenul lucidității, devine subiectiv , devine ... partid " opozant"]

" În această cârmuire , în care **pretindeți a reprezenta tradiția național -liberală** , vedem dimpotrivă că **elementul de centru este tot mai scăzut** , este tot mai mult desființat ; iar **dvs dați drumul extremelor** , provocând **încăerarea lor** , și ajungeți astăzi la **această atmosferă** care pare **o prefață de război civil** , care , în condițiile geografice ale țării noastre , nu înseamnă numai pierdere de vieți, nu înseamnă numai desființare de avuții, ci poate însemna **distrușgerea însăși a Statului și neamului acestuia .**" (**aplauze la PNL-g**)

" **Dacă** este un pericol, el nu poate fi înfruntat numai de **autoritatea brutală** , el cere să fie înfruntat de **autoritatea morală** . " (**aplauze la PNL-g**) [-----]
" Deunăzi , chiar ieri, **DI Goga** vorbea de **revendicări naționale** , care frământă tineretul.
Aș adăuga la acestea și **revendicări etice** . [-----]
"Dați-ne , cum s-a spus de atâtea ori, **o Românie a Românilor** ; (**aplauze la PNL-g și PNC**)
dar dați-ne , în același timp , **și o cărmuire a demnității , o cărmuire a cinstei**
(**aplauze la PNL-g**) **și atunci , vă asigur,**
nu veți avea nevoie de nici o măsură de represiune, de nici o măsură de asuprire,
nu veți avea nevoie să aruncați studentimea în viscol pe drumuri ,
și nu veți avea nevoie să transformați Universitatea , așa cum vreți să o faceți,
într-o anexă a comisariatelor de poliție . " (**aplauze la PNL-g**)
[-----]
G.I.Brătianu / 4 mart.'37

8.) Incident diplomatic : **ambasadori străini la înhumarea lui Moța și Marin, 9 mart.'37**

(DAD , MO nr. 44 , șed. de marți , 9 mart.'37 , p. 2042 - 2048)

(D.S. , MO nr. 40 , șed. de marți , 9 mart.'37 , p. 2259 - 2270)

Camera (dimineața) : a) **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) - discurs-răspuns ;
b) **Armand Călinescu** (PNȚ) , c) **Gh.Brătianu** (PNL-2) , d) **Gr.Iunian** (PRȚ) ,
e) **Oct .Goga** (PNC) , f) **Adam Ionescu** (Fr.Rom.) - declarații , replici , polemici
Senat / după-amiaza) : a) **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) - discurs-răspuns ;
b) **Grigore Filipescu** (P.Conservator) , c) **DRloanișescu** (Fr.Românesc-Vaida) ,
d) **M.Manoilescu** (Liga .Corporatistă) , e) **ACCuza** (PNC) , f) **N.Iorga** (PND) -replici ;
g.) **Vict.Antonescu** - concluzie finală. **Doc.integral , fișier Politică externă , VII**

[LD:Mărturisesc că nici o clipă **nu m-am gândit să atribui acestui document diplomatic o semnificație deosebită**. Deosebită , nu ; dar **aparte , da :**

Mai întâi pentru că el va provoca **reacția opiniilor politice** parlamentare ;

Apoi , tocmai pentru a arăta **formalismul unor atari corespondențe** ;

Și , nu în ultimul rând , pentru a arăta **"curiozitatea"** că cele **trei cancelarii ...**

au remis României , **un text identic** , tras parcă la șapirograf !

Importante sunt doar reacțiile , care , și acelea , sunt minate , mai mult sau mai puțin ,
de tact diplomatic. **Nici într-un caz** , de pe asemenea documente **nu se poate trage concluzii** privind **opțiunile partidelor** privind **politica externă dorită** .

a) **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) **Senat**

b) **Grigore Filipescu** (P.Conservator) / 9mart.'37

▣ **Neamstec în treburile interne !**

▣ **Independență și demnitate națională**

DRloanișescu (Fr.Românesc-Vaida)

▣ **Capcana-pretext întinsă de PNȚ .**

▣ **Echivocul declarațiilor guvernamentale**

▣ **Confirmarea declarației Fr.Românesc.**

d.) **M.Manoilescu** (Liga .Corporatistă) /

▣ **Participarea diplomaților = gest de onorare a neamului românesc.**

▣ **Expunerea lui Antonescu = confirmă pozițiile cuminiți , echilibrate**

▣ **Satisfacție pentru Închiderea incidentului**

▣ **PNȚ : încercarea de a provoca căderea guvernului ;**

▣ **Revocarea plenipotențiarului Jean Th.Florescu ?**

e) **ACCuza** (PNC)

▣ **Satisfacție pentru închiderea incidentului.**

f.) **N.Iorga** (PND)

▣ **Guvernul = apărătorul demnității naționale**

▣ **Suveranul - simbolul , arbitrul suveranității**

- ▣ Ziua de 13 februarie '37 ▣ Atmosferă de război civil
  - ▣ Regimul politic intern și extern al României
  - ▣ Răspunsul diplomaților implicați
  - ▣ Campaniile de calomnii și zvonuri
  - ▣ Răspunsurile lui Tătăreanu și Antonescu
- g.) **Victor Antonescu** // - concluzii - 9 mart.'37
- ▣ N.lorga : concluzii înțelepte , pertinente,
  - ▣ Același gând și scop în politica externe.
-

a.) **Victor Antonescu / Cameră , dimineața, 9 mart.'37**

▣ **Guvernul consideră incidentul închis.**

[**Intrând în incintă, este primit cu vii aplauze de pe băncile majorității PNL.**

În ședința din **16 febr.**, deputat **Armand Călinescu** a adresat guvernului o **comunicare** cu privire la **participarea unor reprezentanți diplomați** la ceremonia **înhumării celor doi voluntari români , morți în războiul civil din Spania.**

În răspunsul său, **prim-ministru Tătăreanu** a arătat că **guvernul va verifica și soluționa acest incident .**

" În ce privește **faptele, din cercetări s-a stabilit că :**

Au participat numai **doi miniștri** - ministrul **Germaniei și al Italiei** -

și un **însărcinat cu afaceri al Portugaliei ;**

Nici unul din cei trei reprezentanți nu era în uniformă ;

Nici unul nu era însoțit de vreun alt membru al legațiunii respective ;

Cei trei reprezentanți diplomați n-au participat la ceremonia de la gară ,

n-au figurat în cortegiu, ci au asistat numai la serviciul religios

și au părăsit biserica îndată după terminarea acestui serviciu .

Deși faptele nu au fost , în realitate , cum s-au prezentat după primele relatări,

guvernul român a crezut totuși necesar să ceară lămuriri celor trei guverne reprezentate de diplomații în chestiune.

În urma acestui demers , **am primit de la fiecare din aceștia o Comunicare** cu următorul cuprins :

< *D-le ministru ,*

Am onoarea de a aduce la cunoștința excelenței voastre ,

următoarea comunicare din partea guvernului meu :

Guvernul român a făcut demersul pe lângă guvernul german în legătură cu participarea unor diplomați - între alții, și ministrul Germaniei la București - la o ceremonie în onoarea românilor morți în Spania .

La aceste demersuri, **guvernul german răspunde** în modul următor :

Ministrul Germaniei la București a asistat cu titlu personal și din propria sa inițiativă la o ceremonie religioasă și aceasta după ce s-a asigurat că nu se vor ține discursuri politice .

Nu era în inențiuena sa și nu putea să prevadă că acest omagiu care îl aducea morților

ar putea fi interpretat ca un act cu caracter politic , și aceasta cu atât mai puțin

cu cât ministrul s-a abținut în mod expres de a participa la ceremonia primirii rămășițelor lor la gară , precum și la cortegiul funebru și la ceremonia de la cimitir,

unde fusese, de asemenea, invitat . [LD : invitat de cine ?]

În asemenea împrejurări, **guvernul german socotește că nu poate exista nici o îndoială că ministrul Germaniei a avut vreun gând de imixtiune în treburile launtrice ale României .**

În consecință, **guvernul Reichului speră că , în scop de a menține neatinsse bunele raporturi de prietenie existente între cele două țări,**

guvernul român va abinevoi să considere incidentul ca închis [-----] >

"Textele acestor scrisori sunt identice " [**rezumă concluziile rezultate din scrisori**]

" D-lor deputați, **guvernul român** având în vedere **rezultatele cercetărilor făcute,**

și luând act de explicațiile ce i s-au dat acum

și de sentimentele de prietenie față de țara noastră exprimate cu acest prilej,

preocupat și el în interesul păstrării și dezvoltării legăturilor amicale ce avem
cu Germania , Italia și Portugalia , a hotărât să considere incidentul închis "

//

b) Armand Călinescu (PNT) / 9 mart.'37

▣ Atitudinea contradictorie a guvernului .

[LD : îmi este lehamite să fișez toată această lungă hărțuială a lui Călinescu :
când a avut a dreptate guvernul ? ; dacă a greșit Tătărescu ? ; care este , în acest caz ,
situația președintelui de Consiliu ? ; este el dezavuat și de aceea nici nu a venit în parlament ? .
Deoarece de a vădi același curaj și în ce privește statele implicate în incident , el este obsedat
doar de un lucru : **cu orice risc și cu orice preț, guvernul să plece !**]

Recapitulează conținutul comunicării lui din 16 februarie și **răspunsul dat atunci de**

Gh.Tătărescu , citând pasaj cu pasaj .]

" [la 16 februarie] **guvernul a considerat** acea participare
ca o înfrângere a uzanțelor diplomatice . "

"Vine astăzi onoratul domn ministru al Afacerilor străine ,
și ne aduce soluțiunea , care însemenează , ce ?

Că nu , participarea la o ceremonie religioasă **nu constituie o înfrângere a uzanțelor
diplomatice și că , nu au urmărit ministrii străini o imixtiune în afacerile interne ale țării "**

"Ei bine d-lor , **este oare o asemănare** între **punctul de vedere** exprimat de guvern
la 16 februarie , și **punctul de vedere** exprimat de același guvern astăzi ? (**aplauze la PNT**)

Sau este o deosebire fundamentală , o atitudine absolut contradictorie ?

D-lor , **cum se explică asta ? Ce s-a întâmplat între timp ? Cum ați ajuns aici ?**

Care este situația d-lui prim-ministru ? (**aplauze , bravo , la PNT**)

-**dr.Lupu** : O definește însăși absența sa [**Tătărescu**] de aici .

-**Călinescu** : Care este situația d-lui **președinte al Consiliului** ,
care se vede **astăzi dezavuat ? Care mai este prestigiul său ?**

[-----]

" Cât pentru documentul diplomatic [-----] lăsând deoparte incidentul în sine [-----]

cine **definește caracterul participării** unui ministru străin **este însuși ministrul în chestiune** ,
printr-o declarație subiectivă a lui . (**aplauze , bravo la PNT**)

Cum este posibil aceasta ? Cum ați putut ajunge la o asemenea soluțiune ? [-----] Ați
acceptat ca asemenea caracterizări să rămână la alegerea însăși a persoanei ministrului străin .

[-----] Ei bine , acesta **este un principiu inadmisibil , și creează un precedent periculos .**

(**aplauze , bravo la PNT**)

Și eu mă întreb : **cum ați putut accepta** o asemenea explicație? [-----]

Aceasta **este inadmisibil** și eu aștept de la dl ministru de externe ,

o declarație liniștitoare în această privință . [-----]

Regret acest lucru și țin în mod formal să exprim neîncrederea partidului nostru

în acțiunea guvernului liberal . (**aplauze , bravo la PNT**) [-----]

și pentru că , cu asemenea atitudini , **dvs ați suferit înăuntru atâtea umilinți ,
era natural să ajungeți în situația externă la asemenea momente delicate "** .

(**aplauze , bravo la PNT**)

-**Justin Stănescu** : Noi nu primim lecții de la nimeni !

-**Călinescu** : "D-lor , dl **președinte** al Consiliului de miniștri **a ridicat tonul în vorbă ;
dar a coborât , în fapt , demnitatea guvernului "** . (**aplauze prelungite la PNT**)

//

c) Gh.Brătianu (PNL-2) / 9 martt.'37

▣ Colaborare , nu tutelă , cu puterile străine !

▣ Neamestec în treburile interne !

[-----] în starea actuală a opiniei noastre publice ,
o legătură între un partid politic , indiferent de nuanță , și o putere străină , oricare ar fi ea ,
ar fi **deopotrivă de dăunătoare și partidului politic și puterii respective.**" (aplauze la PNL-g)
[-----]

" Ei bine, dlor, **este bine ca în viitor , să ne ferim a mai fi obiectul unor asemenea**
aprecieri .Cred că trebuie **să rămânem** în această materie **în spiritul declarațiilor** pe care , aici
la București ,le făcea neuitatul Louis Barthou și **pe care i le aminteam de la această tribună**
- și definiția , adaug, este valabilă pentru **Paris** ca și pentru **Roma**, pentru **Berlin** ca și pentru
Moscova - colaborare leală , dar nu tutelă ." (aplauze la PNL-g)[-----]

"**S-a dovedit** că , prin asemenea declarații , că **panica ce stăpânește** de câtăva vreme
și pe care o întâlnim la fiecare pas, **în măsurile de ordin lăuntric**, [a gov.Tătăărăscu]
cată să se întindă și în domeniul relațiilor externe ." (aplauze la PNL-g) [-----]

"Și atunci **concluzia este : oricare ar fi dorințele ca să se impună la cârma țării**
sau în viața publică **anumite persoane sau anumite grupări** , trebuie ca astfel de greșeli ,
vinovații să plătească din vreme ; nu trebuie să ajungem ca **de pe urma lor,**
țara întragă să suporte consecințele , poate ireparabile "(aplauze la PNL-g)
////////////////////////////////////

d) Gr.Iunian (PRȚ) / 9 mart.'37

▣ Pleacă diplomații sau Tătăărăscu !

[-----]

" Ei bine, d-le ministru, **dacă noi v-am da dreptate , ce vă folosește ?**

Dvs **sunteți dezis de propriul dvs președinte al Consiliului** . [-----]

Nu puteți ieși din această alternativă :

ori dl președinte a avut dreptate și simpla participare a celor trei miniștri la solemnitatea
religioasă **a fost de natură de a aduce o gravă atingere sentimentului demnității naționale,**
și atunci **răspunsul dvs nu este satisfăcător ,**

ori dvs aveți dreptate ,... dar atunci **cum rămâne cu răspunsul d-lui prim-ministru ?** [-----]

" **Nu puteți ieși din această alternativă :**

sau miniștri sunt vinovați și atunci trebuie să plece ,

sau ei nu sunt vinovați și atunci este grav vinovat dl președinte de Consiliu,

că a dat acestui fapt **o apreciere nemăsurată față cu gravitatea lui,**

și atunci **demnitatea națională** nu va fi nici o dată împăcată

cu rămânerea mai departe în fruntea guvernului a d-lui președinte de Consiliu [-----]

////////////////////////////////////

e) Oct .Goga (PNC) / 9 mart.'37

▣ Un incident diplomatic " forțat "

▣ Neastâmpărul opoziției și excesele retorice ale lui Tătăărăscu

[LD : că este **mulțumit** de răspunsul lui Antonescu , mai bine zis **de răspunsul diplomaților**
implicați, nu putea să mire pe nimeni .Repetă (citându-se) considerațiile făcute în prima
dezbateri .**Semnificativ** mi se pare la el **o creștere de aroganță, de ton, de manifestare ,**
pusă pe seama opiniei publice , al cărui exponent se considera .]

" Declar de la început și cred că reprezint opinia publică din țară, când exprim **mlțumirile mele**
că , în sfârșit, **s-a lichidat acest incident** , care , trebuie să declar de la început ,

mie **mi s-a părut forțat** . Cred că el a fost pornit de **o oarecare tendință de neastâmpăr**

a unei **anumite părți din opoziție** , care a căutat să interpreteze în mod volnic o chestie în
materie de politică externă , și a fost complicat de anumite spontaneități retorice

ale d-lui prim-ministru , în această chestie. [-----]

am văzut incidentul mult mai simplu, de la început .

[-----] **am declarat că nu văd un act de imixtiune politică**

[-----] nu am considerat înmormântarea tinerilor căzuți pe câmpul de luptă ,
ca o manifestare politică . M-am dus la această înmormântare , pentru ca , prin prezența
mea, să omagiez eroismul celor doi tineri , care au căzut pe câmpul de onoare ,
apărând ideea națională și a creștinătății " (aplauze la PNC) [-----]

" Atunci am zis , : **de ce complicați lucrurile ?**

Întrebarea mea se adresa **atât opoziției cât și guvernului.**

Am zis : **Ce vreți ? Care este finalitatea unei asemenea complicații ?** [-----]

vreți să împingeți țara într-un **conflict diplomatic** ? [-----]

vreți să ne clasăm **alături de bolșevici** ? [-----]

La sfârșit **creeam ca incidentul să fie închis.** [-----]

////////////////////////////////////

Adam Ionescu (Fr.Rom.) / 9 mart.'37

▣ Satisfacție pentru închiderea incidentului .

▣ Regret pentru contradicția dintre Tătărașcu -Antonescu

[LD : reconfirmă (autocitându-se) declarațiile făcute la 16 februarie .]

" [-----] luăm act cu satisfacție că punctul de vedere exprimat astăzi
este cu totul **asemănător** aceluia exprimat de noi în acea ședință .

Frontul Românesc a văzut , prin urmare , **clar din primul moment** . [-----]

////////////////////////////////////

b) Grigore Filipescu (P.Conservator) ,Senat , / 9mart.'37

[LD : Filipescu este un om politic de clasă ; sub o formă diplomatică , dar destul de insinuantă ,
semnalează canalele prin care se producea amestecul străinătății în treburile interne:
subvenționarea presei , minoritățile , participări de genul celor întâmplare ....]

▣ Neamestec în treburile interne !

▣ Independență și demnitate națională

Regretă că răspunsurile diplomaților nu au venit mai devreme . ;

trage concluziile din comunicările primite ; **semnalează oarecari imprecizuni .**

" **Vrem să fim stăpâni la noi ;**

nu vom permite nimănui să se insinueze în treburile noastre .

Vrem o presă naționalistă - dar și națională -

întrebuințată cu banii noștri și inspirată de noi .

Vrem minorități fericite pe pământul țării , beneficiind de **toate drepturile hărăzite de legi**
și tratate , dar fără nici un contact politic cu străinătatea.

Vrem , în sfârșit , guverne tari , în stare să contoleze ce se petrece în această țară ,
și în măsură să sancționeze orice abuz . [-----]

" **Un stat are dreptul să râvnească la cât mai mult prestigiu .**

Această **ambiție este și legitimă și simpatică** , cu singura condiție ca cursa după prestigiu
să nu însemne o veșnică jignire a demnității altora . [-----]

Nu vrem să lovim în nimeni , dar nu înțelegem să fim loviți.

Mândri de prestigiul țării noastre ,

nu facem , nu putem și nu vrem să facem politică de prestigiu ."

"În sufletul fiecărui român, există însă un sentiment de amor propriu,
peste care nimeni nu trebuie să treacă . [-----]

" Dar , tot o dată , **sunt slăbiciuni de care nu trebuie să mai dăm dovadă** , slăbiciuni care ,
dacă nu pot scuza unele gesturi , îngăduie , totuși , autorilor lor să le caute unele explicații .

Din acest p.d.v. **atât guvernul actual , cât și cârmuirea trecută a d-lui Vaida ,**
poartă o grea răspundere "

////////////////////////////////////

c) DRloanițescu (Fr.Românesc-Vaida) / Senat / 9 mart.'37

▣ Capcana-pretext întinsă de PNT .

▣ Echivocul declarațiilor guvernamentale

▣ Confirmarea declarației Fr.Românesc.

În ședința din 17 febr. , el rugase guvernul să nu se pripească în a declara ca "manifestație politică" participarea miniștrilor la ceremonia înmărmii celor doi tineri căzuți pe frontul civil din Spania.

Dacă PNT și P.Conservator , ca partide de opoziție, puteau să exploateze acest episod, guvernul nu trebuia să cultive acest " echivoc" , de vreme ce el nu era străin de caracterul quasi -oficial dat pe traseu ceremoniei , de la graniță la București : în toate gările, vagonul mortuar a fost întâmpinat de : **autorități tăți civile, primari în uniformă de ceremonie, școală , biserică ....**

-Iorga : Este adevărat ? Aceasta este foarte important !

-DRloanițescu : Găsim aceasta în ziare .Ziarele înregistrează prezența primarilor .

-Iorga : Nu este tot una !

-DRloanițescu : Ziarele reproduc **participarea premarilor cu lente, uniforme oficiale,** iar **biserica** a participat cu tot **forul conducător** , de la **smeriții preoți de sat,** până la **înălții chiriarihi .** "

▣ Ideea națională și sentimentele dinastice

-DRI :Noi de atunci am rugat guvernul să fie prudent , să nu considere drept manifestare politică această **izbucnire națională** în jurul **jerfei a doi tineri** , care **se sacrificaseră pentru creștinism, pentru ideea de Patrie , pentru Tron.**

-Voci : **care Tron ?**

-DRloanițescu : Dl ministru de externe ne-a dat dreptate ....

-Voci : **Care Tron ? Precizați !**

-M.Manoilescu : " **Pentru Tronul României** , care ar fi amenințat în momentul în care s-ar produce **încercarea bolșevică de a trece peste noi** .(**zgomot , întreruperi**)

-DRloanițescu : Eu consider o ireverență să se pună în Senatul țării această întrebare și de aceea am și refuzat să răspund.

Nu se poate arunca **nici o învinuire** niciuneia din **gupările românești** , cu atât mai mult **grupărilor care luptă pentru ideea națională** , în ceea ce privește **sentimentele dinastice** .

Cine ar cugeta altfel, comite un act de trădare " [-----]

////////////////////////////////////

d.) M.Manoilescu (Liga .Corporatistă) / 9 mart.'37

▣ Participarea diplomaților = gest de onorare a neamului românesc.

▣ Expunerea lui Antonescu = confirmă pozițiile cuminți, echilibrate

▣ Satisfacție pentru Închiderea incidentului

Cele aduse la cunoștință de ministrul de externe erau astfel cunoscute și apreciate , încă din momentul când s-au produs, și în timpul **dezbaterilor din 16 februarie.**

El a spus încă de atunci, că **gestul diplomaților "nu încălca cu nimic uzanțele diplomatice"** și că **miniștrii respectivi**, în buna lor credință, "au **crezut că onorează însăși neamul nostru**" **Ceea ce a explicat ministrul Antonescu, confirmă întru totul aceste aprecieri . "** [-----]

" **Concluziunea este că cei care am reprezentat** , în Parlament,

acest punct de vedere , calm și obiectiv, am avut dreptate și că nu au avut dreptate cei de la opoziție și de la guvern care au căutat să exagereze acest incident și care , mai ales, s-au grăbit prea mult să scoată concluziuni ."

-Prof.Iorga :Care au fost aceia ?

-MManoilescu :În special Partidul Național -Țărănesc, ca să vorbesc numai de partide mari .PNȚ a fost acela care a făcut din această chestiune , nu numai în Parlament, dar și în presă, o mare chestiune, pe urma căreia trebuia turburată țara , și , dacă se putea, răsturnat nițel guvernul .

////////////////////////////////////

e) N.Iorga (PND) / Senat , 9 mart.'37

▣ Ziua de 13 februarie '37

▣ Atmosferă de război civil

" ... ziua de 13 februarie , care a provocat oarecari îngrijorări , îngrijorări cari sunt înlăturate astăzi spre bucuria tuturor , în cea mai mare parte .

Era atunci o stare de spirit , o atmosferă .

Se crede de obicei că oamenii sunt aceeași de pe o zi pe alta .Cu desăvârșire fals.

Toți suntem la dispoziția unor curente , pe care le cunoaștem mai deplin

și pe care le stăpânim așa cum sunt mijloacele noastre .

Atmosfera de atunci , era alta decât atmosfera de astzi.

Atmosfera de atunci miroase a pregătire de război civil .

Prin anume măsuri care s-au luat și prin întoarcerea la bunul simț al unor oameni ,

care credeau că pre ușor se poate lua Țara Românească ,

numai întinzând mâna - oameni de la noi - s-a ajuns la o stare de spirit mai bună .

[-----] Am impresia că, în momentul de față , atmosfera este mult mai clară

și că anumite momente au trecut . N-aș putea zice că nu s-ar mai putea întoarce nici odată .

Aceasta atârnă de cine va guverna , și atârnă de opera de transformare internă ,

la care sunt supuse toate spiritele .

Nu-și închipuie cineva cât se cumițesc Români într-o lună ! (ilaritate) [-----]

N.Iorga (PND) / 9 mart.'37

▣ Regimul politic intern și extern al României

" De atunci, în afară de ședința de aici , când a vorbir dl Filipescu și reprezentanții altor partide, când dl președinte al Consiliului , cu temperamentul său,

a trebuit să spună ceea ce un președinte de Consiliu trebuia să spună :

că va ști să apere interesele permanente ale țării .

de atunci s-a petrecut încă un lucru : afirmarea , pe care nimeni nu a îndrăznit

a o tăgădui , chiar dacă aiurea se vorbește altfel, înaintea altui public, sau prin articole

de gazetă , sau în conversații , pe care nu le putem auzi , căci sunt cu ușile închise ,

nimeni n-a îndrăznit să se împotrivescă acestei afirmări ,

că România are o politică externă , pe care nu o schimbă .

O supraveghează , o corectează , pe prieteni îi înștiințează de oarecari alunecări ,

și prietenii, dacă țin la alianța noastră , revin la ceea ce trebuia să fie

și înainte de această înștiințare .

" Prin urmare , s-a spus că noi avem alianțele noastre . Nu le schimbăm cu alte alianțe .

Și în această ședință s-a mai afirmat încă un lucru ,

că în lumea aceasta, care este acum împărțită după două ideologii ,

după ideologia democratică , aluncând în unele locuri spre Sovietism, și ,

după ideologia fascistă , care poate să meargă până la o tiranie,

pe care eu o declarăm cea mai mare dușmană a civilizației umane ,

fiindcă împotriva anarhiei , se produce reacțiunea imediat ,

dar împotriva tiraniei, este foarte greu de sub călcâiul celui ce și-a așezat cizma pe creștetul oamenilor, să se jungă la același răspuns imediat și prin urmare, la aceeași acțiune salvatoare, s-a afirmat, în aprobarea dvs, a tuturor, că noi suntem și împotriva revoluției sovietice și împotriva atentatului la libertate, care ar însemna un guvern altul decât guvernul sprijinit pe Constituția noastră, și pe așezămintele moștenite de atâtea generații de înaintași de ai noștri." (aplauze)
[-----]

N.Iorga (PND) / 9 mart.'37

▣ Răspunsul diplomaților implicați

" Și pe urmă, dl președinte al Consiliului și dl ministru al Afacerilor Străine, au întrebat, ceea ce era natural, și ceea ce s-a spus aici, era rezultatul unor cercetări, iar cercetările acestea s-au făcut cu o oarecare grijă de împăcare, de care trebuie să ne bucurăm.

" S-a ajuns la acest rezultat, că ni s-a declarat formal

- și nu avem dreptul să punem la îndoială aceste afirmații -

că nimeni nu a vrut să încerce a ne impune ceea ce nu poate să plece decât de la conștiința intereselor noastre și de la dreptul de a dispune noi înșine de soarta noastră, în toate legăturile care o asigură.

Aceasta ni s-a spus. [-----] Ni s-a spus că diplomații de care e vorba n-au fost la gară,

n-au figurat în cortegiu, n-au purtat uniforme. [-----] Ni s-a spus

că au cerut asigurări că nu se va ține nici un discurs, că au mers la biserică, numai ca la o cermonie pioasă, și cred că, din punct de vedere uman,

nu este un păcat care se poate imputa unui om că s-a dus ca să verse o lacrimă la mormântul cui s-a sacrificat pentru o idee (aplauze).

Aceasta este ceea ce ni s-a spus de către ministrul de externe "

N.Iorga (PND) / 9 mart.'37

▣ Campaniile de calomnii și zvonuri

" Sunt oameni de la noi, din lumea politică sau din lumea ziarelor, sunt și oameni cari nu sunt de la noi și cari au profitat de discuțiunile care s-au făcut aici, pentru a crea o atmosferă care, din fericire, nu prea a prins în Germania, dar a prins mai mult în Italia.

" Și-a închipuit cineva că ceea ce s-a vorbit aici,

pentru a afirma această independență a politicii noastre externe și această dorință ca să ne lase toată lumea în pace

și cu sfaturi și cu îndemnuri, și cu făgădueli, s-ar putea preface în cine știe ce campanie violentă,

în care până și discursul meu, așa de măsurat,

a fost arătat ca fiind îndreptat împotriva Germaniei și Italiei.

" Cum am avut prilejul să spun astădată aici, Germania urmărește scopurile sale.

Dar nimeni de la noi nu poate tăgădui folosul unei bune legături

cu un așa de mare popor și cu un stat care a știut să se ridice așa de repede

din situația în care l-a aruncat un război pe care l-a voit și ale cărui păcare le-a tras !

Nimeni nu a atăcat Germania ca atare, cum nu este îngăduit, în primul rând,

să atăcăm pe aliații noștri și, al doilea, să atăcăm pe aceia care nu sunt aliații noștri, de acum, dar cu care trebuie să păstrăm relații bune,

pentru că aceasta corespunde și cu fondul nostru sufletesc însuși.

Dvs știți ce s-a publicat în ultimul timp în presa italiană, după stiri care veneau evident de aici, și a căror origine trebuie găsită, s-a colportat o infamă minciună,

pentru a strica legăturile firești cele mai prețioase

pe care le avem din veac în veac cu poporul italian.

Nimeni nu a atăcat Italia . Se pot cerceta declarațiile tuturor .
Nu se va găsi un cuvânt de neprietenie față de această țară , de acest popor,
de care suntem legați prin toate fibrele ființei noastre morale "(aplauze puternice)

[-----]

" **Concluzia : Concluzia trebuie să fie aceasta : în momentul da față ,**
când **civilizația omenirii este în primejdie**, când **toți oamenii de bine întrebunțează**
toate **silințele lor**, toate **mijloacele lor** ca **să împiedice o ciocnire** ,
când **avem același patrimoniu** , toate **popoarele** , pentru a-l apăra,
când **acest patrimoniu poate să fie distrus**, cum a fost distrus în momentul de față
în Spania, într-o **rasă care nu știu dacă se va mai ridica** vreodată
și, în orice caz , **în ruine**, care **nu știu dacă se vor mai putea reface**
și într-o **stare de spirit care nu va putea reveni**,
primim orice declarație de bună cuviință
și, în orice caz, **de respect față de această țară bună și față de acest popor loial**,
care **nu provoacă pe nimeni** și care , în schimb, firește, **nu înțelege a fi provocat** de nimeni ,
pentru **a merge tot pe drumul său natural** , pe care a pornit .

[-----]

" **Căutați ca anumite intigi să nu prindă.**
Să ne ocupăm de ale noastre dinăuntru , care cuprind astăzi așa de grele probleme.
Să rămânem legați de alianțele noastre , prin care **ni se garantează viitorul**.
Față de toată lumea să fim plini de acea precauțiune , dar și **de acea prietenie**
care să așeze România în rândul popoarelor
ce nu s-au lăsat turburate de curente extreme,
care **înveninează omenirea astăzi**,
căci **urmăm acea linie dreaptă** prin care **acești oameni părăsiți de toată lumea** ,
așezați în **mijlocul celor mai mari primejdii**,
au știut să se păstreze etnicește întregi și
să aștepte cu o răbdare de două mii de ani
ca **să-și creeze o patrie întreagă la care aveau dreptul** . "
(**Aplauze puternice, unanime, îndelung repetate**)

////////////////////////////////////

g.) Vict.Antonescu // - concluzii - 9 mart.'37

▣ **Același gând și scop în politica externă**

▣ **Prim ministrul și ministrul de externe**

"Nu ia cuvântul în replică , decât spre a accentua că **cuvântarea plină de înțelepciune**
a d-lui prof.lorga , a adus **lumină întreagă asupra chestiunii**
care de trei săptămâni se dezbate în România.

" Sunt fericit că **un om înțelept** , un mare **cărturar** al țării **dă deslegare acestei probleme :**
să ne păzim alianțele cu sfințenie , pentru ca **cuvântul României să fie crezut și respectat** .

Aceasta d-le profesor , este **grija noastră de toate zilele** ,
ca **să nu provocăm vrăjmașii atunci când nu e locul să se provoace vrăjmașii**,
și **înțeleapta cugetare a dlui profesor lorga a dat concluziunile acestor dezbateri** ,
că nu se poate face nici o deosebire între ceea ce a spus d-l președinte de Consiliu ,
acum trei săptămâni ,și ceea ce facem noi astăzi .

Omul politic nu poate să fie desbrăcat de **ambianța în care se mișcă** . [-----]

" Eu cred d-lor, că **adevărata concluzie** a acestor dezbateri **a formulat-o**

înalta înțelepciune a marelui nostru cărturar, dl profesor lorga .
Să fim deci mulțumiți , cu toții , că **am putut contribui la deslegarea în condițiuni bune și**
normale a acestui incident "

////////////////////////////////////

Finis dezbaterea " incident diplomatic " / 13- febr.- 9 mart.'37

9.) M.Manolescu : de ce a fost revocat J.Th.Florescu din Spania ? , 10 mart.'37

(D.S. , MO 41 , șed. de miercuri , 10 mart.'37 , p. 2269 - 2270)

Doc.integral- fișier Diplomație VII

[**LD revezi lansarea întrebării cu o zi înainte , în dialogul cu Victor Antonescu**]

" În ședința de ieri ----- **dl ministru ne-a prezentat documente** prin care **se soluționează incidentul** cunoscut al **celor trei șefi de misiuni diplomatice din Capitală** . Prin aceste documente, s-a **stabilit definitiv** că **participarea unor diplomați străini la înmormântarea celor doi voluntari români , căzuți eroic în Spania, n-a constituit o înfrângere a uzanțelor diplomatice .**

" În același timp, însă, un ministru plenipotențiar român , fost consilier al Tronului și senaor de drept, **d. Ioan Th.Florescu,** a fost rechemat din calitate sa de ministru alțării în Spania, **fără alt motiv plauzibil, decât acela că - în momentul în care corpurile celor doi voluntari au trecut granița Spaniei - d-sa a dispus să se depună în numele său , pe cosciugele eroilor români, o jerbă de flori, cu colorile naționale românești .**

" Este cel puțin straniu , ca atunci când s-a stabilit că **miniștrii străini pot onora memoria a doi voluntari români, depunând pe sicriile lor coroane cu panglicile țării lor, gestul unui român față de doi români , să poată fi considerat ca o inadvertență , care trebuie sancționată .**

[-----]

" Față de cele arătate, **rog pe dl ministru să binevoiască a ne arăta care sunt atunci cauzele grave și serioase** care au putut să-l determine **să recheme în mod intempestiv din misiunea sa diplomatică , pe dl senator de drept, fost ministru în guvernarea Partidului Liberal, și personalitate politică cu o mare carieră , care este dl I.Th Florescu ?"**

M.Manolescu / 10 mart.'37

10.) Codul justiției militare // Expunere de motive, text lege // 9 mart. 1937

(DAD, MO 44, șed.de marți, 9 mart.1937 , p. 2066 - 2084)

g-ral Paul Angelescu (ministru Apărării Naționale)

NCPopescu (raportor) / Raportul

Codul de justiție militară (xerox integral) **Doc.integral la fișier Index legislație .**

N.C.Popescu (raportor) / 9 mart.'37

▣ **Competența internă și externă a justiției militare**

▣ **Siguranța națională**

" **Rolul justiției militare** , în țara noastră, **de la război încoace, a fost , trebuie s-o recunoaștem, precumpănitor la menținerea ordinii sociale** **Starea de asediu** , care în unele regiuni a fost **necesar să ființeze,** din cauza **necesităților impuse** , atât de **situația noastră geografică** , cât și de aceea a **curenților subversive** infiltrate sau născute chiar în sânul României Mari , **au adus în competența instanțelor militare , toate infracțiunile care interesau siguranța interioară și exterioară a Statului , severitatea sancțiunilor și rapiditatea lor** a fost **stabilă de nepătruns pentru săpătorii la temelia țării noastre .**

"**Unele insuficienți** remarcate în acest timp, au fost tocmai **rezultatul anacronismelor și lipsurilor codului actual** , precum și al **defectuoșității în organizarea justiției .**

[-----]

N.C.Popescu (raportor) / 9 mart.'37

▣ **Noul cod militar românesc**

▣ **Organizare , competență , procedură , infracțiuni și pedepse.**

[-----]

Cartea IV: infracțiuni și pedepse

[LD : 12 noembrie 2003 .Îmi aduc aminte de o discuție contradictorie avută cu Ion ,
în 1990 , după **execuția soților Ceaușescu**.Am apărat atunci, cu argumente umanitare ,
de ce sunt eu **contra asasinatului politic și contra pedepsei cu moartea**.
Simt și acum la fel. Mă gândesc la **asasinarea lui Duca, Călinescu , Iorga, etc etc ...**
dar și la **execuția capitală a mareșalului Antonescu** și a colaboratorilor săi .
Astăzi , însă , am avut **un moment de derută , de clătinare** , la care va trebui să mai meditez .
Constituția din 1923, abolise pedeapsa cu moartea.Legionarii au comis asasinat.
Nefiind stare de război, **asasinii nu au fost condamnați la moarte** nici de justiția militară .
Oare , represiunile ce au urmat - culminând cu **asasinarea lui Codreanu** - nu exprimă
carența legislativă a renunțării premature la pedeapsa capitală ?
Nu este asta mai mult dovada unei **ipocrizii conjuncturale** ,cu motivație umanitar-democratică ,
de vreme ce , imediat după război, toate statele "democratice" ... au renunțat temporar la ea ?
Pedepsele sunt **aceleași ca în Codul Penal**, cu adăugirea :
pedeapsa cu moartea în materie criminală, **numai în timp de război** ,
destituirea și degradarea - pedepse accesorii.
"Cu privire la **pedeapsa cu moartea** ,
oprită expres prin pactul nostru Constituțional ,
dar **admisă de aproape toate statele europene**, ca fiind **o stare de necesitate**
izvorâtă din **dreptul societății de a se apăra** cu pedeapsa capitală,
contra acelor care îi tulbură așezămintele sale,
socotim că este **foarte necesară pentru timp de război**.
" La infracțiuni s-au prevăzut , în primul rând, acelea cu caracter penal ,
comun codului penal , precum : **trădarea , spionajul, rebeliunea, omorul, falsurile,**
mita, ofensa, furtul etc etc. [-----]
Apoi acelea cu caracter pur ostășesc : **dezertarea, lașitatea, nesupunerea, indisciplina,**
Codul justiției militare / 9 mart.'37

11.) **Pr.de lege ptr. Prolungirea stării de asediu (16 mart.- 16 sept) , Senat, 12, 13 mart. '37**

Aurelian Benteiu(subsecretar de Stat, justiție) **I. Damian** (raportor)
a.) **Vasile-Rădulescu -Mehedinți** (PNT) b.) **Iosif Jumanca** (PSD)
c.) **DRIoanițescu** (Fr.Rom.) d.) **N.Iorga** (PND)
(D.S., MO 43, șed. de vineri, 12 mart.'37, p. 2466 - 2479)

Doc.integral - **fișier Index legislativ.**

▣ **Legea**

a) Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNT)
b.) Iosif Jumanca (PSD)
c.) DRIoanițescu (Frontul Românesc -Vaida)
d.) Nicolae Iorga (PD)

[LD Readuc aici din fișierele anterioare declarații vechi]

C.Z.Codreanu , Interpelare , 6 apr.'32
(DAD, MO. 80, ședința din 6 apr.'32 .)

[LD:protestînd pentru **desființarea Gărzii de fier**
de către **guvernul Iorga -Argetoianu**]

Cum să fie desființată **o organizație desființată deja ? !**

Garda de Fier a fost desființată prin "actul de guvernămînt greșit și nedrept"

al lui **Ion Mihalache** la 1 ianuarie 1931,
pe motiv că ar fi fost "anarhică și subversivă"

Armand Călinescu (PNȚ) , 5 apr.1934
(DAD, MO 39 / 1934, ședința din 5 apr.'34, p. 1689)
[LD. : **Ministr.de Interne-Ion Mihalache ;Subsecretar de stat -Armand Călinescu**]

După **dizolvarea Gărzii de Fier (1ian.'31)**
guvernul național-țărănesc a reușit să risipească organizația.
A arestat pe agitatorii principali și, sub inculpare de complot împotriva
siguranței statului a trimis înaintea tribunalului pe :
Codreanu, Stelescu, Banu, Totu, Dănilă ș.a.
Toate instanțele de judecată au achitat Garda de Fier,
ceea ce a avut drept efect încurajarea ei ,
încît la revenirea PNȚ la guvern , în 1932,

Garda de Fier era partid politic, cu participare la alegerile
organizate de gov.lorga, aveau reprezentanți în Parlament

N.lorga : (DAD, MO 76, șed. din 2 aprilie '32)

" Am dizolvat < Garda de fier > și aceia care au făcut tulburări ,
fac parte din Garda de fier. Voi cere universităților
să-i scoată pe gardiști și pe comuniști."

Ordonanța pentru aplicarea stării de asediu, 5 febr.'33
("Adevărul" din 7 febr.'33)

Fiind însărcinat cu aducerea la îndeplinirea înaltului **Decret Regal 201**
prin care s-a declarat **starea de asediu** ,în baza **legii ptr. autorizarea stării de asediu**
(4 febr.1933) ordonăm următoarele: [-----]

Art.4.Pot purta uniforme doar membrii instituțiilor de stat autorizate,

Purtarea de alte uniforme neautorizate este interzisă.

Art.5.Interzicerea purtării de embleme sau insigne neautorizate .

////////////////////////////////////

a) Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)

▣ **Starea de asediu din mart..'33 [gouv.PNȚ- Vaida]**

" Reamintesc în mod cronologic că, atunci **când Partidul liberal a venit la putere ,**
nu exista stare de asediu .

Este adevărat că , în 1933, în urma unor mișcări de la atelierele Căilor ferate ,
mișcări pe care le cunoaștem cu toții , s-a aplicat starea de asediu cu foarte mare timiditate .

-lorga : Când ?

-VRM: Legea stării de asediu **s-a aplicat în 1933, începând din martie, timp de 6 luni.**

-lorga : Cine era la guvern ?

-VRM : **DI Vaida .**

Care sunt realizările de atunci , e altă chestie, dar eu , deocamdată ,
țin să stabilesc că **guvernul național-țărănesc - dacă țineți să mă exprim așa -**
a aplicat starea de asediu într-un moment excepțional , când ordinea publică
era amenințată prin cunoscutele **greve** de la atelierele Căilor ferate din București .
Conducerea partidului a fost atunci în contra stării de asediu , cum am fost și eu .

[-----]

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)/ 12 mart.'37

▣ **Starea de asediu din dec.'33 Guv.IGDuca**

▣ **Dizolvarea G de F**

" **Când a venit la putere Partidul Liberal ,a găsit în țară o stare normală constituțională ,**
dar a luat o măsură , care este sursa adevărată a actualei stări de lucruri .

În **decembrie 1933, în ajunul alegerilor , guvernul liberal a găsit de cuviință**
să dizolve o grupare politică și aceasta a fost **sămânța de anarhie aruncată ,**
care a dat roadele cunoscute

Căci nu era permis ca guvernului liberal ,fără un text de lege , să dizolve o grupare politică în timpul alegerilor , pe motivul că ar putea avea mulți aleși în Parlament.

Nu era nici un pericol pentru România dacă gruparea " Gărzii de Fier" , ar fi avut în Parlament câțiva reprezentanți . Ar fi fost mai bine ca dâșii să fie aici, decât să se creeze , prin dizolvare, starea de lucruri ale cărei efecte le resimțim și astăzi

- Iorga : Eu știu că pe vremea mea a fost dizolvată Garda de Fier.

Ne-am judecat acolo, la Ministerul de Justiție , înaintea magistraților , și acolo s-a hotărât dizolvarea . Dacă nu exista, ce ați dizolvat ? Lămuriti .

-VR-M : Guvernul Duca a dizolvat Garda de Fier printr-un act administrativ.

-Iorga : Era dizolvată de pe vremea mea !

-VR.-M : În 1934, în aprilie, guvernul liberal a votat o lege , așa zisă pentru apărarea Statului, prin care s-a dat dreptul guvernului să dizolve o organizație politică . Prin urmare, în nov.sau dec. 1933 , când s-a dizolvat acea grupare politică, s-a făcut în afară de legile existente .

-Iorga : Eu am dizolvat-o! Căutați la Ministerul Justiției !

A fost o judecată în toată legea. Am fost împreună cu dl Argetoianu , când s-a discutat dizolvarea acestei organizații și a " Cultului Patriei " Amândouă s-au dizolvat .

-VR-M : D-le prof, fapt este că la aprilie 1934, s-a votat legea pentru apărarea Statului , și prin art. 7 , s-a dat dreptul guvernului să dizolve.

Eu nu-mi reamintesc ceea ce-mi spuneți dvs .

Eu știu foarte bine că Garda de Fier a fost dizolvată de guvernul Duca și , în orice caz, dizolvarea unei organizații politice , înainte de apr.1934, nu a putut să fie decât un abuz.

Îmi reamintesc foarte bine că această hotărîre a guvernului liberal, s-a luat într-o noapte , spre marea surprindere a tuturor juriștilor din România.

Tot atunci s-a făcut cunoscut comisiunii electorale , că nu mai poate să primească declarațiunile de candidaturi din partea acestei grupări .

-prof.N.Iorga : Aveți dreptate ! Noi am dizolvat "Cultul Patriei "

-VR-M : Cultul Patriei nu era organizare politică cu drept de a pune candidați.

Și atunci, d-lor, nu înțeleg să justific asasinatul politic care s-a comis,

dar revolta a fost așa de mare în acești oameni , încât am convingerea că din clipa aceea , organizarea această politică a luat proporții îngrijorătoare

și nu ar fi constituit azi o atât de mare teamă , fără acest act abuziv al guvernului .

D-lor, țin să stabilesc , pentru analele parlamentare , că în această chestiune Guvernul Liberal poartă o mare răspundere "

[-----]

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)/ 12 mart.'37

▣ Măsurile legislative recente

▣ Competințe prea mari instanțelor militare

" Dar d-lor, vreau să stabilesc cui se datorește această înrăutățire a situației , pentru că e bine să se știe cine poartă răspunderea celor ce se petrec azi.

Azi venit astăzi cu legea contra purtării uniformelor, introdusă în legea stării de asediu .

Dar, vă amintesc că la 12 mai 1933 s-a votat [gov.PNȚ]

Legea pentru reprimarea unor noi infractiuni contra liniștii publice ,

care la art. 27 spune : < Purtarea în public de embleme nepermise , se va pedepsi cu închisoare corecțională de la 15 zile până la 3 luni , iar uniforma sau emblema va fi imediat confiscată de către agenții forței publice .>

Mi-aduc aminte că dl ministru de Justiție s-a plâns în fața Parlamentului că n-a avut concursul puterii judecătorești și că acei studenți , care purtau uniforme , au fost puși în libertate . Întreb pe dl ministru de justiție .

a aplicat vreodată această dispozițiune care spune : < uniforma sau emblema va fi imediat confiscată de către agenții forței publice > ?

-Iorga : Am asistat la discuțiune și am spus : nu o veți aplica ! și când mă duceam

spre Vălenii de Munte, pe drum, îmi dau onorurile un număr de tineri îmbrăcați în **cămăși albastre** [**cuziști**] **Legea se votase seara** .Eu am făcut atunci cu mâna , cum fac tuturor persoanelor a căror atitudine îmi displace .

De ce nu ați executat dvs întâi ? Câștigați, căci se putea face un bazar de cămăși albastre , iar venitul l-ați fi trecut la buget ! (**ilaritate**)

-VR-M : " **Sub guvernarea național-tărănistă , mișcarea aceasta nu a luat mare proporție ca să fie nevoie de o aplicare strictă a legii .**

Pe acea vreme , portul cămășilor nu constituia o amenințare a ordinii publice .

-Iorga : Trebuie să recunoaștem că **dvs aveți monopolul unei singure cămăși !**

De la aceasta , să știți , au plecat toate celelate !

Să ne îmbrăcăm ca toată lumea și să vedem ce bine va fi ! "

[-----]

-VR-M : Dle profesor Iorga, trebuie **să facem deosebirea** între **oamni pașnici** , care-și exercită dreptul de vot, și între **cei care vin din altă parte** , pentru ce ? **pentru a intimida pe pașnici alegători .**

Am vrut să învederez că **guvernul ,dacă într-adevăr și-ar fi făcut datoria, ar fi avut la dispoziție și aparatul necesar și dispozițiile legale** , cu care s-ar fi putut menține ordinea.

Dar n-a făcut-o ! Este o mare răspundere a Partidului Liberal.

Acum credeți că ați făcut foarte mult cu această lege, și că veți ajunge la rezultatul scontat

În regulă generală, **toate aceste măsuri cred că sunt menite să sporească anarhia**

care este în momentul de față în țară , mai ales după aceste **dispoziții draconice a căror aplicare va fi foarte dificilă** , fiindcă atunci când se va aplica această lege , se vor ivi discuții înaintea **instanțelor judecătorești** , care vor da naștere la **procese interminabile** .

[----- citează articolele din lege care fac trimitere la instanțele militare-----]

"Cineva , pentru o simplă lovire, este trimis la tribunalele ordinare,

dar dacă cineva a făcut acest delict pentru o idee,

atunci este **justificabil de instanțele militare !**

-Eduard Racovitză : Foarte bine !

-VR-M : Eu nu sunt contra rigorilor legii Dar **vă închipuiți ce discuțiuni interminabile vor fi înaintea instanțelor !** I-am dat o palmă , fiindcă **nu mi-a plăcut obrazul lui , sau** fiindcă **nu mi-a convenit părerea lui ?**

Prin urmare, **orice delict electoral va merge** în împrejurarea aceasta **înaintea instanțelor militare** , pentru că în materia aceasta , **toate delicturile au la bază ideile politice** .

Dacă cineva va spune : sunt național-creștin , ori național-liberal , și **dacă** pentru susținerea părerilor **se vor întâmpla violențe** , **toate vor merge înaintea Consiliului de Război !**

-Aurelian Bentoiu (subsecretar Justiție) : " **Legea este foarte clară , iar scopul legii cred că este binecuvântat ,**

Trebuie să înceteze odată, ca rețevul să fie argument în controversile politice ?

(**aplauze puternice la PNL**) [-----]

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNT) / 12 mart.'37

▣ **Anarhia spirituală ; Criza de autoritate**

▣ **Creșterea puterii executive în detrimentul legislativului**

" Eu sunt alături de dvs în a **recunoaște că există o situație grea** , care nu există numai în România, ci este **pretutindeni** ; am putea zice că este **în toată lumea** .

De la război încoace, cu actuala criză economică, toate **marile nemulțumiri au creat această stare de lucruri** . Cred inutil să examinăm situațiunea aceasta , ca să vedem dacă această anarhie se datorește unei împrejurări sau alteia .

"**Constatăm însă că există într-adevăr o anarhie spirituală , care trebuie combătută .**

Și această anarhie nu știu dacă are o cauză în afară , în împrejurările economice

sau are drept cauză **lipsa de educație a generației de astăzi** .

" Acest lucru este adevărat și împotriva lui au reacționat statele , așa cum au găsit de cuviință . Vom găsi, d-lor, într-adevăr, în toate Statele de astăzi o tendință constantă de **a reface autoritatea Statului**, și anume, **de a mărgini rolul puterii legiuitoare și a accentua rolul puterii executive**.

Această tendință este constantă , și s-a accentuat în timpul din urmă în Austria, în Polonia, nu mai vorbesc de Germania și Italia. " [-----]

////////////////////////////////////

b.) Iosif Jumanca (PSD) / 12 mart.'37 (p. 2473- 2474)

Jumanca / 12 mart.'37

▣ **Dreptul și datoria României**

▣ **Apărarea regimului democratic constituțional intern**

▣ **Apărarea integrității teritoriale .**

" D-le președinte, d-lor senatori, **față de proiectul de lege pentru prelungirea stări de asediu**, vă rog să-mi permiteți să fac mai întâi să fac câteva **considerații principale**.

" **Partidul Social -Democrat admite, și consideră chiar necesar, ca regimul democratic să recurgă și la măsuri excepționale , împotriva tuturor acelor care tind spre a-l desființa.**

"Azi se dă o luptă între două ideologii potrivnice , luptă care trece peste granițele țărilor : între ideologia democratică pacifistă și ideologia dictatorială revizionistă .

De rezultatul acestei lupte depinde existența însăși a Statelor

care au la baza lor **democrație și care , ca România,**

s-au născut din principiul eminentemente democratic al autodeterminării.

" De aici rezultă că **România are nu numai dreptul , dar și datoria , să se apere , iar Guvernul este dator să ia cele mai potrivite măsuri , pentru a pune la adăpostul oricărei surprize , atât regimul constituțional intern, cât și politica externă a țării, care nu poate fi decât o alianță strânsă cu toate Statele democratice și doritoare de pace , credincioase principiilor și acțiunii Societății Națiunilor."**

Jumanca / 12 mart.'37

▣ **Contra dictaturilor de "stânga " sau de "dreapta"**

▣ **Partidele fasciste = partide trădătoare**

" Nu trebuie să uităm nici o clipă că **avem de a face în România, cu presiunea din ce în ce mai îndrăzneată a unor state dictatoriale revizioniste,** care vor să ne despartă de aceste alianțe , și **se servesc , în acest scop, de partidele fasciste românești, inspirate fie de la Nurnberg , fie de la Roma.**

" **Partidul Social -Democrat , care condamnă deopotrivă , toate dictaturile, fie ele de dreapta , fie de stânga , este conștient de faptul că instaurarea unui regim dictatorial , oricare ar fi el, ar primejdi în modul cel mai grav existența și independența țării.**

"**Partidele fasciste , care se numesc în mod mincinos naționaliste , sunt așa dar , de fapt, trădătoare ale intereselor mari ale țării.**

Adevăratul naționalism nu poate consta decât într-o sinceră aplicare și apărare a regimului democrat , care asigură nu numai existența țării , dar care , numai el, îngăduie națiunii întregi să lupte în mod eficace

pentru mai multă bună-stare , mai multă cultură , mai multă fericire .

Ridicarea economică , socială și culturală a maselor muncitoare , care formează imensa majoritate a națiunii, **constituie adevărata acțiune și operă națională."**

Jumanca / 12 mart.'37

▣ PSD respinge legea

▣ Măsuri excepționale contra curentelor democratice !

▣ Tolerarea anarhiei de "dreapta "

" D-le președinte,d-lor senatori, în lumina acestor considerații , noi nu am avea nimic de zis împotriva unor măsuri excepționale , **dacă ele ar servi într-adevăr și exclusiv** pentru combaterea **tendințelor care urmăresc în această țară scopuri anarhice și dictatoriale.**

[-----]

" Dimpotrivă, însuși primul -ministru al țării [Tătărăscu] a dat , la Constanța, în toamna anului 1935, un **certificat de bună purtare** acelora care , până atunci, și mai ales de atunci încoace , au fost și ei **printre autorii morali ai anarhiei de astăzi.** "Știu de evenimentele din ultimul timp : **atacul asupra redacției " Viitorului" , sechestrarea și maltratarea** președintelui studenților liberale, **devastările de la Bacău, și oribilul atentat** contra rectorului Bratu, au început să vă convingă că **politica de tolerare a anarhiei de dreapta a fost profund greșită**[-----]

////////////////////////////////////

c.) DRloanițescu (Frontul Românesc -Vaida) / (p.2477- 2478) / 12 mart.'37

▣ Starea de asediu

▣ Dificultăți juridice

▣ Întinderea corzii

" D-lor colegi, de obicei, un proiect pentru înființarea sau prelungirea stării de asediu , se judecă mai mult în politic decât în juridic.

Or, proiectul de față , dă naștere la **atâtea dificultăți din p.d.v. juridic, încât** , d-le ministru, **dacă** nu veți lua toate măsurile ca **să restrângeți aplicabilitatea textului , veți muta toate delictele de la tribunalul corecțional , la instanțele militare .** [-----]

" Mie mi se pare că **această procedură este prea gravă** , că ea duce la **modificarea codului penal, și chiar la suspendarea codului penal.**

Mă cunoașteți și știți dorința mea de a-mi face datoria . Eu nu mă sui la tribună din dorința de a fi ostil, și nici cu **sentimentul de dușmănie.** Am venit la banca ministerială și am spus :

mi se pare că din p.d.v. juridic , ce faceți aici este o monstruozitate .

Vă rog să-mi dați explicațiile necesare . **Dvs desființați instanțele de drept comun și treceți o imensitate de delictes la instanțele militare .**

Cum veți putea să faceți acest lucru ?

Cum credeți că o să puteți face față la acest toptan de dosare ?

Dle ministru, sunteți unul din practicienii care stau în tribunal.

De aceea mi-am exprimat părerea că **nu este operă de jurist acest decret .**

Puteați să-l prelungiți tale-quale așa cum l-ați moștenit la 1933, iar nu **să veniți să adăugați cele 90 de delictes din codul penal ...**

-Laurențiu Oanea : 129 !

-DRloanițescu : DI Oanea găsește mai multe ; **129 delictes !** [-----]

////////////////////////////////////

d.) Nicolae Iorga (PD) (2478-2479) / 12 mart.'37

▣ Ordinea publică - răspunderea guvernului

" D-le președinte, d-lor senatori, **guvernul și-a luat o însărcinare** ;

în forma aceasta remaniată , și-a luat însărcinarea **de a face ordine în țară** .

Acesta este scopul celei din urmă schimbări din minister și acesta este sensul cuvintelor care s-au rostit . El întrebuițează metoda sa pentru a face ordine în țară și **își ia răspunderea întregă** a măsurilor la care s-a oprit .

[----- guvernarea Iorga -----asasinarea lui Duca -----Cenzura -----]

Nicolae Iorga / 12 mart.'37 / retro'31

▣ Ordinea publică - guvernarea Iorga

"Se poate și altfel - și am arătat timp de mai bine de un an de zile , că se poate și altfel .

Plecase guvernul național-țărănesc și **manifestațiile de stadă ale șomerilor**

au trecut în **primele ceasuri ale guvernării mele pe dinaintea ferestrelor casei mele.**

Le-am oprit imediat - și poate vă interesează **cu ce cuvinte , foarte puțin constituționale ,**

dar pe o vreme ca aceasta , le-am spus prefectului de poliție atunci.

L-am chemat și l-am întrebat : < **Ce metodă întrebuițezi d-ta față de tulburări ?** >

Față de tulburări, a spus < **acelea care le arată legea** > Eu am spus :

< eu cer să fii și ilegal, când este vorba de stabilit ordinea publică .

Răspunderea o iau eu ! > (aplauze puternice la PNL !)

Fiindcă atunci când este să aleg **între liniștea țării mele ,**

între păstrarea acestei Constituții , bune-rele, **afară de care**

nu este decât tulburare , desordine și luptă sălbatecă

între oameni care vor să acapereze România,

când este vorba de așa ceva , ce valoare pot avea legi votate în alte împrejurări

în care nu apăseau astfel de răspunderi ?

Atitudinea mea din primul moment, **s-a păstrat până la sfârșit .**

N-am îngăduit nici o manifestare . Întrunirile publice au fost supuse unui regim.

Numai partidele serioase au avut dreptul la întruniri publice.

Și am oprit și întruniri pe bresle ,

împotriva cărora s-a ridicat acum, într-o memorabilă cuvântare

președintele republicii franceze , **care a cerut**

să nu se mai turbure opera de refacere a Franței ,

prin neconținute întruniri

ale oamenilor care urmăresc numai agitații.

" **Și , în felul acesta , știindu-se că , în orice moment ,**

sunt gata să recurg la orice măsură pentru ca ordinea, autoritatea ,

buna rânduială sprijinită pe tradiția acestui popor , să fie păstrate,

nimeni nu s-a clintit. Când am plecat de la guvern,

am lăsat d-lui Vaida o țară perfect liniștită , deși erau destule motive de nemulțumiri .

Dar lumea răbda . Era acesta un sistem " [-----]

Nicolae Iorga / 12 mart.'37 / retro '33

▣ Sfatul dat lui Duca : liniștirea țării cu orice preț !

▣ Pasivitatea organelor administrative,

▣ Asasinarea lui Duca .

[LD : după **ineficiența justiției** , Iorga aduce în prim planul atenției **ineficiența , pasivitatea, duplicitatea , organelor administrative "de jos" ,** prefecti, primari , poliție, jandarmi , care nu-și făceau datoria.

Dincolo de " autoritarismul" ce-l caracteriza, prin "**mentalitatea** " sa - cum mărturisea - Chestiunea , în principiu, este serioasă și **trebuia de meditat asupra ei .**

Și nu mă refer la aspectul strict coergitiv, ci la îndatoririle elementare de **a supraveghea și preîntâmpina actele anarhice , extremiste .**

Numai că .... se pune problema : care este **linia de demarcație** între **libertate** (ca drept fundamental) și **restrângerea ei** .]

" Au venit apoi ani întregi [**guvernarea PNT**] în care, **sub pretext de democrație, s-a îngăduit orice** . Și lucrurile acestea lumea nu le uită .

Ele nu rămân la un punct , ci **orice îngăduință , se preface în obicei, și obiceiul devine din ce în ce mai îndrăzneț și mai obraznic.**

" Și când a venit Duca la putere , a venit la mine acasă și m-a întrebat

< Ce crezi că este de făcut în rândul întâi ? >

< În rândul întâi , liniștirea țării , aducerea țării acesteia la rânduială , cu orice pret >

Metoda întrebuițată , poate , nu a fost cea mai bună .

M-am întrebat **dacă nu cumva sfatul acesta al meu**, l-a îndreptat , **printr-o mentalitate deosebită a mea**, la anumite **măsuri cu caracter electoral** , de unde a eșit **acea mare nenorocire de la Sinaia** .

Dar în momentul acela **am constatat că țara aceasta nu este cârmuită** , nu numai din vina celor de sus, dar fiindcă **întregul aparat administrativ nu-și îndeplinește datoria** .

Ce s-a întâmplat **acum la Bacău** , o dovedește .

Un grup de oameni disciplinați , îmbrăcați într-o anumită uniformă [legionari] , pot să ajungă stăpânii unui oraș întreg , pot să terorizeze pe oricine, și pot impune rezultatul în alegeri .

Așa se întâmplă ori de câte ori administrația dispăre .

Nici **prefectul**, nici **primarul**, nici **comandantul jandarmilor** , nimeni nu intervine acolo unde **intervenția trebuie să se producă imediat** ,

și într-un chip strivitor , **pentru autorii dezordinii** ,

pentru că , dacă unul din ei este **pedepsit cum trebuie** , **alții nu mai îndrăznesc.**

Din îngăduirea unuia și altuia , se ajunge acolo unde **oricine își îngăduie astăzi orice ..**

" Eram în gară , atunci când **trupul nenorocitului meu prieten [Duca]**

era suit în vagon - ați fost poate câțiva dintre dvs acolo în gară - **a intrat oricine a vrut** .

Erau oameni care râdeau , și ar fi fost lucrul cel mai **ușor** , **ca toți miniștrii** care erau de față , și **toți reprezentanții autorității să fie omorâți** , așa cum a fost Duca .

Iar într-o odaie vecină , unde era **închis unul din asasini**,

un membru al familiei lui Duca a tras cu revolverul într-unul din asasini .

Dar ce este aceasta , decât **cea mai desăvârșită anarhie**, care a continuat zi de zi , din cauza **unui motiv** de care ar trebui **să ne dezbrăm** cu toții,

teama ca nu cumva să scadă popularitatea noastră .

Trebuie să căutăm ca, **împotriva tuturor , și cu orice jerve,**

trebuie să se meargă până la capăt ."

Nicolae Iorga / 12 mart.'37

▣ Cenzura

" Ați introdus cenzura .**Ce face cenzura ? Nici nu știu** măcar **agenții cenzurii ce trebuie să suprim**. Li se pare că dacă este cenzură , **trebuie să primească o anumită direcțiune** , care variază de la o zi la alata , și de la un om la altul !

" **Nu este permis să se offenseze Coroana** .

Ei bine, în foaia d-lui Maniu "**România Jună**" , **Regele a fost insultat** sub diferite forme : și un imbecil ar fi descoperit ce ascund.

" **Nu trebuie tolerate atacuri împotriva aliaților** .

Atacuri împotriva aliaților apar zilnic , în special în **presa germană din Ardeal**, **Franța a fost atacată timp de 4 ani de zile.**

" **Nu e permis să se răspândească știri false** .

S-au răspândit știri false ,cu toate acestea de **cine a vrut și cu anumite scopuri** , care au și fost atinse.

" **Nu este permis să se excite** la **uciderea unui om sau la suprimarea unei clase sau categorii sociale** .

Aceasta s-a făcut neconținut .

Ați tolerat toate lucrurile acestea și ați ajuns la rezultatele pe care le vedeți , în sfârșit ,

acum, pentru care **sunt responsabili cei care au luat prea ușor o sarcină care era prea grea pentru umerii lor.** " [-----]

Nicolae Iorga / 12 mart.'37

▣ Starea de asediu / reluare/

" În ceea ce privește **starea de asediu** , v-am spus de atâtea ori, că **noi glumim de atâția ani** de zile cu **starea de asediu a lui Cuza Vodă** . Pe vremea aceea , însă , **era o voință** , și lângă voința aceasta , **erau alte voințe gata să intre în acțiune oricând**. [-----]

Pentru ce ? Pentru că **se știa** că pe vremea aceea, **starea de asediu înseamnă** - nu știu dacă dvs v-ați gândit deseori la acest lucru - că

dacă cineva iese înarmat în stradă și încearcă un atentat , este pus la zid și împușcat ! Aceasta înseamnă starea de asediu . (aplauze)
Și când știe cineva că pentru aceasta poate să nu mai vadă a doua zi lumina zilei, o societate întreagă se liniștește . "

" Ce fel de stare de asediu este aceasta ,

când **cine a vrut s-a adunat** , **cine a vrut să vorbească, a vorbit tot ce a vrut**, și **ziarele erau pline a doua zi de toate cuvintele de atâțare pronunțată**, au fost **congrese** care nu însemnau decât **luarea cu asalt a Bucureștiului de un partid ;** cu **tribune** așezate în mijlocul orașului , cu lume cu **steaguri**, cu anumite **uniforme**, cu **declarații** că **cine este acolo , este totul**, și **partidul care guvernează .**

Că totul este rău în afară de voința partidului aceluia.

Aceasta este anarhie ! " [-----]

Nu se vor petrece toate lucrurile prevăzute de dl Ioanițescu și alții încât amatorii de bigamie și de poligamie , se vor bucura de judacata tribunalelor ordinare. [-----]

Este de ajuns să se simtă o voință tare, pentru ca **oamenii să știe că trebuie să se oprească la anumite limite.** [-----]

eu văd în legea aceasta dorința sinceră și hotărâtă de a păstra ordinea.

Dvs sunteți datori Regelui, țării și viitorului guvern , sunteți datori să mențineți ordinea aceasta cu orice preț și cu orice risc."

(aplauze îndelung repetate)

Nicolae Iorga / 12 mart.'37

▣ Încredere desăvârșită în armată

▣ Instanțele militare - instanțe incoruptibile

"Și atunci **dvs, care știți cum achită judecătorii și jurații** , și **câte crime politice au fost amnestiate de jurați (vii aplauze)** ; dvs știți că **astăzi se arestează turburătorii și mâine se pun în libertate** , pe baza **nu știu cărui articol din nu știu care cod**, **ați socotit că este necesar să veniți cu aceste măsuri .**

"Căci altminteri ce mai rămâne ?

Când administrația nu lucrează , când justiția nu condamnă, rămâne un lucru : armata, armata care s-a păstrat curată .

În mijlocul căreia n-au pătruns luptele de partid (vii aplauze , îndelung repetate)

și care nu consimte în nici un chip să tolereze dezordinea care pregătește războiul civil. " (aplauze puternice)

"Față de agitațiile comuniste , care se ascund , dar care nu sunt mai puțin periculoase, față de agitația cealaltă [legionară] care nu-și mărturisește nici odată ținta adevărată ...

" Față de aceasta este mai bine ca armata să intervieve astăzi ca judecători , potrivit unei legi , decât ca în Spania . mâine să intervină cu puști și tunuri , pentru a suprima pe răsculați " (aplauze prelungite) [-----]

Și eu mă încred în bunul simț , în respectul de ordine al acestei admirabile armate și în puterea acestei legi , eu cer să meargă până la capăt ,

pentru a suprima ceea ce de atâția ani turbură bunul mers al acestui popor."

(aplauze puternice , îndelung repetate)

////////////////////////////////////

Legea stării de asediu / 12 mart.' 1937

12.) CZCodreanu , scrisoare , *Expoziția internațională studențească*, Napoli , 14 mart.'37

(Arhiva ISISP, fond V, dosar 227, f. 8- 10)

(Direcția generală a Poliției ; copie de pe scrisoare, 17 martie '37)

Scrisoarea trimisă de CZC , în numele studenților creștini români, către **Comitetul de organizare a Expoziției internaționale studențești** de la Neapoli. Printre altele spunea :

< [-----] **guvernul, îngrozit de mersul vijelios al mișcării noastre**

(a constatat cu ocazia înmormântării lui Moța și Marin)

a închis de acum două săptămâni toate căminele studențești . [-----]

dar ori câte piedici ni s-ar pune, victoria noastră se apropie , căci ,

precum mișcarea fascistă a avut calea înăsprită , și totuși a izbutit ,

la fel și mișcarea noastră nu va fi posibil să fie zăgăzuită nici o dată,

și România va deveni neântârziat o ROMÂNIE LEGIONARĂ .>

CZC / 14 mart. '37

13.) Zaharia Boilă , Amintiri și considerațiuni asupra mișcării legionare , 1971, retro

[LD oct.2003 .Regeret dar ... este atât de contaminat de ceea ce istoriografia comunistă scria despre Gardă ....încât prefer scrisul său de epocă. Fișez totuși câteva afirmații , nu știu dacă ale lui ,ale familiei sau ale editorului (care intervine cu note de subsol)

Ceea ce este interesant în mărturiile lui Z.B , este faptul că el s-a întâlnit , a discutat , le-a primit destăinuirile, i-a sfătuit uneori , pe **Corneliu Codreanu, Moța, Stelescu, Nae Ionescu** ș.a. - dar alții au fost **nașii , sforarii, complicitii, vinovații** ....

Bârfă și zvonistică de cafenea ziaristică ...alterată de imprecizuni calendaristice

Cu toate acestea , indirect, prin el,aflu câte ceva din **ideile și acțiunile lui Iuliu Maniu** ,

(al cărui credincios nepot și colaborator a fost) , atât despre Garda de Fier... cât și despre Carol II și liberali (ținte principale în bătălia "legalistă și democratică")

Doc.integral : fișier G de F , VIII-scrieri

Z.Boilă / retro' 11 mart.'37

▣ Carol II - Codreanu - Maniu (p. 51 - 55)

[LD : Chiar dacă este o poveste ... este o poveste cu tâlc !

ZB apare iar în postura de intermediar, de om de încredere a lui Maniu ....

acceptat însă și de Codreanu . oricum, este o explicație întortocheată privind acest pact.]

" În ziua de **11 martie 1937, Corneliu Codreanu** [-----] a trimis la mine [**hotel Boulevard**]

pe **secretarul său Stănicel** propunându-mi o **întâlnire** într-un loc "neutru, nesupravegheat de poliție " .Întâlnirea a avut loc **în casa inginerului Ionică** din București (strada Basarabiei)

" Chiar de la început, **Codreanu mi-a destăinuit scopul** acestei întrevederi :

dorința de a-l întâlni pe Iuliu Maniu .[-----]

I-am răspuns că , în principiu, nu cred să se ivească obstacole deosebite în calea unei asemenea întâlniri, dar trebuie să știe că , momentan , **Maniu lipsește din țară** , fiind călătorit în străinătate pentru un timp mai îndelungat .

Foarte neplăcut surprins , **Codreanu** m-a întrebat dacă am vreo posibilitate

să-l încunoștiințez pe Maniu în scris despre ce este vorba, fără bine înțeles să afle Siguranța.

[-----] După un moment de ezitare, i-am răspuns : < Întâmplarea face ca tocmai mâine

să plece un prieten al nostru (Aurel Leucuția) cu mașina la Viena , unde îl va întâlni pe Maniu .Cu d-sa i-aș putea trimite o scrisoare .>
[-----]

A urmat un dialog pe care ZB încearcă să-l reproducă *ad litteram* :

- Eu : Vă ascult cu răbdare

- Codreanu : **Domnule Boilă, pe scurt, eu sunt condamnat la moarte de către regele Carol II**

- Eu : Dvs ? Și pentru ce ? Iertați-mă , dar îmi vine greu să cred cele spuse. [-----]

După toate cele întâmplate în ultimul timp [-----] nu găsesc motivul pentru care regele să vă condamne la moarte . Reamintiți-vă **Congresul de la Tg.Mureș** , pentru scopurile căruia **regele a donat 100.000 lei**, apoi **Memoriul adresat de dvs** în chestiunea politicii externe, care ,așa cum a fost conceput, pare a fi dictat de rege.În fine, amintiți-vă de **comportarea autorităților** bisericești și civile cu ocazia înmormântării lui Moța și Marin .

- Codreanu : **Da, toate acestea sunt perfect adevărate** , dar de atunci **a intervenit un fapt pe care dvs nu-l cunoașteți** , dar după ce îl veți cunoaște , **veți înțelege că vorbele mele** , sau mai exact **temerile mele**, sunt cât se poate de întemeiate.[-----]

Nu am dreptul să vă cer un jurământ , dar **vă rog insistent să-mi promiteți că nu veți divulga nimenui** cele ce vă comunic acum

-Eu : D-le Codreanu, aveți **cuvântul meu de onoare** că, în afară de dl Maniu , nimeni nu va afla cele comunicate de dvs.

-Codreanu : **Nu de mult , regele mi-a acordat o audință secretă** care a avut loc într-o vilă particulară . În cursul acestei audiențe, **regele mi s-a destăinuit** , sau mai exact făcea în așa fel ca eu să am impresia că se destăinuește .

El spunea că are de gând să abandoneze partidele politice , care nu se deosebesc între ele din punct de vedere ideologic, ci **au aceeași preocupare** constantă de a veni la putere cu orice preț, și **< de a mă face prizonierul lor , unii pretinzând chiar să-mi dicteze până și comportarea mea în viața familială și particulară >**.

< Prefer să urmăresc realizarea programului meu și deoarece - cum sunt informat - programul meu nu se deosebește de al vostru , al tineretului, am să vă aduc la putere, și să te numesc pe tine prim -ministru>

< Dar este nevoie ca diriguirea mișcării voastre să treacă exclusiv în mâna mea . Cer deci să mă proclamați căpetenia voastră . >

I-am răspuns regelui că eu ,deocamdată, **nu urmăresc să vin la putere** , deoarece **nu am cadre pregătite** pentru guvernare .

Eu am creat o școală politică în care o să instruiesc tineretul , pregătindu-l pentru ziua de mâine.

Eu vreau să transform mentalitatea acestor tineri , ai căror părinți nu se pot schimba de azi pe mâine .

Organizația mea nu este sută la sută teroristă , dar nu mă sfiesc a recunoaște că **este paramilitară** , înlăuntrul căreia vreau să mențin o disciplină de fier.

Majestatea Voastră sunteți **capul țării** și simbolizați **suveranitatea națională** , sunteți deci și **comandantul suprem al oștirii** și implicit , deci, și al nostru ,dar **nu puteți să vă asumați roluri mai inferioare** [sic !] , **să vă degradați** , adică la rangul unui **simpliciu șef de partid** sau grup politic. **Nu am putut spune regelui tot ce gândeam** în adâncul sufletului meu, și anume că **nu pot să-l las să prostitueze și organizația noastră** , cum a procedat cu celelate partide politice , și nici că **vrea**, probabil, **să mă uzeze și pe urmă să mă arunce la gunoi** ca pe o lămâie stoarsă.

- Eu : Dar ,în definitiv, **ce vă face să credeți** că , numai de câț , v-a condmnat la moarte ? Iată , **Maniu duce contra lui o luptă aprigă** de ani de zile și o luptă mult mai **primejdioasă în urmări**, și **totuși nu-l condamnă la moarte** .

- Codreanu : **Cu dl.Maniu este altceva**. D-sa este, ce-i drept, considerat **dușmanul numărul unu**, dar nu îi este rival , căci **Maniu nu vrea să instaleze dictatura** , ba a renunțat și la **șefia partidului** său .Pe când **regele în mine vede un rival** , pe care **trebuie să-l înlătore** cu orice preț și cu orice mijloace. Apoi **omorârea lui Maniu ar stârni un mare resenz** în opinia publică dinăuntru și din afară ;

în același timp, **înlăturarea mea** nu va produce o impresie deosebită , ba din anumite părți **va fi primită cu satisfacție** - așa cel puțin își închipuie Carol II .

El pe mine nu mă consideră nici măcar popular în țară . < Iacă un tânăr bicisnic, aiurit > cum a declarat nu o dată despre mine în fața lui Nae Ionescu .

- **Eu :Am înțeles.** Dar vă rog să mă lămuriiți cum vă închipuiți o colaborare cu dl Maniu ? Dvs aveți o cu totul altfel de mentalitate , altă educație, alt program politic, altă tactică de luptă. Maniu - democrat , filofrancez, filoenglez, în luptă înverșunată cu revizionistii germani și maghiari, legalist , găsindu-se în atitudine protestatară față de comportarea particulară a regelui Carol II .

În schimb , dvs , dle Codreanu, sunteți pentru absolutism și totalitarism, pentru prietenie cu Hitler și Mussolini, care susțin revizuirea tratatelor de la Paris.

În chestiunea d-nei Lupescu - după cum mi-a declarat ocazional Ion Moța -

vă dezinteresează. Și apoi, chiar vara trecută i-ați condamnat la moarte pe cei mai apropiați prietini politici ai d-lui Maniu , pe Titulescu și Madgearu , precum și pe șeful partidului însuși [Mihalache] din care dl Maniu face parte.

-**Codreanu :** (mi-a zâmbit - îndeletnicire foarte rară la el - și a făcut un gest diminutiv cu mâna **Asupra acelor condamnări se mai poate reveni .**

Comparația pe care ați făcut-o este aproximativ exactă,

deși îmi atribuiți unele păreri pe care nu le am, sau, mai exact , le-am revizuit pe parcurs.

Să nu credeți că eu nu cunosc și nu detest viața particulară a regelui.

Eu îl socot pe acest rege o pacoste pentru țară , indiferent de faptul că am devenit dușmani.

Căci dacă nu-l socoteam așa, poate încheiam târgul cu el.

Eu cu domnul Maniu doresc să fac o alianță contra regelui Carol II .

D.Maniu este meșter în formule juridice și politice .

D-sa va găsi formula potrivită , dacă peste tot acceptă alianța mea.

De altfel, eu nu vreau deocamdată să vin la putere și , peste tot,

nu vreau să vin prin revoluție sau lovitură.

Vreau să cuceresc guvernul pe cale pașnică - cam la fel ca Hitler - prin alegeri , obținând majorități în parlament ."

-**Eu :** " În fine, eu nu am dreptul să mă pronunț în numele d-lui Maniu , căruia am să-i comunic dprința dvs și tot ce mi-ați destăinuit ."

Ulterior a fost informat că **planul lui Codreanu nu a fost aprobat** de toți membrii Gărzii .

Ba , în majoritate, **nu împărțeau animozitățile** lui Codreanu față de regele Carol .

Iar când au aflat ce-a sacrificat Codreanu ... toți **au convenit că s-a săvârșit o mare greșeală.**

Mișcarea trecea prin momente critice.

Spre sfârșitul lui iunie '37 , luând la cunoștință solicitarea lui Codreanu,

Maniu i-a dat prin Z.B. următorul răspuns :

< Fiind eu un membru disciplinat al Partidului Național -Țărănesc , nu pot să am o discuție

- cu caracter politic - cu șeful unei grupări politice străine , pentru a găsi o platformă de

colaborare, fără ca în prealabil să nu-l încunoștiințez pe d.lon Mihalache , șeful partidului.

De vreme ce însă dl Codreanu a cerut ca întrevederea- solicitată de el - să rămână în secret și

nimeni altul să nu aibă cunoștință de ea, cu regret , nu-i pot satisface dorința.

Atenție LD ! De altminteri, în câteva luni situația politică se va schimba radical și

toate piedicile din calea unei întrevederi între noi vor fi înlăturate .>

...**Pe 10 iulie, la Predeal, Z.B. i-a adus la cunoștință lui Codreanu răspunsul lui Maniu .**

A rămas nedumerit când **Codreanu i-a răspuns :**

Atenție LD ! < Și eu văd la fel cu dl Maniu, în curând vom putea sta de vorbă nestânjeniti ,

în alte împrejurări . >[-----]

Z.Boilă / retro nov.'37

▣ **Maniu revine la șefia PNT**

▣ **Pactul electoral Maniu - Gh.Brătianu- Codreanu (p. 60-65)**

[**LD : nu uita subiectivitatea și întârzierea cu care ZB își scrie amintirile !Și mai ales să nu cumva să preia atâtea fantezii , atâtea date eronate , dacă vor fi fost ale lui !]**

"Ion Mihalache convoacă imediat Comitetul Central Executiv și își dă demisia de la șefia partidului. Propune în locul său pe Iuliu Maniu , care este proclamat în unanimitate .

Revenirea lui Iuliu Maniu în fruntea PNT , avându-se în vedere și impopularitatea lui Carol II, dezlănțuie , atât în țară , cât și în străinătate , **un mare entuziasm**.

Maniu declară : REVENIREA MEA ÎN FRUNTEA PARTIDULUI , ÎNSEMNEAZĂ : LUPTĂ !

Evenimentele s-au împlinit doar așa cum le-a prezis Maniu, cu exactitate matematică.

Chiar a doua zi, **Iuliu Maniu se întâlnește** , în casa profesorului dr.Gerota ,

cu Corneliu Zelea Codreanu , apoi , la a doua întrevedere , **participă și Gheorghe Brătianu.**

Edițiile speciale ale ziarelor vestesc evenimentul senzațional :

cei trei șefi de partide încheie un acord pentru apărarea libertății alegerilor .

Nu un cartel electoral cu scopul fixării unor candidaturi comune, **nici un pact politic**

pentru parcurgerea aceluiș drum și realizarea unor puncte de program.

Se precizează că **acordul durează până la terminarea alegerilor, adică maximum 30 de zile.**

Atât la Gardă cât și în PNT , sunt multe nemulțumiri .

Se formează **două tabere** : pe de o parte, **lichelele carliste și camariliste** ,

pe de altă parte , **românii conștienți .**

Iuliu Maniu ridică mănuașă :

guvernul personal al regelui Carol II trebuie răsturnat în alegeri .

Presa carlistă și satelită pornesc **o furibundă campanie contra pactului .**

O droaie de **invective și acuze** sunt aruncate **asupra autorilor pactului :**

...**Că Iuliu Maniu l-a lansat în viața politică pe Codreanu !**

...**Că Maniu a investit Garda de Fier** cu caracter de autenticitate !

...**Că Codreanu și-a trădat puncte principale din program - anticomunism și anti francmasoneria !**

Acuzele ce se aduceau celor doi, se băteau cap în cap .

În schimb , **nu se putea răspunde la ele** , pentru că **cenzura** era necruțătoare ,

pentru că **radioul** era monopolizat de Tătărescu iar **întrunirile** erau împrăștiate de poliție.

lată reflexiunile lui Maniu :

/ Pactul **nu este un pact ideologic, politic , programatic** ci de apărare a libertății alegerilor ;

/ **Nu el l-a lansat pe CZCodreanu**, despre care nu a scris nici o dată până în 1937 ;

/ **CZC s-a lansat singur** , candidând în alegeri , **în guvernarea Iorga** (vara '31) ;

/ **Gh.Tătărescu a protegit** toate mișcările antisemite între anii 1922-1937 ;

/ **Carol II a oblăduit** mișcarea legionară , dând și bani pentru Congresul de la Tg.Mureș ,

unde Mihalache, Titulescu și Madgearu au fost condamnați la moarte ;

/ **Ce băiat cuminte ar fi fost Codreanu** dacă accepta oferta regelui ;

Reacțiile forțelor politice externe și interne :

/ **Presa și radio-ul francez și englez** au salutat cu **satisfacție** riposta energică a opoziției

/ **Presa sovietică** (la inspirația lui Stalin !) a scris favorabil despre "**pactul**" Codreanu -Maniu ;

/ **Partidele de opoziție - cu excepția PNC-Goga - au aprobat "acordul "** , alăturându-se

forumului anticarlist : PSD, PP (Averescu) , PNA (Argetoianu) P.Maghiar, P.German,

Blocul Evreesc etc etc .**Până și PCR** , aflat în ilegalitate, a dat un **Comunicat** ,

recomandând simpatizanților să voteze cu Maniu (ceea ce mai târziu a negat)

Z.Boilă / Maniu -Codreanu .
